

Dužionica, Dužijanica

Somborci su prošloga vikenda proslavili svoju jubilarnu 75. Dužionicu. U srijedu je na književnoj večeri posvećenoj predstavljanju najnovije knjige mons. Stjepana Beretića – »Dužijanica u srcu« Katolički institut za kulturu, povijest i duhovnost »Ivan Antunović« započeo trogodišnje slavlje velikog jubileja, stote obljetnice subotičke »Dužijance«. Time je, nakon niza mjesnih dužijanci i brojnih manifestacija započela i središnja svečanost u Subotici, koja traje kroz pet dana sve do krune događanja u nedjelju – svečane svete mise u katedrali, nakon čega slijedi predaja kruha gradonačelniku i Bandašicino kolo na glavnom gradskom trgu.

U Somboru su, bez obzira na »pregovore« na koje je somborski gradonačelnik »priveo« bunjevačke Hrvate i »samo« Bunjevce, bile dvije strane u crkvi, dvije povorke, dva kruha i dva ručka. Jedina je promjena bila što se predaja kruha odigrala u isto vrijeme i nakon toga su se za jednim ovalnim stolom nakratko našli čelnici dviju somborskih udruga, hrvatske i bunjevačke, i njihovi gosti, s gradonačelnikom. Gradonačelnik je tako, bez obzira na svoja nastojanja da »pomiri« Bunjevce i Hrvate, u Somboru te iste uspio »objediniti« samo na kratko, uvjetujući predaju kruha jednim terminom za obje udruge.

U Subotici je jedan kruh i jedno slavlje pa je naizgled postignuta »sloga« između predstavnika hrvatskih i bunjevačkih organizacija. No, oko čega je u stvari postignuta sloga i u čemu je u stvari spor i oko čega trebaju bunjevački Hrvati i oni koji negiraju pripadnost Bunjevaca hrvatskom narodu pregovarati u budućnosti? Jer, i u Somboru i u Subotici se čulo kako je ovo tek početak pregovora da bi se problemi koji postoje već dugo u jednom »narodu« razriješili. Prema riječima dvojice gradonačelnika, ovo je nastojanje da Dužijanica ne bude predmet sporenja već da se izuzme iz njih i bude slavlje svih. I to je nešto što će svatko podržati. Međutim, iz »bunjevačkog korpusa« i ne samo bunjevačkog, čuje se da je ovo prvi korak na putu ka integraciji svih Bunjevaca u jedinstveni bunjevački nacionalni korpus. A to je već nešto sasvim drugo i apsurdno je. Kao što je apsurdno nastojanje da se ikavski govor, koji je dio hrvatskog jezika, »proizvede« u standardizirani »bunjevački jezik«. Pa, ako su bunjevačkim Hrvatima i »samo« Bunjevcima tradicija, običaji i ikavica (ali ona prava) zajednički, strateški ciljevi koje pojedini predstavnici bunjevačkih organizacija zagovaraju zasigurno nisu.

J. D.

SADRŽAJ

AKTUALNO

U Hrvatskoj proslavljen Dan pobjede i domovinske zahvalnosti

SJEĆANJE NA AKCIJU KOJA JE ZAUŠTAVILA RAT.....7

Zakon o udrugama stupio na snagu
OBVEZNA PREREGISTRACIJA U ROKU OD 18 MJESECI.....9

TEMA

Bačka Topola od 26. do 31. srpnja bila domaćin III. Kampa tolerancije
MALA RIJEČ VELIKOG ZNAČENJA.....10-11

Kako se mladi liječe od ovisnosti u komuni »Cenacolo« u Vrbovcu

SVJETLO U TAMI DROGE...14-15

INTERVJU

Predsjednik Skupštine Vojvodine
Sándor Egeresi

PROBLEM JE BEOGRAD, NE SRBIJA.....12-13

SUBOTICA

Stipan Jaramazović, voditelj
Subotičkog tamburaškog orkestra
POLA STOLJEĆA S TAMBUROM U RUCI.....18-19

Udruga umirovljenika Subotice
OLAKŠANJE ZA STARE DANE.....20

DOPISNICI

Kako su se odijevali naši stari
HRVATSKA NARODNA NOŠNJA U SRIJEMU.....23

U Petrovaradinu proslavljen blagdan
Velikih Tekija

NADA I LJUBAV ZA SVAKOG ČOVJEKA.....25

Žetvene svečanosti u Somboru
TRADICIJA KOJA ĆE TRAJATI ZAUVIJEK.....28-29

DUŽIJANCA

U susret žetvenim svečanostima
PLETENI SIMBOLI DUŽIJANCE.....40-41

Prijedlozi na doradi do 31. kolovoza

Čini se da za usvajanje pojedinih zakona nije osigurana potrebna većina, iako predsjednica parlamenta tvrdi kako na odgađanje nisu utjecale nesuglasice koalicijskih partnera

O izmjenama i dopunama Zakona o javnom informiranju, kao i o još 23 točke dnevnog reda izvanredne sjednice, glasovat će se 31. kolovoza u Skupštini Srbije, izjavila je predsjednica parlamenta *Slavica Đukić-Dejanović* prošloga četvrtka, 30. srpnja, kada su po svoj prilici definitivno propali pregovori o osiguranju većine za izglasavanje spornih izmjena i dopuna Zakona o javnom informiranju. Ipak, predsjednica parlamenta *Đukić-Dejanović* je dodala kako njezina odluka nije ni u kakvoj svezi s nesuglasticama koalicijskih partnera zbog predloženih izmjena Zakona o javnom informiranju. Na istoj sjednici koja je trebala biti održana 31. srpnja, prije jednomjesečnog prekida rada parlamenta, očekivalo se i usvajanje Zakona o nacionalnim vijećima nacionalnih manjina na koji se čeka već godinama.

Uslijedila je optužba stranke G17 plus da lider Socijalističke partije Srbije *Ivica Dačić* ugrožava stabilnost Vlade. »Ovu Vladu može srušiti samo *Ivica Dačić* svojim neko-rektnim ponašanjem. Minirajući usvajanje jednog Vladinog prijedloga zakona i odlažući donošenje ostalih, podjednako važnih zakona, *Dačić* je izazvao potencijalnu krizu u vladajućoj koaliciji«, navodi se u priopćenju G17 plus koje prenosi agencija Beta. Odgovor je stigao i s druge strane. Potpredsjednik SPS-a *Žarko Obradović* je izjavio kako izmjene i dopune Zakona o javnom informiranju ne mogu ugroziti Vladu Srbije i strateško i dugoročno partnerstvo SPS-a s Demokratskom strankom, prenosi Fonet.

POVUCI – POTEGNI

Problem s većinom za izglasavanje izmjena Zakona o javnom informiranju nastao je nakon odluke koalicije okupljene oko SPS-a da takvo rješenje ne podrži, ali je vladajućim strankama prošlog petka pomoć obećala Liberalno demokratska partija, no uz određene uvjete. Uslijedila su istovjetna priopćenja DS-a, G17 plus i LDP-a u kojima se navodi kako je neophodno da sadašnji Zakon o javnom

informiranju bude promijenjen, ali da je za sjednicu Skupštine 31. kolovoza potrebno pripremiti i set ostalih medijskih zakona, točnije Zakona o nedopuštenoj medijskoj koncentraciji, izmjenu Zakona o radiodifuziji, te Zakona o oglašavanju. Potrebno je, kako se navodi, unaprijediti rad Javnog servisa kroz profesionalizaciju i depolitizaciju i kroz zakonska rješenja omogućiti efikasniji rad RRA.

Međutim, ako izmjene Zakona o javnom informiranju ne budu izglasovane koncem kolovoza, prema neslužbenim saznanjima koje prenose mediji, G17 plus će pojedinačno odlučivati o tome za koje će ostale zakone glasovati, što bi moglo dovesti do blokade

njenih penzionera Srbije – tvrde kako će svi njihovi zastupnici glasovati protiv tog Zakona. Začudo ili ne – u raznim kalkulacijama o glasovanju na izvanrednoj sjednici 31. kolovoza, zastupnici manjina se ne spominju u medijima, iako njihovi glasovi mogu biti presudni za prolaz izmjena i dopuna Zakona o javnom informiranju.

REAGIRANJA NOVINARSKIH UDRUGA

Izmjene Zakona o javnom informiranju podigle su veliku prašinu, prije svega među novinarima. Raspravljalo se i kritiziralo da predložene izmjene nisu u skladu s europskim zakonodavstvom, a kao

va LDP-a da se donesu i ostali medijski zakoni, kao što su Zakon protiv monopola i Zakon protiv koncentracije kapitala u medijima, i da se doista dođe do nečega na čemu se već radi godinu dana, a to je Zakon o radiodifuziji«, izjavila je predsjednica Nezavisnog udruženja novinara Srbije *Nadežda Gaće*, dok predsjednica Udruženja novinara Srbije *Ljiljana Smajlović* kaže kako je najvažnije da se izmjene Zakona o javnom informiranju donesu u dogovoru s medijima i novinarskim udrugama.

Nezavisno društvo novinara Vojvodine pozdravlja u svome propćenju napore koji se ulažu da se medijska scena Srbije zakonski uredi, normalizira i uprستي, u skla-

parlamenta. Kalkulira se i kako bi se Zakon o javnom informiranju mogao izvući iz procedure i pripojiti setu najavljenih ostalih medijskih zakona, koji bi bio spremljen u rujnu, ali za G17 to ne bi bilo prihvatljivo, piše Blic.

Nakon što je SPS odmah poslije sjednice Vlade na kojoj su usvojene izmjene Zakona o javnom informiranju najavio kako će biti uzdržan prilikom glasovanja, jer ne želi utjecati na rad medija, većina oporbenih stranaka: Demokratska stranka Srbije, Nova Srbija, Srpska radikalna stranka, Srpska napredna stranka, kao i dio vladajuće većine: Jedinствена Srbija i Partija ujedi-

glavni nedostaci navodeni su zabrana osnivača da prenosi vlasništvo nad medijima na drugog, čime im se ograničava pravo raspolaganja imovinom, kao i previsoke novčane kazne koje donosi novi zakon, jer može dovesti do državne cenzure. No, uvjete koje je LDP postavio vladajućim strankama za podršku izmjenama Zakona o javnom informiranju, u novinarskim udrugama pozdravljaju.

»Predstoji mjesec dana u kojima se neke stvari u tom zakonu mogu poboljšati, upravo u tom dijelu gdje se traži da bude u skladu s europskim konvencijama. Meni još više godi što je jedan od zahtje-

du s europskim standardima slobode medija i izražavanja, prava na privatnost, ali i odgovornost medija. NDNV navodi kako je posebice značajna činjenica da će u proces izmjene medijske legislative, kao i u usvajanje novih zakona iz ove sfere, biti uključene, kako je najavljeno, udruge novinara, emitera, ali i OESS i druge međunarodne organizacije. Prema izjavama predstavnika novinarskih udruga jedinstven je stav da je neophodno i jedino moguće medijsku sferu urediti u suradnji sa stručnjacima, bez političkih pritisa.

Z. Sarić

U HRVATSKOJ PROSLAVLJEN DAN POBJEDE I DOMOVINSKE ZAHVALNOSTI

Sjećanje na akciju koja je zaustavila rat

Širom Hrvatske svečanosti i zahvala sudionicima Oluje, u Beogradu parastos i komemoracija za poginule i nestale

Diljem Hrvatske u srijedu je proslavljen Dan pobjede i domovinske zahvalnosti, jedan od najvažnijih hrvatskih državnih blagdana kojim se obilježava pobjeda Hrvatske u Domovinskom ratu. Sjećanje je to na 5. kolovoza 1995. godine, kada su postrojbe Hrvatske vojske drugog dana vojno-redarstvene operacije »Oluja« oslobodile Knin, sjedište paradržavne tvorevine uspostavljene na četvrtini okupiranog hrvatskog teritorija. Od 2008. godine 5. kolovoza slavi se i kao Dan hrvatskih branitelja.

U povodu praznika, predsjednik Republike Hrvatske Stjepan Mesić, predsjednik Hrvatskog sabora Luka Bebić i predsjednica Vlade Jadranka Kosor dan ranije građanima su uputili čestitke. »Na taj dan sjećamo se i ove godine odlučujuće pobjede koja je omogućila da Republika Hrvatska uspostavi svoju suverenu vlast na najvećem dijelu do tada okupiranog teritorija. Posebnu zahvalnost dugujemo svim sudionicima ne samo akcije Oluja, nego i cijelog Domovinskog rata. Sada, iskazujući zahvalnost svima zaslužnima za tu veliku i

U čestitki premijerke Jadranke Kosor se naglašava: »Obilježavajući Dan pobjede, domovinske zahvalnosti i hrvatskih branitelja prisjećamo se hrvatskih branitelja koji su, braneći domovinu i vrijednosti slobodnog svijeta, svoje živote utkali u korijene samostalne i suverene Republike Hrvatske. Uspješno završenom operacijom Oluja okrenuli smo novu stranicu. Snažno koračajući putem demokracije, tolerancije i vladavine prava, Hrvatska je postala članica NATO-a i uvažavani čimbenik međunarodne politike. Suočeni s izazovima

žili da se riješi pitanje nestalih Srba i da se kazne odgovorni za zločine u akciji »Oluja«.

Na komemoraciji je ukazano i na to da još nije riješen problem stanarskih prava, a oni koji su ostali bez svojih domova u Hrvatskoj, u znak prosvjeda, ostavili su svoje ključeve ispred crkve.

Predsjednik Srbije Boris Tadić izjavio je kako su povratak izbjeglih, problemi vezani uz povrat imovine Srba u Hrvatskoj, kao i proces ekshumacije i identifikacije žrtava, pitanja koja se moraju rješavati u okviru poboljšanja sveukupnih odnosa Srbije i Hrvatske.

Tadić je, u povodu 14. obljetnice od akcije »Oluja«, razgovarao s izaslanstvom Udruženja obitelji nestalih i poginulih u Hrvatskoj.

Članovi Udruženja ratnih vojnih invalida i obitelji nestalih iz Srpske Krajine su povodom obilježavanja početka vojne akcije Oluja, održali prosvjed pred Veleposlanstvom Republike Hrvatske u Beogradu, nakon što su poslije komemoracijskog skupa ispred crkve Svetog Marka prošetali gradom.

Akcija koja je kasnije dobila naziv Oluja počela je u petak 4. kolovoza 1995. u pet sati ujutro. Hrvatske snage probile su srpske položaje na više pravaca, a zrakoplovstvo je napalo nekoliko zapovjednih mjesta i centara za vezu. Idućeg dana oko 10 sati Hrvatska vojska ušla je u Knin, a na tvrđavi se zavijorila hrvatska zastava. Istog dana oslobođeni su Gračac i Benkovac, a u nedjelju 6. kolovoza, Plaški, Korenica i Slunj. Operacija Oluja završila je u ponedjeljak 7. kolovoza, kada su se na Baniji Hrvatskoj vojsci predale opkoljene srpske postrojbe i potpisale kapitulaciju.

U Oluji je među hrvatskim snagama bilo 174 poginula i 1430 ranjenih. Na srpskoj strani gubici su bili veći, a prema podacima Dokumentaciono-informacionog centra »Veritas«, u Oluji je ubijeno blizu 2000 ljudi, uglavnom civila, a 1109 osoba vodi se kao nestalo.

Velik broj srpskih civila po zapovjedi pobunjeničkih vlasti u konvojima je napustio područje Hrvatske odmah na početku Oluje.

H. R.

Državni vrh na središnjoj svečanosti u Kninu

Hrvatska je ove godine Dan pobjede i domovinske zahvalnosti i 14. godišnjicu Oluje prvi put slavila kao punopravna članica NATO-a, u kojem hrvatski vojnici danas ravnopravno s vojnicima ostalih zemalja Saveza sudjeluju u mirovnim misijama diljem svijeta.

Središnjoj svečanosti održanoj u Kninu nazočio je kompletan državni vrh. Tom je prigodom predsjednik Republike Hrvatske Stjepan Mesić rekao:

»I danas i ovdje još jednom osuđujem sve zločine počinjene za vrijeme Domovinskog rata bez obzira na to tko ih je počinio i tko su bile žrtve. Zločine počinjene pod krinkom hrvatstva moramo osuditi i osuđujemo još energičnije. Oni bacaju sjenu na pravednu i plemenitu borbu hrvatskih branitelja i na njihovu žrtvu. To mora biti jasno svakome u Hrvatskoj i svakome u svijetu.«

povijesnu pobjedu u Domovinskom ratu, želimo graditi Hrvatsku kao zemlju mira, ravnopravnosti građana i željenog napretka. Nastavljamo se boriti za Hrvatsku koja s pravom i razlogom traži svoje mjesto u europskoj obitelji demokratskih država i naroda«, stoji u čestitki predsjednika Mesića.

Luka Bebić je istaknuo kako se na taj dan, »ispunjeni ponosom i radošću, prisjećamo veličanstvenog trenutka kada je Hrvatska vojska u oslobođenom Kninu izvjesila hrvatsku trobojnicu i time označila definitivni kraj okupacije dijelova hrvatskog teritorija. Kao legitimna, odlučujuća vojno-redarstvena akcija, Oluja je donijela konačnu pobjedu nad politikom rata, razaranja, osvajanja, zla i nasilja, koja nije bila utemeljena ni na kakvom pravu, a kršila je sve civilizacijske i međunarodne norme«, naglašava se u Bebićevoj čestitki.

današnjice, imamo snage i znanja nadograditi već postavljene temelje i unaprijediti okvir za zajednički, bolji i kvalitetniji život na putu prema konačnom cilju - punopravnom članstvu u Europskoj Uniji.«

S druge strane, isti se taj dan u Srbiji posvećuje sjećanju na stradale i nestale u akciji »Oluja«. U Beogradu je u crkvi svetog Marka održan parastos i komemoracija poginulima u hrvatskoj akciji. Parastosu je, uz predsjednika Republike Srbije Borisa Tadića, nazočilo nekoliko tisuća ljudi. Parastos je služio episkop banatski Nikanor, koji je za vrijeme rata u Hrvatskoj bio episkop Gornjokarlovački.

»Vratite nam krajinu«, »Oluja još traje«, »Krajišnici su žrtve genocida« - parole su koje su se vijorile na komemoracijskom skupu održanom nakon parastosa na kojem su predstavnici Srba iz Krajine zatra-

TAMÁS KORHECZ NE VJERUJE DA ĆE NAJVIŠI VOJVODANSKI PRAVNI AKT USKORO BITI POTVRĐEN

Statut tek poslije novih izbora

Pokrajinski tajnik za propise, upravu i nacionalne manjine Tamás Korhecz smatra kako prijedlog Statuta Vojvodine neće biti usvojen tijekom jesenskog zasjedanja Skupštine Srbije, već tek nakon sljedećih izbora.

»Više ne vjerujem da će Statut Vojvodine biti potvrđen ove jeseni, već je realniji scenarij po kome će se usvajanje najvišeg pravnog akta pokrajine odgoditi sve do sljedećih izbora. Odgovornost za to snosi vladajuća koalicija na republičkoj razini«, rekao je on u intervjuu novosadskom Građanskom listu.

Prema njegovim riječima, pokrajinska administracija nije ništa tajila, niti krišom pisala tekst.

»Vladajuća koalicija u Beogradu je sve vrijeme bila upoznata sa sadržajem dokumenta, a nakon njegovog usvajanja u Skupštini Vojvodine propušteno je više prilika da se on i formalno potvrdi u republičkom parlamentu«, kazao je Korhecz za RTV.

Visoki dužnosnik i jedan od autora statuta je podsetio kako je pokrajinska administracija bila spremna izmijeniti sporne paragrafe kako bi se oni usuglasili sa zakonom o prijenosu nadležnosti na Vojvodinu, ali ni to nije pomoglo da se riješe problemi.

»Sada postoje samo dvije stvari koje bi mogle natjerati vladajuću koaliciju da potvrdi Statut – pritisak EU, ili čvrst stav pojedinih manjih koalicijskih partnera sadržan u prijetnji 'Statut ili novi izbori'«, smatra Korhecz.

On ne vidi da Bruxelles ima namjeru natjerati Beograd da prihvati vojvodanski Statut, a nije upoznat niti s opredjeljenjem Saveza vojvodanskih Mađara i Lige socijaldemokrata Vojvodine u svezi s eventualnim ultimatumom koji bi mogao biti upućen, prije svega, Demokratskoj stranci.

»Potvrđivanje ovog akta može se odugovlačiti sve dok opstanak vladajuće koalicije ne bude doveden u pitanje«, zaključuje je Korhecz.

ODRŽAN SASTANAK PREDSJEDNIKA SRBIJE BORISA TADIĆA I PREDSJEDNIKA SVM-A ISTVÁNA PÁSZTORA

Dogovorom smirene strasti

Više mjeseci najavljivani pa odlagani sastanci predsjednika Srbije Borisa Tadića s liderom SVM-a Istvánom Pásztorom, konačno su održani krajem proteklog tjedna. Još od prvih dana svibnja Pásztor je tražio od lidera DS-a da upriliči razgovor u četiri oka o najaktuelnijim temama koje tište mađarsku manjinu.

»Vidio sam se prije nekoliko dana s predsjednikom Tadićem, a razgovor je trajao oko sat vremena. Najznačajniji rezultat je što smo se dogovo-

rili da se vidamo jednom mjesečno i tako zajednički dajemo odgovore na praktična i aktualna pitanja, kako ne bismo ulazili u nove nesporazume«, rekao je Pásztor za Večernje novosti. On je potvrdio i kako vladajuća koalicija može računati na četiri zastupnika SVM-a tijekom budućeg rada parlamenta Srbije.

»Glasovat ćemo i za zakon o javnom informiranju, što sam prenio i predsjedniku Tadiću. Naš strateški interes je da Vlada preživi cijeli mandat. Rekao sam predsjedniku da mi nećemo biti destabilizator, ali da nećemo niti tolerirati olako prelaženje preko naših prioriteta.«

Predsjednik SVM-a je također rekao kako je nakon razgovora s Borisom Tadićem stekao dojam da Statut Vojvodine neće biti u skorije vrijeme usvojen. Prema njegovim riječima, kamen spoticanja je odredba koja se odnosi na pravo pokrajine da donosi skupštinske odluke koje bi imale značaj zakona u područjima koje uređuje Vojvodina.

»Predsjednik Tadić je u tom kontekstu spominjao tu odluku o odlukama sa značajem zakona, jer se u tome, navodno, vidi mogućnost gradnje paralelnog pravnog poretka unutar Srbije, što je zapravo nepostojeća opasnost«, naveo je Pásztor. Dodao je kako se sada razmišlja o tome da se iz čorsokoka izađe tako što bi se pred republičkim zastupnicima prvo našao Zakon o nadležnostima pokrajine, tijekom rujna.

Ocijenio je kako bi usvajanje samo Zakona o nadležnostima, bez potvrđivanja novog Statuta, bilo »polovično rješenje i produžavanje protuustavnog stanja«, s obzirom da najviši pravni akt pokrajine ne bi bio usuglašen s važećim Ustavom već bi i dalje bio na snazi aktualni Statut, napisan prije gotovo dva desetljeća.

ZBOG NISKIH I NEKOMPLETNIH PLAĆA

Štrajk upozorenja u Magyar Szóu

Uposlenici dnevnog lista Magyar szó stupili su u štrajk upozorenja zbog toga što su im plaće male, a ni takve plaće im se ne isplaćuju u cijelom iznosu. U uredništvima ovog lista u Subotici, Novom Sadu, Senti i Bačkoj Topoli radi 75 novinara. Prosjek plaće je oko 30 tisuća dinara, a novinari su posljednjih mjeseci primali svega trećinu zarade. Zbog toga su stupili u štrajk upozorenja, a u pregovorima s vodstvom kuće za sada nisu dobili nikakva obećanja. Potpredsjednik Izvršnog vijeća Vojvodine István Pásztor najavio je mogućnost da se iz pokrajinskog proračuna pomogne uposlenicima, a moguće su i donacije iz Mađarske. Ukoliko se do 17. kolovoza ne ispune zahtjevi, uposlenici će stupiti u generalni štrajk.

DSHV U SRIJEMSKOJ MITROVICI OSNOVAO DVIJE SVOJE MJESNE ORGANIZACIJE

Sljedeći korak – osnivanje podružnice za Srijem

USrijemskoj Mitrovici DSHV je 27. srpnja osnovao dvije svoje mjesne organizacije: Srijemska Mitrovica 1 i Srijemska Mitrovica 2. Za predsjednike novoosnovanih mjesnih organizacija izabrani su Damir Pismestirović i Zlatko Načev. U priopćenju DSHV-a navodi se kako je ovo prvi korak učinjen nakon što je Hrvatska srijemska inicijativa kolektivno pristupila DSHV-u, a da će sljedeći korak biti osnivanje podružnice DSHV-a za Srijem. Predsjednik te podružnice trebao bi biti dosadašnji predsjednik HSI Andrej Španović, stoji u priopćenju.

UPITNO DALJNJE EMITIRANJE EMISIJE »ZVUCI BAČKE RAVNICE«

Za rad redakcije nema novca

Prema dopisu kojeg je 30. srpnja Pavle Pejčić, glavni i odgovorni urednik emisije »Zvuci bačke ravnice« na Radio Baču, uputio na adrese nekoliko hrvatskih institucija i diplomatskom predstavništvu Republike Hrvatske u Srbiji, emisija će biti emitirana još samo sljedeći mjesec, jer za daljnji rad nema sredstava.

ZAKON O UDRUGAMA STUPIO NA SNAGU

Obvezna preregistracija u roku od 18 mjeseci

Udruga građana Građanske inicijative će, počevši od studenog 2009. godine, u suradnji s Ministarstvom za državnu upravu i lokalnu samoupravu, kao i uz pomoć međunarodnih donatorskih organizacija, osigurati potporu udrugama u ovom zahtjevnom procesu

Skupština Republike Srbije usvojila je 8. srpnja Zakon o udrugama, koji je nastao kao rezultat zajedničkog višegodišnjeg rada Ministarstva za državnu upravu i lokalnu samoupravu i predstavnika nevladinih organizacija. Zakon je stupio na snagu 22. srpnja 2009. godine, a počinje se primjenjivati tri mjeseca od dana stupanja na snagu, dakle krajem listopada 2009. godine.

Odmah nakon usvajanja Zakona, pred udrugama građana i društvenim organizacijama je veliki posao oko preregistracije koja se mora obaviti u roku od 18 mjeseci od dana početka primjene ovog zakona. Ukoliko udruge građana ili društvene organizacije u ovom roku ne usklade svoje akte sa Zakonom i ne podnesu zahtjev za preregistraciju brisat će se iz Registra.

Udruga građana Građanske inicijative će, počevši od studenog 2009. godine, u suradnji s Ministarstvom za državnu upravu i lokalnu samoupravu, kao i uz pomoć međunarodnih donatorskih organizacija koje su i do sada pomagale uspostavljanju institucionalnog okvira i suradnje između države i civilnog društva, osigurati potporu udrugama u ovom zahtjevnom procesu.

Zakon na suvremeni način i u skladu s međunarodnim preporukama i standardima regulira osnivanje i djelovanje nevladinih udruga te osigurava stabilan i dugoročan razvoj organizacija civilnog društva u Srbiji.

Po zakonu, udruge će moći osnivati najmanje tri pojedinca, ili tri organizacije, a omogućeno je i da ih osnuju maloljetnici, uz suglasnost njihovog zakonskog zastupnika. Udruge će moći djelovati i ako se ne registriraju, a registracija će im biti potrebna ako žele imati pravni status. Registar udruga vodit će Agencija za gospodarske registre.

Udruga je, po zakonu, dobrovoljna i nevladina neprofit-

na organizacija osnovana zbog ostvarivanja i unapređenja općeg cilja i interesa koji nisu zabranjeni Ustavom ili zakonom. Udruga se osniva, organizira i djeluje slobodno i samostalno. Ciljevi i djelovanje udruge ne mogu biti usmjereni na nasilno rušenje ustavnog poretka i teritorijalne cjelokupnosti Srbije, kršenje ljudskih ili manjinskih prava, izazivanje i poticanje neravnopravnosti, mržnje i netrpeljivosti.

Radi ostvarivanja nekih od općih ciljeva i interesa društva, predviđena je mogućnost da se iz proračuna Republike, autonom-

ne pokrajine ili jedinice lokalne samouprave financiraju programi koje realiziraju udruge, a koji su od javnog interesa, s tim da su udruge dužne jedanput godišnje podnijeti davatelju izvješće o svom radu i o načinu korištenja ovih sredstava.

Naziv novoosnovane udruge ne može biti identičan nazivu drugih udruga koje su upisane ili prijavljene za upis u registar. Registracija udruge može biti odbijena samo u zakonom i Ustavom predviđenim situacijama. O eventualnoj zabrani nekih udruga odlučivat će Ustavni sud Srbije.

Udruge mogu stjecati imovinu od članarine, dobrovoljnih priloga, donacija i poklona, financijskih subvencija, ostavina, kamata na uloge, zakupnine i dividendi.

Zakonom je uređen i status i djelovanje stranih udruga, koje, uz prethodni upis u registar stranih udruga, mogu obavljati djelatnost na teritoriju Srbije, pod uvjetom da njihova djelatnost nije u suprotnosti s pravnim poretkom zemlje.

Utvrđene su i novčane kazne za udruge koje krše zakon, u iznosu od 5.000 do 900.000 dinara.

(www.zkvh.org.rs)

LADISLAV SUKNOVIĆ, TAJNIK HRVATSKOG NACIONALNOG VIJEĆA

Preregistracija udruga bit će uvjet apliciranja na natječaje

Ppravnik, a ujedno i tajnik Hrvatskog nacionalnog vijeća Ladislav Suknović, kazao je za program na hrvatskom jeziku Radio Subotice da Zakon o udrugama predviđa stvaranje jedinstvenog Registra udruga, koji će biti dostupan u pisanom i elektroničkom obliku. »U Agenciji za gospodarske registre bit će oformljen posebni Registar udruga, koji će u elektroničkom obliku biti dostupan svima zainteresiranim, koji će imati uvid u popis udruga, njihovih zastupnika, a morat će biti prikazana i bilanca stanja i uspjeha udruga. Također se predviđa i postupak stečaja i likvidacije udruga koje ne budu platežno sposobne odnosno likvidne«, pojasnio je Suknović.

Preregistracija će se obavljati u sjedištu Agencije za gospodarske registre, a podrazumijevat će i plaćanje određene pristojbe, čiji će se iznos, kaže Suknović, tek odrediti podzakonskim aktima.

»Zakonom nije predviđen iznos pristojbi koje se trebaju platiti pri preregistraciji udruga, ali će biti određen podzakonskim aktima. Preregistracija će se obavljati u Agencijama za gospodarske registre, a pri postupku preregistracije, predstavnici udruga dužni su priložiti Rješenje o registraciji, Odluku o izboru zastupnika udruge, ovjerenu presliku osobne iskaznice zastupnika udruge, kao i dva primjerka novog Statuta«, naveo je Suknović.

Novim Zakonom, udruge će moći djelovati i bez preregistracije, međutim, Suknović ističe važnost preregistracije udruga, kojom one stječu pravni status, i na taj način mogućnost apliciranja na općinske, pokrajinske i gradske natječaje, koji su i temeljni izvor financiranja većine udruga.

»Status pravne osobe udruge stječu na dan upisa u Registar, što je vrlo važno prilikom apliciranja na natječaje, kod kojih se uglavnom zahtijeva i Rješenje o registraciji udruge. Što se tiče hrvatskih udruga na području RS, kojih je trenutno oko četrdeset, smatram da bi u cilju njihova opstanka, trebalo ozbiljno pristupiti postupku preregistracije«, naglasio je Suknović. Udrugama koje su pred osnivanjem, Suknović preporuča da pričekaju do listopada, jer će u suprotnom od jeseni također morati pristupiti preregistraciji. Udruge koje ne budu obavile preregistraciju u predviđenom roku, brisat će se iz Registra udruga.

BAČKA TOPOLA OD 26. DO 31. SRPNJA BILA DOMAĆIN III. KAMPA TOLERANCIJE

Mala riječ velikog značenja

U Kampu ove godine sudjelovalo oko 180 mladića i djevojaka iz devet europskih zemalja, uglavnom iz Podunavske regije, a među njima prvi puta i gosti iz Istarske županije * Tijekom šest dana mladi su u radionicama učili i razgovarali o svjetskoj gospodarskoj krizi, globalnom otopljavanju, Europskoj Uniji i izazovima regionalnog povezivanja * Kao gosti Kampa bili i predsjednica Skupštine Srbije Slavica Đukić-Dejanović, potpredsjednik Parlamenta Mađarske Sándor Lezsák, župan Istarske županije Ivan Jakovčić

»Bačka Topola ovih je dana europski centar tolerancije.«

Ova rečenica, koju je u javnost na otvorenju Kampa tolerancije plasirao predsjednik Skupštine Vojvodine Sándor Egeresi, mogla se u svojim semantičkim inačicama u Bačkoj Topoli čuti gotovo svakoga dana i gotovo iz svih usta. Razloga za takvu tvrdnju svakako ima, jer se od 26. do 31. srpnja u Bačkoj Topoli okupilo oko 180 mladih ljudi iz Nizozemske, Njemačke, Austrije, Slovačke, Mađarske, Hrvatske, Rumunjske, Bugarske, Srbije i Vojvodine kako bi jedni drugima prenosili iskustva snosljivosti u sredinama poput Ulma, Linza, Bratislave, Kecskeméte, Buzeta, Rešite, Vidina, Kladova, Bačke Palanke... I isto to jedni od drugih učili.

VRIJEME RADA I RAZONODE

Tijekom šest dana mladi iz osam europskih država imali su kroz

bogato osmišljeni program doista i što naučiti. U dvjema radionicama na teme o svjetskoj gospodarskoj krizi, globalnom otopljavanju, izazovima Europske Unije i perspektivama regionalnog povezivanja govorilo im je dvadesetak eminentnih predavača iz zemalja čiji su mladi bili sudionici Kampa (gradonačelnik Ulma Günter Czisch, potpredsjednica Skupštine Gornje Austrije Gerda Weichsler-Hauer, župan Istarske županije Ivan Jakovčić, državni tajnik Republike Mađarske Ferenc Gémesi, potpredsjednica Skupštine Vojvodine Maja Sedlarević, studentica doktorskih studija na Ekonomskom fakultetu u Cambridgeu Zsóka Kóczán...). Ali, po riječima samih sudionika, najzanimljiviji radni dio Kampa tolerancije bio je onaj pod naslovom »Kako sam upoznao regiju«. Počelo je time da su sudionici iz Vojvodine svojim vršnjacima predstavili Istarsku županiju, a zatim se svakoga dana sve smjenjivalo kao na vrpci: mladi iz županije Karas-Severin (Rumunjska) predstavili su

pokrajinu Gornju Austriju; mladi iz Smedereva i Kladova županiju Bács-Kiskun (Mađarska) itd.

O bogatstvu šestodnevno programa Kampa tolerancije svjedoči još nekoliko činjenica, a koje se mogu podvesti pod međusobno povezane (i izmiješane) pojmove vještine, učenja i zabave. Tako su, primjerice, sudionici Kampa mogli u radionicama naučiti i nešto više o pojmovima antidiskriminacije, volonterizma, nevladinih udruga, a (ukoliko su to htjeli) i sami se oprobati u kreativnom stvaralaštvu, bez obzira je li riječ o »pravoj« ili primijenjoj umjetnosti. Također, organizatori su za mlade upriličili i posjete »Zavičajnoj kući«, Muzeju, katoličkoj i pravoslavnoj crkvi u Bačkoj Topoli, te izlet do obližnjih Subotice i Palića. Ono što je vjerojatno svakoga najviše zanimalo jesu zabavni sadržaji, koji su se odvijali na, kako se to već danas odomaćilo, *stageu* u središtu grada, gdje su sudionici Kampa, bar kada je riječ o glazbi, doista mogli naći i nešto za svoju dušu. I pored toga

što Sándor Egeresi kaže kako se upravo na ovim sadržajima najviše štedjelo u trošenju proračunskih sredstava doista je na otvorenju bilo pravo osvježanje čuti kako iz orkestra Aleksandra Dujina zvuči pojam nove vojvodanske glazbe, a kako bi i ona (glazba) pratila svekoliku šarolikost Kampa tako su se iz večeri u večer (dao Bog lijepog vremena) sve do periferije Bačke Topole smjenjivali zvuci gudačkih kvarteta, funka, soula, rocka, jazza ili, jednostavno, tambur(ic)e... Svi ovi sadržaji bili su praćeni performansima »AlterNacije«, pa čak i predstavom »Putujućeg pozorišta« i bili su sasvim dovoljni da ih svakodnevno prati po dvije-tri tisuće izmiješanih domaćina i gostiju. Upravo tu činjenicu predsjednik Skupštine Vojvodine ističe kao primjer tolerancije, gdje, i pokraj tolikog broja ljudi, nije bilo nijednog incidenta, a zbog izmiješanosti engleskog, njemačkog, mađarskog, srpskog, hrvatskog jezika... središte Bačke Topole na momente je podsjećalo na Babilon.

KONKRETNA I APSTRAK-TNA VRIJEDNOST

Sugovornik ovog broja Hrvatske riječi (vidjeti intervju) s ponosom

ističe kako je Kamp tolerancije za svega tri godine daleko nadrastao lokalne, pa čak i regionalne okvire i prerastao u europski projekt, kakvog je na Starom kontinentu vjerojatno teško naći. Iako zemljopisno doista ne pripadaju Podunavskoj regiji, mladi iz Nizozemske bili su redoviti sudionici sva dosadašnja tri kampa, a od ove su se godine prvi puta pojavili i mladi iz Istarske županije što je od organizatora posebno istaknuto, a od domaćina pozdravljeno. Na taj način Skupština Vojvodine i Istarska županija dodatno jačaju suradnju, službeno ustanovljenu još 2001. i – kako je to Ivan Jakovčić na otvorenju podvukao – daju primjer i Srbiji i Hrvatskoj kako se grade odnosi među regijama, posebno kada je riječ o državama koji su susjedi, opterećeni traumama nedavne zajedničke prošlosti.

O težini i ozbiljnosti kojom se ovom projektu, posebice ove godine, prišlo govori i sam sastav gostiju. Osim već spomenutih u dijelu koji se odnosi na predavače u radionicama, na otvorenje Kampa tolerancije stigli su i: predsjednica Skupštine Srbije *Slavica Đukić-Dejanović*, potpredsjednik Parlamenta Mađarske *Sándor Lezsák*, voditelj Pokrajinske zaklade Baden-Württemberg *Heinz Kälberer* i, naravno, gradonačelnik Bačke Topole *Attila Babi*, dok je na zatvaranje – među ostalim, vrlo inteligentno (vjerojatno i zbog odličnog poznavanja mađarskog jezika) pozvan i guverner Narodne banke Srbije *Radovan Jelašić*.

Kada se s terena apstrakcije, kakav pojam snošljivosti i semantički i gramatički svakako jest, prijeđe na malo konkretniju materiju, onda stvari izgledaju ovako: za ovogodišnji Kamp tolerancije Skupština Vojvodine izdvojila je 5.000.000 dinara, što je za dva

milijuna manje u odnosu na prošlu godinu. Ostalih po milijun dinara, koliko iznose stvarni troškovi, organizatori su i prošle i ove godine uspjeli namaknuti uglavnom od sponzora i donatora. Ipak, Sándor Egeresi je uvjeren da to ni u kom slučaju nije visoka cijena za tako uzvišeni cilj kakav je, po njegovim riječima, Kamp tolerancije. Ovaj projekt, kako navodi, služi zarad ostvarenja opće zadaće očuvanja i jačanja nacionalnih identiteta, s jedne, i praktičnog razvijanja ozračja snošljivosti, s druge strane. Kako kaže, Bačka Topola, kao višenacionalna zajednica u višenacionalnoj Vojvodini, idealna je lokacija da se u nju svake godine slije mladost višenacionalne Europe i na temeljima razumijevanja i prijateljstva gradi optimističnija varijanta budućnosti.

Konačno, najupitnije u cijeloj priči jest sam pojam snošljivosti, tj. tolerancije kako u službenom nazivu glasi. Ako u svojoj osnovi ovaj pojam znači popustljivost, tj. snošljivost ili trpeljivost, onda je možda već sada vrijeme da se razmisli o njegovoj biti. Jest da popustljivost ili trpeljivost mogu u mnogim situacijama biti temeljni preduvjet za razumijevanje, kao (opet) temeljni preduvjet za gradnju odnosa (nerijetko i prijateljskih) na bazi suživota, ali isto tako u mnogim situacijama taj isti pojam nužno ne mora imati pozitivnu konotaciju. Primjerice, biti popustljiv ili trpeljiv prema nekome nerijetko je rezultat samih odnosa, koji se najčešće mjere u snazi, bilo fizičkoj ili intelektualnoj. Ali, to je već pitanje za organizatore, tj. Skupštinu Vojvodine, Općinu Bačku Topolu i buduće sudionika Kampa, ma kako se on bude zvao.

Zlatko Romić

Anketa

Po završetku Kampa tolerancije za dojmove nakon šest dana međusobnog druženja i učenja upitali smo neke od sudionika.

Student Pomorskog fakulteta u Rijeci Nenad Stefanović iz Buzeta kaže kako mu je daleko najzanimljiviji dio međusobno predstavljanje regija, kao najbolji način da se mladi međusobno upoznaju. Kada je riječ o samoj toleranciji, Nenad Stefanović kaže:

»Tolerancija je mala riječ, ali je zato veliki pojam. Najbolji primjer za to bio je sam Kamp, gdje je bilo zastupljeno toliko različitih nacija, a čiji su pripadnici ipak pokazali kako bez ikakvih problema mogu uspostaviti normalan kontakt, uz međusobno uvažavanje i razumijevanje. Svakako je mnogo više od tolerancije i već postojeća dobra suradnja između studenata iz Vojvodine i Istre i njihova inicijativa da se i ostvari već odavno utemeljena praksa u drugim regijama, a to je razmjena.«

Student Medicinskog fakulteta iz njemačkog grada Ulma Stefan Schmidtner ističe kako je već bio sudionik Kampa tolerancije, ali da je on iz godine u godinu sve bolji.

»Nadam se da ću i sljedeće godine sudjelovati u Kampu i da ću se u Ulm vratiti s još boljim dojmovima nego li ove godine. Kada je o samoj toleranciji riječ, onda to prije svega znači mogućnost da otvoreno iznosiš svoje misli, bez obzira na to slaže li se sugovornik s tobom ili ne. To je prvi korak k međusobnom upoznavanju, a međusobno upoznavanje vodi k razumijevanju. Ujedno, to je i pravi način za smanjivanje predrasuda, ali i za razvijanje dobrih i prijateljskih odnosa kakvi su ovih dana vladali u Kampu.

Zbog odličnog znanja njemačkog jezika, Orsolya Kucserka iz Bačke Topole ove je godine bila domaćica svojim gostima iz Njemačke. Ona, poput svog predčasnika, također kaže kako je ove godine Kamp tolerancije bio najbolje organiziran:

Programi su nam bili veoma ispunjeni, a za sve vrijeme ozračje tolerancije bilo je prisutno u Kampu. Primjerice, bez obzira na to što je službeni jezik Kampa engleski, svi su već došli sa željom da upoznaju drugog, bez obzira na jezik kojim govori. Sama ta radoznalost, želja za upoznavanjem i stjecanjem znanja za sve je nas od dragocjenog značaja. Mislim da bi tako trebalo biti i sa starijima, koji bi ponešto i mogli naučiti od nas.

PREDsjedNIK SKUPŠTINE VOJVODINE SÁNDOR EGERESI O STATUTU, ZAKONIMA O NACIONALNIM VIJEĆIMA, IMOVINI I RESTITUCIJI, USTANOVLJAVANJU KATEDRE ZA HRVATSKI JEZIK I NORMIRANJU BUNJEVAČKOG GOVORA

Problem je Beograd, ne Srbija

Umjereni sam optimist da će na Statut biti dana suglasnost i to će biti dokaz da, i pokraj toga što imamo problema u funkcioniranju pravne države ona ipak postoji. Trenutačno je ovo jedna vrsta ustavne krize, jer, na žalost, sama republička tijela ne poštuju Ustav Srbije. Skupština Vojvodine je bila jedina institucija koja je to poštovala, jer smo Statut donijeli i na vrijeme i u okvirima Ustava.

Intervju vodio: Zlatko Romić

O čemu bi se razgovaralo s predsjednikom Skupštine Vojvodine ako ne o aktivnostima toga državnoga tijela? A o čemu bi se, kada je riječ o aktivnostima toga državnoga tijela, razgovaralo ako ne o aktivnostima najvišeg državnog tijela, posebice u svjetlu činjenice da su sve aktivnosti Skupštine Srbije glede usvajanja Statuta Vojvodine već nepunih deset mjeseci gotovo potpuno zamrznute. Čekaju li demokrati da ih netko sam pomiri, pa da krenu u rješavanje ovog pitanja; čekaju li da ih i ostali koalicijski partneri kojima je i sama riječ autonomija sinonim

za secesiju konačno razumiju, pa da onda krenu u rješavanje ovog pitanja; čekaju li da prah pokrije tekst Statuta kojega je Skupština Vojvodine usvojila u listopadu 2008., pa da konačno proglase zaborav ovog pitanja?

Sve to veći dio Vojvođana uglavnom ne zanima. Ono što veći dio Vojvođana zanima je što o tomu ima reći predsjednik Skupštine Vojvodine Sándor Egeresi, koji je na razgovor za Hrvatsku riječ pristao tijekom održavanja netom završenog »Kampa tolerancije« u rodnoj mu Bačkoj Topoli.

HR: Predsjednica Skupštine Srbije Slavica Đukić-Dejanović nedavno je izjavila kako će se u tom državnom tijelu o Statutu Vojvodine najvjerojatnije raspravljati na jesen. Imate li vi više informacija o tomu?

Ja imam još manje informacija, ali više se i ne bavim terminima kada će biti vođena rasprava o Statutu. Kada smo u listopadu prošle godine donijeli Statut Vojvodine, bilo je obećanja da će Skupština Srbije do konca 2008. dati suglasnost na njega, što je i njezina ustavna obveza. To se jednostavno nije dogodilo, pa je bilo odgađanja za skoro svaki mjesec do danas. Daj Bože da bude na jesen. Ali, ima tu nekoliko problema. Naime, Skupština Srbije mora ili dati ili ne dati suglasnost na Statut, a vratiti ga u Skupštinu Vojvodine na ponovno razmatranje, kakvih je inicijativa bilo, jednostavno je protuustavno. Skupština Vojvodine rekla je svoje i dok republički parlament ne da sud o ovom dokumentu dotle ga mi ne možemo vratiti na dnevni red. Inače, umjereni sam optimist da će na Statut biti dana suglasnost i to će biti dokaz da, i pokraj toga što imamo problema u funkcioniranju pravne države ona ipak postoji. Trenutačno je ovo jedna vrsta ustavne krize, jer, na žalost, sama republička tijela ne poštuju Ustav Srbije. Skupština Vojvodine je bila jedina institucija koja je to poštovala, jer smo Statut donijeli i na vrijeme i u okvirima Ustava. Druga je stvar što ja mislim o tom Ustavu, ali mi ga moramo poštovati što inače mjesecima već ne rade republička tijela. Također, veoma je bitno da se, osim davanja suglasnosti na Statut, usvoji i Zakon o nadležnostima Vojvodine, jer je bez njega Statut prazna priča. Niti kao predsjednik Skupštine Vojvodine niti kao građanin ne bih želio da se napravi suštinska promjena niti u predloženom Zakonu o nadležnostima, a, ne daj Bože, niti u samome Statutu. Konačno, Skupština Srbije na to nema niti prava, ali, na žalost, u ovoj državi se nikada ne zna.

HR: Kao predsjednik Skupštine Vojvodine obilazili ste gradove po Srbiji, predstavljajući svojim domaćinima suštinu Statuta. Imate li nakon toga dojam da političari i građani južno od Save i Dunava razumiju što to Vojvođani traže?

Moja ideja jest bila da skupa s predsjednicom Skupštine Srbije Slavicom Đukić-Dejanović obilazimo središnju Srbiju, što je ona i prihvatila. I u Jagodini, i u Kragujevcu, i u Nišu i u Novom Pazaru dobio sam uvjerenja da je to realna potreba svih tih centara za suštinskom regionalizacijom Srbije. Na žalost, uvjeren sam da jedan tanak sloj ljudi u Beogradu, a to su prvenstveno politički, gospodarski i intelektualni krugovi, zapravo sprječava decentralizaciju, a samim tim i demokratizaciju Srbije, a sve zarad očuvanja svojih privilegija. Temeljni problem cijele priče je sljedeći: i u Nišu, i u Novom Pazaru i u svim ostalim središtima postoji realna potreba za decentralizacijom, što je do sada bila tabu tema u Srbiji. Stoga u potpunosti podržavam Borisa Tadića kada je riječ o ustavnim promjenama, jer postojeći Ustav nije eurokompatibilan. Ali ga ne podržavam u tomu da to bude urađeno za tri godine, nego sutra, pri čemu njegovo usvajanje mora biti praćeno javnom, demokratskom raspravom što nije bio slučaj prilikom donošenja aktualnog Ustava. Svakako u buduću Ustav mora biti ugrađena europska strategija Srbije, a to ujedno znači i decentralizaciju, regionalizaciju i demokratizaciju. Također, u novi Ustav mora se ugraditi i dio o zaštiti prava i očuvanja identiteta svih nacionalnih zajednica koje žive u Srbiji.

HR: Koliko, u tom kontekstu, podržavate Borisa Tadića u njegovoj inicijativi za regionalizacijom Srbije kao pričom koja se jedno vrijeme nametnula kao alternativna krizi Statuta Vojvodine?

Ne bih želio miješati pojmove, ali smo doista oko Statuta Vojvodine bili svjedoci upravo toga. To je kao kada se govori o gospodarskoj krizi i onda se ona dovodi u vezu sa Statutom, a to jedno s drugim nema nikakve veze. Što se, dakle, regionalizacije tiče podržavam gospodina Tadića kada je riječ o suštinskoj regionalizaciji Srbije. Ali, Vojvodina ima svoju tradiciju autonomije. Mi ne pravimo novu autonomiju niti pokrajinu nego je riječ o već postojećem, zaokruženom autonomnom prostoru. Međutim, neke snage u Srbiji govore kako se ne smije dopustiti asimetričnost države. Zašto, kada tako nešto

Ne bih želio govoriti o nekim strateškim ciljevima, jer oni trenutčno nisu aktualni. Naime, trošiti energiju za objašnjavanje pojma teritorijalne autonomije vojvodanskih Mađara je u ovom trenutku irealno i neozbiljno. To je stranački cilj, koji se nalazi u programu naše stranke i ja to poštujem. Čak i predstavljam, ako je to potrebno. Ali, ja se prije svega bavim realnom politikom i nisam sanjar. Realnost je ta da mi status Vojvodine prvo moramo riješiti unutar pravnog sustava Srbije, a kada govorimo o samoj regionalizaciji unutar Vojvodine, to je drugo pitanje koje sada nije aktualno. Mi takozvanu čistu mađarsku auto-

dokle je god ovaj Ustav važeći mi moramo naći optimalno rješenje za status Vojvodine, a to je trenutčno njezin Statut. Naravno, i osobno i u okviru stranke kojoj pripadam, borit ću se za istinsku autonomiju Vojvodine. Ali, to je opet pitanje strateškog cilja, koji nam svojim pozitivnim primjerima pokazuje kako u Europi vrlo uspješno funkcioniraju tri oblika autonomije. Prvi je federalistički, kakav postoji u Njemačkoj i Austriji, drugi je polufederalistički poput onoga u Italiji i treći je asimetrični model kakav je u Španjolskoj, o čemu sam već govorio. Mi u budućnosti možemo birati i prilagoditi najbolji model

usvajanja Zakona o nacionalnim vijećima. Predloženi Zakon nije najidealniji, mogao je biti i bolji, ali nakon njegovog usvajanja i zaživljavanja on svakako može biti primjer i našem okruženju s obzirom da u Srednjoj Europi ili makar na Zapadnom Balkanu takav zakon ne postoji. To možemo tumačiti i tako da od središnjih vlasti postoji dobra volja da pitanje očuvanja identiteta manjinskih nacionalnih zajednica shvaćaju ozbiljno i da svim nacionalnim zajednicama, preko svojih nacionalnih vijeća, daju šansu za opstanak. Dakle, u tom pogledu i sam podržavam ovaj zakon.

HR: Još jedan od zakona bez kojih Srbija sigurno neće u Europu je i Zakon o restituciji. Imate li o tomu informacija dokle se stiglo, napose stoga što je mnogo Vojvodana zainteresirano za njegovo donošenje?

Ja bih tu dodao i donošenje Zakona o imovini. Skupština Srbije je opet imala ustavnu obvezu do konca prošle godine donijeti Zakon o imovini, općinskoj i pokrajinskoj. Naravno da mi moramo donijeti i Zakon o denacionalizaciji. Još u vrijeme Đinđićeve i Živkovićeve vlade pročitao sam sedam prijedloga Zakona o denacionalizaciji, ali nijedan nije ušao u skupštinsku proceduru. Nekako imam dojam kako se središnja vlast još ne želi ozbiljno baviti tim pitanjima, a bez toga svakako nema europskih integracija. Mi ćemo biti primorani na donošenje pravičnog Zakona o denacionalizaciji koji će poštovati i prošlost i sadašnjost, ali i osigurati nam budućnost.

HR: Imate li informacija radi li se nešto na ustanovljavanju katedre za kroatistiku na Filozofskom fakultetu u Novom Sadu, kao preduvjeta svih ostalih oblika osnovnog, srednjeg i visokog školstva na hrvatskom jeziku u Vojvodini?

Na žalost, o tomu nemam informacija. Ali što se te ideje tiče, osobno ju podržavam.

HR: Paralelno s tim na Radioteleviziji Vojvodine postoji program na tzv. bunjevačkom jeziku, iako za taj govor do danas nije donesen nijedan standard. Zna li radi li Vojvodanska akademija znanosti i umjetnosti na tomu?

Obavit ću konzultacije s predstavnicima Vojvodanske akademije znanosti i umjetnosti i nakon toga ćemo razgovarati na tu temu.

postoji i funkcionira, primjerice u Španjolskoj u kojoj Katalonija i Baskija imaju viši stupanj autonomije, a ostalih sedamnaest pokrajina niži. Ali, to ima i svoje razloge, jer cijela Španjolska zna kako je Katalonija njezin najrazvijeniji dio i dan-danas je motor gospodarskog razvoja cijele države. U budućoj europskoj Srbiji Vojvodina također može biti motor i gospodarskog i svih ostalih oblika razvitka države. Ali, da bi to postala, mora, prije svega, dobiti i takve ovlasti. Samim tim mi ne negiramo suštinsku regionalizaciju Srbije, ali ne podržavamo statističke regije koje nemaju pravni subjektivitet, a samim tim ni ne postoje. Na žalost, u Zakonu o regionalnom razvitku regije su samo statističkog karaktera.

HR: Koliko je suštinska autonomija i suštinska regionalizacija sama inicijativa Saveza vojvodanskih Mađara za različitim oblicima kulturne, personalne ili teritorijalne autonomije u okviru Vojvodine i koliko je to sukladno njezinom Statutu?

mi ju ne možemo izmisliti i to je politička neozbiljnost. Mi namjesto toga eventualno možemo govoriti o multietničkim subregijama kao što je to savez općina. Ali, u Vojvodini ne postoji čisto mađarska sredina i to moramo uvažavati. Konačno, o svemu tome treba razgovarati kada za to dođe vrijeme, a sada to zacijelo još nije.

HR: S obzirom da se i sami zalazete za brzu promjenu Ustava, koliko se slažete s predsjednikom Lige socijaldemokrata Vojvodine Nenadom Čankom u tvrdnji da Statut Vojvodini ne pruža ništa od autonomije i kako je jedino rješenje donošenje Ustava Vojvodine?

To je opet pitanje realnosti. Uvjeren sam i znam da građani Vojvodine zaslužuju više od Statuta koji ne govori o suštinskoj autonomiji sa zakonodavnim, izvršnim i sudskim funkcijama. To je činjenica. Ali, mi imamo Ustav Srbije i, bez obzira na moje osobno mišljenje o njemu, mi ga moramo poštovati. Dakle,

za Vojvodinu, uključujući i poštovanje njezinih specifičnosti koje se prije svega tiču multietničnosti, multikulturalnosti, multijezičnosti i multikonfesionalnosti. Ako sve to uzmemo u obzir, ne trebamo se plašiti budućnosti. Samo, prije toga, treba postojati politička suglasnost i volja da se problemi o kojima sam govorio rješavaju korak po korak.

HR: Ovih je dana u Skupštini Srbije bilo riječi i o izboru i ovlastima budućih nacionalnih vijeća. Što očekujete od tog zakona?

Pred tri tjedna sam imao sastanak s predsjednicima desetak nacionalnih vijeća u Vojvodini, a o tomu smo imali i veoma konstruktivan razgovor u Skupštini Vojvodine. Predstavници nacionalnih vijeća veoma su ozbiljno pristupili razmatranju ove problematike i jasno su istaknuli kako ne podržavaju suštinske promjene u tekstu predloženog Zakona o nacionalnim vijećima. Također, veoma je bitno i to što su rekli da su spremni preuzeti odgovornost za realizaciju nakon

KAKO SE MLADI LIJEČE OD OVISNOSTI U KOMUNI »CENACOLO« U VRBOVCU

Svjetlo u tami droge

U borbu protiv pošasti suvremenog doba krenule su sve

relevantne institucije, i državne i gradske, a među brojnim civil-

nim udrugama koje su se pridružile tim akcijama nalazi se

i Zajednica protjeranih Hrvata iz Srijema, Bačke i Banata

Naše društvo kao sastavni dio današnjeg suvremenog globaliziranog svijeta sledi njegove brojne pozitivne, ali nažalost i one negativne trendove. Tako danas živimo u klimi općeg otuđenja, u vremenu kada se minoriziraju sve kršćanske i ljudske vrijednosti, kada smo posvećeni sami sebi i okrenuti isključivo vlastitim interesima i materijalnim vrijednostima, a sve manje primjećujemo smisao temeljnih ljudskih i civilizacijskih vrijednosti koji su utkani u dubinu našeg bića i koje su temelj naše civilizacije.

Jedna od tih negativnih popratnih pojava suvremenog društva je svakako i ovisnost o opojnim drogama, poglavito zbog činjenice da je riječ uglavnom o mladim ljudima, budućnosti svakog društva. Službeni podaci govore da je trenutačno u svijetu registrirano između 20 i 24 milijuna ovisnika

broj registriranih ovisnika o opojnim drogama popeo na 25 tisuća. Podaci su to više nego zabrinjavajući, no još je alarmantnija procjena struke da je taj broj u stvarnosti vjerojatno pet puta veći, što znači da se s problemom ovisnosti o drogama u Hrvatskoj danas bori gotovo 100 tisuća ljudi.

VOLJETI I ŽIVJETI ŽIVOT

U borbu protiv te pošasti suvremenog doba krenule su sve relevantne državne i gradske institucije, a među brojnim civilnim udrugama koje su se pridružile tim akcijama nalazi se i Zajednica protjeranih Hrvata iz Srijema, Bačke i Banata.

Uz pomoć Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta i Ureda Grada Zagreba za zdravstvo, rad, socijalnu zaštitu i branitelje, zajednica svake godine obilježava Međunarodni mjesec borbe protiv

Srijemci sa štitičenicima Zajednice Cenacolo

ovisnosti, što u 21. stoljeću postaje sve značajniji javno zdravstveni problem. Zadnja takva aktivnost zajednice pod geslom »Živite život bez droge, jer droga uzima život« bila je prošle subote organizacijom posjeta komuni Cenacolo u Vrbovcu, u kojoj se trenutačno 70 ovisnika o opojnim drogama pokušava izvući iz tog pakla.

Zajednica Cenacolo (Čenakolo) je kršćansko udruženje koje prihvaća izgubljene mlade ljude, nezadovoljne, zbunjene, očajne, one koji žele pronaći sami sebe i koji žele radost i smisao života. Osnovana je u srpnju 1983. godine u Saluzzu u Italiji zahvaljujući karizmi i duhovnom shvaćanju sestre *Elvire Petrozzi* koja je željela darovati život Bogu u korist i na uslugu ovisnicima i svim drugim izgubljenim mladim ljudima.

Sjedište zajednice i danas se nalazi u Saluzzu, a broji gotovo 60 bratovština rasprostranjenih po Italiji i po cijelom svijetu (Hrvatskoj, Francuskoj, Irskoj, Bosni i Hercegovini, Poljskoj, Austriji, Dominikanskoj Republici, Brazilu, SAD, Meksiku, Rusiji...) i broji više od 1500 momaka i djevojaka. Zajednica Cenacolo djeluje u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini u sljedećim mjestima: Vrbovec, Varaždin, Šarengrad, Biograd, Ugljane (kod Sinja), Novigrad, Šišinec (kod Siska) i dvije kuće

u Međugorju, od kojih je jedna za prihvata djevojaka.

U velikoj školi Cenacolo uči se voljeti i živjeti život, a zajednica želi biti svjetlo u tami droge, živo svjedočanstvo da smrt nema posljednju riječ. Mladima se predlaže jednostavan način života, život obiteljskog sklada, u otkriću darova rada, prijateljstva i vjere u riječ Božju.

SUOČAVANJE S PROBLEMIMA

Doista je bilo potresno slušati te mlade ljude koji su vrlo rano upali u ponor ovisnosti i koji su tog dana otvorili vrata svojih nimalo lijepih života i pričali kako su, mladi i puni života, krenuli u taj svijet puni neznanja. Govorili su o paklu u kojem su se našli, o svakodnevnim sudaranjima sa stvarnošću i poniranju u mračne dubine ovisnosti. Oni su svoju mladost zamijenili za gorki okus nemoći, dobrovoljno se odrekli slobode i najljepšeg od svih dobivenih darova – života i otišli u zatočeništvo ovisnosti i droge. Nisu se sramili govoriti o tome kakvi su bili i priznati da su pogriješili, otkrivajući nam vlastiti život kao primjer zla koje droga može učiniti. Poručili su nam: »Nemojte ući u taj svijet, zatvarati život u slijepoj ulici bez svjetla i nade, bit će vam žao. Uništiti ćete svoj život i svoju budućnost, a Bog je u sve nas položio puninu istinite

Dan u zajednici počinje molitvom krunice u kapelici, čitanjem i komentiranjem Svetog pisma

o drogama te da ih godišnje umre oko 200 tisuća. Prema podacima Vlade Republike Hrvatske prošle je godine zbog predoziranja u Hrvatskoj umrlo 113 ljudi, dok se

ovisnosti nizom aktivnosti i tribina o problemu ovisnosti s osnovnim ciljem upoznavanja javnosti i senzibiliziranja građana za sudjelovanje u suzbijanju zlorabe sredstava

ljubavi.« Tako nam je *Boško* iz Šibenika svjedočio kako više nije mogao prikrivati unutarnji bijes, nezadovoljstvo, razočaranje životom te je počeo tražiti utjehu u marihuani već od petog razreda osnovne škole, a kasnije je počeo koristiti heroin i druge teške droge. »Zahvaljujući Cenacolu Isus me je oslobodio okova prošlosti i grije-

cu, poslije četrnaest godina droge i laži, nisam znao što je istina. Poznavao sam samo svoje interese, proračune, svoju korist. Govorio bih drugima ono što bi htjeli čuti. Istina u meni je bila mrtva. Nije više bilo života u meni. Kasnije, polako sam se suočio sa istinom. Pomogli su mi momci koji su me iskreno prihvatili govoreći mi

Posjet je započeo molitvom krunice u kapelici Cenacola

ha i ozdravio moje srce, pomirio me sa svojom obitelji, darovao mi vjernost.«

Goran iz Subotice je također rano, sa 17 godina počeo pušiti »travu« da bi na kraju završio na heroinu. »Nisam se znao suočiti sa svakodnevnim problemima, tražio sam slobodu u stvarima koje su bile pogrešne i spas sam, bježeći od života, našao u drogama. Živio sam na pogrešnom putu, u totalnim lažima i kriminalu te došao do stadija kada više nisam razlikovao dobro od zla. Ostao sam bez svoje duše i nisam mogao sam pronaći izlaz iz tog pakla«, pričao nam je Goran i dodao da ga je zajednica praktički izvela iz mrtvih te da je zahvalan Božjoj providnosti i majci Elviri što mu je omogućila da kroz klanjanja, euharistijska slavlja i molitve Isus ozdravi njegov duh, srce, osjeća, strast, najgorče rane i najdramatičnije trenutke koje je nosio u sebi.

Ivan iz Vrbovca je naglasio kako je mnogima od njih najčešći zajednički problem bio nedostatak zdrave obitelji. »Obitelj je ta koja bi trebala prenijeti temeljne životne vrijednosti, kao što su razgovor, prijateljstvo, ljubav, sve ono što je djetetu potrebno da bi bilo sposobno za život.« *Stanislav* iz Češke je u zajednici već pet godina, ali su sjećanja na dolazak još uvijek svježa. »Kada sam ušao u zajedni-

stvari koje tada nisam želio, a niti bio spreman čuti. Danas se dogodi da se prepirem sa drugim, ali ne bježim više od istine«, prisjetio se svoga dolaska *Stanislav* koji je tada samo razmišljao o materijalnim stvarima, o novcu, automobilima, a u zajednici je shvatio da je pravi život imati dušu i biti zadovoljan u malim stvarima, u ljudskosti i prijateljstvu.

BITI PRIJATELJ

Samy Shaby iz Velike Gorice rekao je kako su u Zajednici Cenacolo pronašli smisao života. »Sa svjetlom molitve otkrivamo da problemi nisu izvan nas, da glavni problem nije droga ili ovisnost o bilo čemu, nego nesposobnost za život. Droga je posljedica jednog pogrešnog načina života, života bez kršćanskih vrednota, jer kao što kaže Majka Elvira droga nije bolest tijela, nego bolest duše. Zlo s kojim se treba boriti svakog dana zove se sebičnost, nezainteresiranost, mržnja, bahatost, model života prožet drskošću, nasiljem, silom i uspjehom pod svaku cijenu. U komercijalizaciji svega i svačega zajednica sa svojim jednostavnim načinom života pomaže nam uvidjeti naše probleme, a osobito nam pomaže da postanemo dobri, jer ako smo dobri onda smo i sretni«, ispričao nam je *Samy* i dodao da

je od malena imao sve svete sakramente, ali da je zapravo bio daleko od vjere. »Reći ću vam iskreno, ja sam prije dolaska u Cenacolo imao prošlost u tami, živio sam u zlu, jednostavno sam se sramio biti dobar, to je za mene i ljude oko mene bila mana, ismijavali smo takve ljude, a u zajednici sam naučio biti istinit i susreo sam vjeru. U vjeri sam počeo živjeti u dobru, imati povjerenja, biti prijatelj drugima i naučio da je dobro jedna od najvećih vrlina i ponosan sam na nju«, završio je *Samy*, kojemu je otac Libijac, a majka Hrvatica.

»Naš dan započinje u 6 sati ujutro molitvom krunice u kapeli, gdje čitamo i komentiramo tekstove iz Biblije. Poslije toga jedan od nas ispriča ono što proživljava, navodeći svoje probleme i poteškoće, pobjeđujući tako šutnju i strah da drugi saznaju kakav je uistinu. U takvim trenucima možemo tražiti oprost za naše negativne reakcije, osloboditi se kompromisa i tražiti pomoć ostale braće«, ispričao nam je *Boris* iz Banja Luke koji je u zajednici pet godina i dodao kako radni dio dana u zajednici počinje nakon doručka. »Svatko obavlja odgovorno svoj posao, nema vanjskih suradnika ili specijalista koji dolaze raditi u zajednicu, sve radimo sami; zidarske poslove, poslove u vrtu i polju, stolariji, sami kuhamo i pečemo

vrijeme koje provodimo zajedno, pričajući ili perući naše rublje. Popodne, radeći, moli se krunica. Radne aktivnosti obično završavaju oko 18 sati. Zatim slijedi užina, kupanje i presvlačenje, da bismo se svi opet sastali u kapeli gdje molimo slavu krunice i dijelimo ono što smo proživjeli, osvrćući se na čitanja iz Evandjelja. Oko 20 sati je večera, zatim ponovno trenuci slobodnog vremena i nakon svega idemo na spavanje. Svjetla gasimo u 22 sata«, upoznao nas je *Boris* sa dnevnim obvezama štićenika u Cenacolu. *Dritro Mehmedy*, rodom iz Prištine, naglašava kako u zajednici nema televizora, radija i novina i kako se ne upotrebljavaju nikakvi lijekovi, niti bilo kakvi drugi postupci kojima se zamjenjuje droga, a koji sadržavaju lijekove za psihičke bolesti. »Apstinencijska kriza također se ne liječi lijekovima. Naš lijek zove se »anđeo čuvar«, momak koji je već najmanje nekoliko mjeseci u zajednici. On preuzima na sebe brigu oko novog momka, jer samo onaj koji je trpio zna razumjeti, voljeti i pomoći nekome drugome tko trpi«, kaže nam *Mehmedy* koji je u zajednici zadužen za kuhinju, stoga i ne čudi što ga zovu »kuhar«.

Odlazeći iz Cenacola štićenici su nas ispratili riječima da je zajednica za njih zapravo uskrsnuće,

Dritro Mehmedy je u Cenacolu zadužen za kuhinju

kruh, čistimo kuću... Najvažniji posao je izgradnja nas samih, unutar sebe i zato nije važno koliko radimo, nego kako radimo. Posao služi i kao važno sredstvo da bismo se bolje upoznali i združili naše sposobnosti pa iz tog razloga nikad ne radimo sami, obično po dvojce ili u grupama. U 12 sati je ručak i do 13,30 traje slobodno

a život koji se rađa uskrsnućem mladih uvijek je znak utjehe i velike Kristove pobjede nad smrću, te podsjetili na rečenicu koju Majka Elvira, utemeljiteljica Cenacola, često ponavlja: »U životu na nogama stoji onaj tko nauči stajati na koljenima.«

Zlatko Žužić

Zdravo rješenje za Sremske novine

U ovom su tjedniku uposlenici navikli na tržištu zarađivati kako bi opstali, te u tom smislu privatizacija nije bila ni bauk niti velika promjena

Privatizacija društvenih poduzeća u Srijemskom okrugu bliži se kraju. Po podacima Srijemske gospodarske komore na aukcije ili prodaju iz stečaja čeka još 26 poduzeća. Prema ovom izvoru neprodana društvena poduzeća su: staropazovački »MBC 2001«, indijska »Krivaja«, mitrovački »Unipromet«, vrdnički Zavod »Termal«, šidsko »Ratarstvo Tovarnik«, rumska »Neva«, rumski »Unipromet«, rumsko »Žrno Srem kop«, golubinački IGM »Udamik«, iriški »Frigo Srem«, pećinački »Silos«, »Agro frut Karlovčić« u Karlovčiću, »Iriška trgovina« u Irigu, staropazovačko »Novo doba«, »Subotište« PDP u Subotištu i Brodogradilište »Sava« u Mačvanskoj Mitrovici.

Na ovom popisu su i četiri srijemska vodogospodarska poduzeća za koja još nije izvjesno hoće li na prodaju ili će biti izuzeta iz privatizacije i pripojena Javnom poduzeću »Vode Vojvodine«. Za ovo pripajanje svojevremeno je pokrenuta inicijativa i izrađen elaborat, a razlog za pripajanje je što su djelatnosti ovih vodogospodarskih poduzeća od općeg društvenog interesa u zaštiti od štetnog djelovanja voda. Predloženo su podržala i mjerodavna pokrajinska tijela, a za pripajanje vojvodanskom javnom poduzeću bili su i članovi strukovnog sindikata uposlenika. Ukoliko sve bude teklo u istom smjeru, vodogospodarska poduzeća u Vojvodini bit će pri JP »Vode Vojvodine«.

Privatizacija slijedi i srijemskim poduzećima u stečaju, čiju prodaju provodi Centar za stečajne Agencije za privatizaciju. Na ovom popisu su srijemskomitrovačko JP »Matroz« i Tvornica obuće »Diana«, rumski »Korzo«, indijska »Trgovina Srem«, »Krušedol« u Krušedolskom Prnjavoru i šidski »Ukras«. U drugim zemljama privatizacija je iskorištena za restrukturiranje poduzeća, čime su stvorene osnove za održiv rast industrijske proizvodnje. Sa stopama industrijske proizvodnje u posljednje tri godine trebat će nam dosta vremena da dostignemo razinu industrijske proizvodnje iz 1990. godine, a gdje će tada biti

ostale zemlje – nije teško pretpostaviti.

POVIJEST SREMSKIH NOVINA

Sremske novine, sa sjedištem u Srijemskoj Mitrovici, osnovane su krajem prosinca 1960. godine, a već 1. siječnja 1961. izašao je prvi broj. Ovaj tjednik je jedino regionalno glasilo u Srijemu, koje već više od četiri i poldesetljeća svake srijede »prepisuje život« u općinama Srijemska Mitrovica, Ruma, Šid, Indija, Stara Pazova, Irig, Pećinci i Beočin. Sremske novine su list koji je okrenut stvaralaštvu i dostignućima, teškoćama i uspjesima svih žitelja na prostoru između Dunava, Save i Bosuta.

Sremske novine su prodane na aukciji u Novom Sadu prosinca 2004. godine za 6,4 milijuna dinara što je bilo pet puta više od početne cijene koja je iznosila nešto preko milijun dinara. Nadmetala su se tri kandidata: dva konzorcija fizičkih osoba i njemački WAZ. Najveću sumu izlicitirao je konzorcij fizičkih osoba koji je i postao vlasnikom 70 posto kapitala ove najstarije medijske kuće u Srijemu.

OSUVREMENJAVANJE LISTA

Nešto više od pet godina prošlo je od privatizacije Sremskih novina. Ovo je, inače, prvi medij u Vojvodini, a među prvim u Republici Srbiji koji je okončao proces privatizacije. Na primjeru Sremskih novina ne važi ona naroda da se »prvi

bile u izvjesnoj prednosti, jer su same sebi bile osnivač i navikle da na tržištu zarađuju kako bi opstale. U tom smislu privatizacija nije bila ni bauk niti velika promjena.

Ubrzo nakon prodaje list je moderniziran, redizajniran i izlazi na povećanom broju strana. Počela je gradnja nove kuće na starim temeljima, određeno je da Sremske budu suvremeni list, europske orijentacije, koji »pokriva« cijelu regiju Srijema. U tom smislu Srijem nije shvaćen kao puki zbir sedam općina nego kao komparativna prednost u zajedništvu, ali uz poštovanje razlika i specifičnosti multikulturalne, višenacionalne Vojvodine. Koncept je definirala poticanje istinskih vrijednosti u svim područjima, toleranciju, ali i mogućnost da se na stranicama »novih« Sremskih novina pročita i drugačije mišljenje.

Igor Beker

U sljedećem broju:
Srijemskomitrovačka kina

Optimal Tours

- Prijevoz putnika u zemlji i inozemstvu
- 20 putničkih mjesta
- 49 putničkih mjesta
- 56 putničkih mjesta

tel/fax: 024/606886
mob: 065/66 26 144
069/60 0 886

Banatska 28, 24000 Subotica, 24413 Palit

POPULARIZANJE ŠTEDNJE ENERGIJE U OSIJEKU

Spektakularni rezultati

Osijek je osnovao Energetsku edukacijsku agenciju za područje 5 slavonskih županija, izgradio energetska nezavisnu kuću, demonstracijski objekt jedinstven na području jugoistočne Europe, opremio edukacijsko vozilo, kaže Goran Pichler

Ekološka udruga Zeleni Osijek i grad Osijek pokrenuli su projekt u kojemu se nizom programa nastoje popularizirati štednja energije, mjere energetske efikasnosti i održiva gradnja. U tu svrhu prošloga su tjedna na Trgu dr. Ante Starčevića u Osijeku održali konferenciju za medije, a o svim aspektima štednje i uštede energije govorili su dogradonačelnik *Ivan Vrdoljak* i voditelj Energetske edukacijske agencije istočne Hrvatske sa sjedištem u Osijeku *Goran Pichler*.

»Osijek je već dobrano odmakao kada je u pitanju ova problematika, osnovao je Energetsku edukacijsku agenciju za područje 5 slavonskih županija, izgradio energetska nezavisnu kuću, demonstracijski objekt jedinstven na području jugoistočne Europe, opremio edukacijsko vozilo. Kuća se grije i hladi energijom sunca, vjetra i korištenjem energije iz zemlje a svi sustavi su postavljeni da ujedno služe kao edukacijski energetski park. Ovo smo uradili zahvaljujući našim partnerima iz UNDP-a, a projekt se nastavlja kroz program EU Phare 2006«, rekao je Goran Pichler.

PARTNERI – PEČUH I NOVI SAD

I dogradonačelnik Vrdoljak je ustvrdio kako je Osijek među prvi-

ma prepoznao prednosti projekata koje nudi EU, pa se s pravom može reći, da sve što je do sada učinjeno stavlja Osijek u poziciju lidera u ovom dijelu Europe, a već se prilazi drugom projektu u kojemu su Osijeku partneri Sveučilište u Pečuhu i grad Novi Sad, također na temu energetske učinkovitosti.

»Sada, kada smo odmakli desetak koraka u odnosu na druge gradove i županije, kada imamo dobru agenciju i stručan kadar, želja nam je da i naši građani imaju neposredne koristi od svega toga. Koristeći sve ovo što smo dosegli, koristeći stručnu pomoć agencije i mogućnost edukacije i prezentacije, oni na svojim objektima mogu postići efekte energetske efikasnosti, bilo da je riječ o toplinskoj izolaciji, ugradnji standardizirane opreme, ugradnji opreme za korištenje solarne energije i slično.«

Sigurni su da energetska efikasnost zahtijeva ozbiljan pristup i zato daju besplatne savjete svim zainteresiranim građanima, rekao je Goran Pichler. To svakako zahtijeva i značajna sredstva, jer toplinska izolacija zidova, podova, tavanjskog prostora svakako je kapitalna investicija, ali su zato uštede spektakularne, i do 50, pa sve do 80 posto.

»Najprije treba kuću dovesti u red, pa naš jedan projekt i nosi takav naziv 'Dovesti kuću u red',

Edukacijsko vozilo na trgu Ante Starčevića

dobro je izolirati, smanjiti sve gubitke energije, pa tek onda ići u investiciju s obnovljivim izvorima energije. Upravo je u tijeku jedan projekt s Novim Sadom, s naglaskom na uštedama u gradovima i obnovljivim izvorima energije također u gradovima i tu je sada na potezu lokalna samouprava. Mi to sada provodimo u naših pet slavonskih županija, gdje smo organizirali 12 edukacija i pokaznih izložbi, a nakon toga s partnerima iz UNDP-a idemo u Split i Varaždin, a nakon toga diljem cijele Hrvatske. Što se tiče energije iz obnovljivih izvora, Europa kaže kako je potrebno stvoriti sve uvjete da bi se do 2020. godine već koristilo 20 posto takve energije, što je vrlo moguće, naravno na globalnom planu, dakle na razini većih gradova, što naravno ne treba očekivati i u domovima naših građana.«

NA POTEZU SU GRAĐANI

Dogradonačelnik je Vrdoljak dodao još i to, kako je grad Osijek ušao u analizu objekata kojima raspolaže gradska uprava, dakle vrtići, škole i dr., da se ustanovi kako i koliko troše energije, kako je moguće ostvariti uštede i koja bi to bila vrijednost investicije.

»Imali smo već pilot-projekt u Dječjem vrtiću 'Ivančica' u

Donjem gradu, i nakon obavljenih radova, izolacije zidova i krova, zamjene prozora i vrata, bili smo zadovoljni uštedom s više od 30 posto, što nije malo sredstava ni na mjesečnoj ni na godišnjoj razini. Obično se isplativost investicije računa na 5-10 godina, a nama je ovaj pilot-projekt pokazao kako je rok znatno kraći, već 3-4 godine. E, sad, imamo puno objekata, nisu baš svi u savršenom stanju, nisu ništa lošiji od sličnih objekata diljem Hrvatske, a da će biti u puno boljem stanju, već sada možemo jamčiti. Oni, kapitalni objekti, o kojima u gradu razmišljamo, svakako su spalionica otpada u Antunovcu i realizacija geotermalnih izvora, a sve ostalo se odnosi na objekte građana, gdje bi grad također trebao sufinancirati barem izradu projektne dokumentacije pa i dio sredstava na ostvarivanju energetske efikasnosti«.

Grad je učinio još jedan korak naprijed. Nakon osnivanja agencije, izgradnje energetske kuće i edukacijskog vozila, počeo je s edukacijom građana, a sada su na potezu građani. Uvjereni smo da će i oni prepoznati prednosti novih projekata, jer ako postoji vrijeme za štednju i uštede, onda je sada uistinu pravo vrijeme.

Slavko Žebić

Goran Pichler

STIPAN JARAMAZOVIĆ, VODITELJ SUBOTIČKOG TAMBURAŠKOG ORKESTRA

Pola stoljeća s tamburom u ruci

Često me ljudi pitaju tko će me naslijediti. Ne znam, niti ću znati. Nesvjesno čovjek svog nasljednika zamišlja kao sebe samoga, a s obzirom da nema dva ista čovjeka onda ne mogu niti zamisliti svog nasljednika. Onako kako ja radim vjerojatno neće više nitko, što ne znači da taj netko neće možda bolje i više uraditi nego što sam ja uradio. Neka bude bilo tko, samo neka voli tamburu i neka to radi svim srcem.

Razgovor vodila: Željka Vukov

Sinonim za Subotički tamburaški orkestar, kao i za tamburašku glazbu u Subotici i šire, zasigurno je ime *Stipana Jaramazovića*. Kvalitetna tamburaška glazba, dobro postavljena tehnika sviranja i izuzetan ton sastavni je dio njegova rada. U spomenutih pedeset godina nije Jaramazović samo svirao, nego je učio i svoje znanje dijelio mladim naraštajima, kako bi izgradio budućnost za tamburu na ovim prostorima. Činjenicu da je Stipan Jaramazović često bio više od učitelja tambure, ipak znaju samo tamburaši.

Vi ste mnogima usadili ljubav prema tamburaškoj glazbi. Tko je vama prenio ovu vrstu glazbe?

Imao sam sreću biti učenikom nastavnika fizičkog odgoja *Antuna Katančića*, koji bi nam na početku sata puštao tamburašku glazbu. On sam je bio veliki ljubitelj tamburaša. Imao je stari magnetofon, što je u to vrijeme bilo pravo čudo i tada bi nam 2-3 minute pustio da slušamo tamburaše. Dobro se sjećam, bio je siječanj, početak drugog polugodišta u školi, 1959. godine, kada je nastavnik Katančić kazao kako je organiziran upis u školu sviranja na tamburi, pa tko želi može se upisati. On je to prenio učenicima svih razreda i nas se skupilo oko 100. Upisali smo se u OKUD »Mladost«, kod čika *Laze Malagurskog*, kako bismo učili svirati. Nitko od nas naravno nije imao tamburu, ali smo svi željeli svirati i tamo smo prvi put konkretno sreli taj instrument.

Jeste li tamburu zavaljeli u školi, ili se ta ljubav rodila prije?

Često me pitaju koji je bio moj prvi susret s tamburom i kada sam se zainteresirao za nju. Imao sam 3-4 godine i moja me je mama vodila da vidimo neke svatove. S obzirom da sam bio mali stavili su me na ruku jednog fijakera, kako bih i ja nešto vidio. Kad smo došli doma, mama je pitala što sam vidio, ja sam rekao tamburaše. U cijelim svatovima ja sam vidio samo tamburaše. To je mene već tada opčinilo, kao mali znao sam »svirati« na maloj metlici kojom je mama vlažila rublje. To

je bila moja prva »tambura«. Kad se pojavila ova prilika za učenjem u školi, to je naravno bilo jasno, nisam se ni trena razmišljao, odluka je već davno donesena. Tako je sve to počelo.

Vaš prvi učitelj bio je Lazar Malagurski, no puno toga ste naučili sami. Kako je sve to izgledalo?

Da, kod njega sam prvo učio u »Mladosti«. Kad je u Muzičkoj školi otvoren odjel za tamburu, onda me je on nagovorio da se upišem i tako je i bilo. Završio sam četiri razreda niže Muzičke škole na tamburi, toliko je onda trebalo. Poslije toga sam se upisao u srednju

školu i svirao klarinet, jer tambura u srednjoj tada nije postojala. Krenuo sam usporedno u Muzičku školu i Gimnaziju, međutim to mi se preklapalo, tako da sam ostavio Muzičku školu. Sve ovo što je dalje došlo bilo je samo od sebe. Puno sam čitao i proučavao osnovne teorije glazbe, kao i harmoniju, sam sam sebe učio. Što se tiče sviranja, ono što sam naučio u Mladosti, kao i u Muzičkoj školi, jest to što sam naučio od nekog, ostalo sam sam proučavao. Svojedobno sam svirao i za folklor i za tamburaše, što mi je omogućilo razviti tehniku. Folklor je prije svega dobar za tamburaše, jer se tu stalno svira isto, ali se ipak

traži određeni tempo. Za folklor sam svirao sve do odlaska na fakultet. Kada sam otišao na fakultet 1966. godine u Beograd, raspitao sam se i potražio tamburaški orkestar. Pronašao sam tamburaški orkestar u KUD »Branko Cvetković«, kojeg je tada vodio *Maksa Popov*. Tamo sam se prijavio i mislio sam kako ću ja tamo puno toga naučiti, međutim ispostavilo se da su svi oni učili svirati na sluh, a ne po notama. To je za mene bilo jako sporo. Njima je trebala jedna proba da bi naučili pola pjesme, to mi se nikako nije dopalo, te sam otišao iz tog orkestra. Tražio sam dalje, te sam svirao u narodnom orkestru OKUD »Ivo Lola Ribar«. Orkestar je tada vodio *Miodrag Jašarević* i tamo sam naučio puno, ne toliko o tamburi, nego o narodnoj glazbi, što mi je kasnije svakako trebalo. Od Jašarevića se doista moglo puno naučiti, nije krio i tajio svoje znanje. Kad je on prestao raditi u narodnom orkestru prestao sam i ja svirati tamo, jer sam bio pred kraj studija, pred diplomom i nisam htio započinjati nanovo.

Po povratku iz Beograda nastavili ste svirati. Koliko je tada u Subotici bila zastupljena tamburaška glazba?

Kad sam došao iz Beograda, tamburaša u Subotici je ostalo vrlo malo, čak manje nego što je bilo kada sam polazio. No, postojao je jedan mali tamburaški sastav u »Bunjevačkom kolu« i gotovo ništa drugo. Otišao sam nekoliko puta tamo na probu, no nisam bio oduševljen. Razmišljao sam što dalje, skupa s mojim starim prijateljima *Ivicom Vidakovićem* i *Perom Ušumovićem*. Svi smo već tada bili oženjeni i razmišljali što dalje, okupljali smo se jedan kod drugog i malo svirali. Odlučili smo osnovati tamburaški orkestar koji bi bio na neki način reprezentacija Subotice. Bilo nam je bitno napraviti makar i jedan koncert godišnje, ali da to bude kvalitetno i da se o njemu još dugo priča. Tako je ustvari rođen Subotički tamburaški orkestar. Bilo je to 1976. godine. Sav moj daljnji angažman vezan je za ovaj orkestar,

od tada pa sve do danas. Tu sam koncert majstor, bio sam i sad sam predsjednik, umjetnički voditelj, što god treba.

Otkako ste u ovome orkestru svirate prim. Jeste li oduvijek na prmu ili ste mijenjali instrument?

Od prvog dana sviram prim, to sam učio i u Muzičkoj školi. Nisam mijenjao instrumente jer i danas smatram da nije dobro puno mijenjati. One koji mijenjaju instrumente zovem »univerzalnim neznicama«, znaš sve, a ništa redovno. Ipak treba ići na neku, kako mi to kažemo, užu specijalizaciju, jer nisu svi instrumenti isti. Jednostavno, za prelazak na drugi instrument treba vremena.

Pedeset godina sviranja je za vama. Jeste li svirali u nekim manjim tamburaškim sastavima?

Logična je želja da se pokraj velikog orkestra napravi i neki manji sastav koji bi bio pokretniji i svakako komercijalniji. Imao sam takve želje, no nikad nisam mogao sastaviti takav orkestar koji bi na svim linijama imao prave ljude. To je tako trajalo godinama. Kad su došle one najgore devedesete godine, odjednom sam sastavio mali orkestar i svirali smo na Paliću. Nas je tada bilo šestorica, kao i uvijek i jačih i slabijih glazbenika. Radili smo dvije godine, a kako smo se okupili, spontano, tako smo se i razišli. Ja sam i tada u prvi plan stavljao rad s velikim orkestrom. U manjim sastavima je ipak komercijalna na prvom mjestu, a meni je bila važna kvaliteta.

Postoje li neke veće promjene u tamburaškom glazbi, od vašeg početka pa do danas?

Sve promjene koje su se odigrale nekako su bile osmišljene. Imam jednu malu plavu bilježnicu u kojoj sam na početku osnivanja orkestra zapisao naše ciljeve. Te stvari su i danas vrlo aktualne. To sad može biti neki tamburaški manifest. Zapisao sam kako treba svirati izvornu glazbu, dakle narodnu, svirati glazbu skladanu za tamburaške orkestre, kao i transkripcije iz svjetske glazbene literature. To su bila tri glavna plana, a kasnije smo proširili i na evergrin melodije, kao i na popularnu zabavnu glazbu. Upisano je i da treba formirati male tamburaške sastave, primjerice kvartete, no do danas taj dio je nekako najslabije odmakao. Svi su ti pomaci u tamburaškoj glazbi bili vrlo postupni. Međutim, ako danas pogledamo kako se sviralo prije 40 ili 50 godina i kako se svira danas, onda su pomaci ogromni. Slobodno se može reći kako je u tamburaškoj glazbi došlo do promjene esteti-

ke. Estetski zahtjevi koji su onda važili danas su zastarjeli. Današnji zahtjevi su na većoj razini. Po svom zvuku, načinu izvođenja, pristupu nekoj skladbi naš veliki orkestar se sve više približava simfonijskom orkestru. U tom dijelu jako je puno uradio naš dirigent *Zoran Mulić*. Nama su ipak trebali stručni ljudi, sami bismo to jako teško uspjeli. On je doista bio spreman i voljan pomoći nam, a ujedno je imao i ima znanje. Kompletno je promijenjena estetika, sama ljestvica kvalitete je podignuta na višu razinu. I percepcija od strane publike i glazbenih

škola dostigla vrlo visok stupanj sličnosti, počevši od nas, pa sve do Slavonije, Zagorja, Slovenije... To je svakako dobro jer postoje neki standardi kojih se možemo pridržavati. Svakako ima i razlike. Jednom je prilikom mons. *Andrija Kopilović* rekao: »Ličani u tamburu udaraju, Slavonci tamburu tuku, a Bunjevci je miluju.« Možda to grubo zvuči, ali tu doista ima nečega. Gdje god smo nastupali svugdje su hvalili fin i mekan ton Subotičkog tamburaškog orkestra. To je svakako posljedica tehnike sviranja i škole.

stručnjaka je drugačija nego prije 40-50 godina, što je svakako dobro i treba se i nastaviti. Bez svega toga mislim da bi tamburaška glazba tapkala u mjestu i s obzirom da drugi idu naprijed, ona bi nazadovale, sve dok tambura ne bi završila u muzeju. Također, mislim da je na ovaj način osigurano trajanje tamburaške glazbe još jako dugo i oni pomaci koji će doći, vodit će tamburu još u budućnost. Moramo biti jasni, tamburaška glazba, kao i tambura, još uvijek nisu istraženi do kraja. Nije istražena ni mogućnost stvaranja novih skladbi. Tambura je za jedno vrlo kratko vremensko razdoblje (u glazbi kratko) 30-50 godina prešla određeni put. Neki pravci su već bili istraženi i isprobani u klasičnoj glazbi, te tambura nije morala prolaziti istu tu razvojnu fazu.

S tamburom ste proputovali svijet i upoznali druge tamburaške orkestre. Možete li napraviti neku paralelu o kvaliteti i tehnici sviranja?

Uvijek ima tehničkih detalja koji su različiti. Moram reći kako je u posljednjih 30 godina i na tom planu došlo do velikog stupnja izjednačavanja tehnike. Mi sada sviramo skoro istim tehnikama kako se svira i u drugim krajevima u kojima se njeguje tambura. Ta je

Kroz Subotički tamburaški okrestar prošao je veliki broj ljudi, koji su dobili kvalitetnu osnovu. Postoje li neke tajne tehnike vaše škole?

Da, kroz Subotički tamburaški okrestar je prošlo preko 1000 članova, računajući samo one koji su se zadržali dvije godine ili više. Ono ispod nismo niti brojali, jer je to bila samo proba. Mnogi i danas sviraju i bave se profesionalno ovim poslom, prvenstveno tu su ansambl »Hajo« i tamburaški sastav »Ravnica«. Njihovi članovi su svi svirali u ovome orkestru. Oni sviraju kako u Subotici tako i izvan nje, no gdje god da rade njihova je svirka respektirana, baš upravo zbog toga što imaju vrlo dobru osnovu i kvalitetu sviranja. Ono što je za pojedine instrumente ruska škola, mogli bismo reći da je za tamburu subotička škola. Na toj školi su mnogi radili, ja sam učio kod čika Laze, na to sam nadograđio ono što sam dobio od *Marka Benića*, dodao sam i ono što sam dobio od drugih iskusnijih tamburaša u ono vrijeme. Svoje sam znanje često ukrižavao s mandolinistima jer princip dobivanja tona je isti. Okidanjem žica. Iz svega toga se rodila jedna škola, koja se ogleda i u tehnici trzaja desne ruke, što znači da nije svejedno kad ćeš uda-

riti žicu prema dolje ili prema gore. Isto tako i kad je u pitanju prstored (redosljed kojim se prstom svira) lijeve ruke, ima tu određenih zakonitosti koje se moraju uvažavati. Mislim da je tu subotička škola jedna od boljih na prostorima gdje se tambura uči svirati.

Koliko je tambura danas zastupljena u odnosu na vrijeme od prije pedeset godina, kada, kako ste rekli, nije bilo previše tamburaša?

Imam običaj kazati kako je u vrijeme *Pere Tumbasa Haje* bilo odličnih tamburaša, ali su oni bili neorganizirani. To je završilo time da su oni svirali svugdje gdje je trebalo, ali se o njima malo znalo. Naravno, nisu imali nikakvu podršku medija. Iznimka je svakako *Pere Tumbas Hajo*. Poslije njega opet je došlo do vakuum prostora. Oni koji su ostali na neki su način bili dezorijentirani. Možda je pojava Subotičkog tamburaškog orkestra značajna po tome što je donijela jasno profiliranu orijentaciju u kojem smjeru treba ići. Svaka škola je teret za onoga tko aktivno svira i radi. Zato treba odvojiti puno vremena i raditi s djecom, ali bez toga nema napretka, nema prenošenja znanja i na kraju nema ni budućnosti. To je neki slatki teret bez kojeg se ne može. Danas tambura ima svoje mjesto u glazbi, ali i u životu ljudi. Ima podršku i medija te je više zastupljena u javnosti.

Pokraj svih obveza, posla, i danas aktivno svirate u orkestru, vodite obuku i radite s mladima. Koji je najsladji dio svega toga?

Danas, da budem iskren, najradije bih sjedio negdje na nekoj drugoj ili trećoj stolici u orkestru, jer ako je netko bio solist i stajao ispred orkestra onda sam to ja već punih 50 godina, a to je jedan dodatni teret. Biti solist 50 godina nije lako, iscrpljuje. Iako redovito vježbam svaki dan, moja koncentracija nije više kao na početku ili prije 20 godina i to me dovodi u situaciju da sam nesiguran jer se bojim da će mi popustiti koncentracija. Zbog toga bih radije na drugu stolicu, a mladima prepustio prvu. Volio bih jedino da se ne dogodi ponovno onaj vakuum, nego da se nastavi kontinuitet u radu.

Često me ljudi pitaju tko će me naslijediti. Ne znam, niti ću znati. Nesvjesno čovjek svog nasljednika zamišlja kao sebe samoga, a s obzirom da nema dva ista čovjeka onda ne mogu niti zamisliti svog nasljednika. Onako kako ja radim vjerojatno neće više nitko, što ne znači da taj netko neće možda bolje i više uraditi nego što sam ja. Neka bude bilo tko, samo neka voli tamburu i neka to radi svim srcem.

Olakšanje za stare dane

Jako je puno siromašnih umirovljenika i oni većinom čine naše članstvo, kaže Bela Jurković.
U Subotici je oko 3200 umirovljenika s 11.088 dinara mirovine, a puno je i onih koji imaju šest ili sedam tisuća
Zbog toga Udruga umirovljenika nastoji upravo njima osigurati različite vrste pomoći i skrbi.

Subotički umirovljenici od ovoga tjedna po iznimno niskim cijenama mogu dobiti usluge frizera u novootvorenom salonu u prostorijama udruge, u Ulici Save Šumanovića 2. Primjerice, muško ili žensko šišanje košta svega 100 dinara, a s pranjem kose 165. Najavljeno je i kako će za dva tjedna na istom mjestu biti otvoren i pedikirski salon, a potom i salon za masažu. Tako će najstarijim sugrađanima ove usluge biti vrlo pristupačne, a osobito je zanimljivo u svezi s tim što je salone u dvorištu udruge izgradila nepoznata osoba. Naime, predsjednik Udruge umirovljenika Subotice **Bela Jurković** kaže kako do danas nije uspio saznati tko je dobročinitelj koji je financirao izgradnju. »Jednoga

pomoćnoj zgradi, Vojput je napravio pločnik, sva računala u udruzi smo dobili na dar, Američka fundacija (ADF) je pomogla oko adaptacije naše zgrade, a onda smo od američkog veleposlanika dobili još i dvije klime«, kaže Jurković.

NABAVA PO POVOLJNIM CIJENAMA

Udruga umirovljenika Subotice je najmasovnija organizacija ne samo u ovom gradu već i u Vojvodini. Ima oko deset tisuća članova, što je oko trećine od ukupnog broja umirovljenika u Subotici, a za svoj ustrajan rad i angažman nekoliko je puta proglašavana najboljom organizacijom te nagrađena nagradom Pro urbe.

»Jako je puno siromašnih umirovljenika i oni većinom čine naše članstvo. U Subotici je oko 3200 umirovljenika s 11.088 dinara mirovine, a puno je i onih koji imaju šest ili sedam tisuća. To je jako puno siromašnih. Zbog toga nastojimo upravo njima osigurati različite vrste pomoći i skrbi«, objašnjava Jurković te dodaje kako je zahvaljujući inicijativi Udruge umirovljenika Subotice, Skupština Vojvodine izdvojila 100 milijuna dinara za pakete pomoći najsiromašnijim umirovljenicima. Upravo se ovih dana dijele higijenski proizvodi, po tri kilograma praška za pranje i tri litre za pranje posuđa, a kroz dva-tri tjedna stići će i paketi mesnih proizvoda. Pravo na ovu pomoć imaju umirovljenici s primanjima manjim od 11.088 dinara, a nemaju pravo obitelji s dva umirovljenika, te primatelji inozemnih i zemljoradničkih mirovina.

Udruga svake godine za svoje članove nabavlja prehrambene proizvode po povoljnim cijenama i na otplatu, kao i ugljen i ogrjevno drvo na deset obroka. Ove godine isporuka ogrjeva je već pri kraju, a eventualna poskupljenja ne dotiču kupce jer je Udruga umirovljenika unaprijed uplatila cijeli iznos. Za najsiromašnije četiri puta godišnje dijeli se odjeća

koju osiguravaju Crveni križ i Caritas, a na taj način se svaki put odjene oko 400 ljudi.

Od prije dvije godine Udruga umirovljenika Subotice u svom vlasništvu ima vrlo lijepo i uredno odmaralište u Sokobanji s 38 ležajeva, koje je zbog povoljnih cijena (300 dinara na dan izvan

s PUPS-om nisu ništa bolje prošli nego s ostalima. Udruga uvijek prosvjeduje kada se umirovljenicima uskraćuju njihova prava, tijekom tri godine uputila je tri žalbe Ustavnom sudu, a posljednji put se obraćala MUP-u sa zahtjevom da se za siromašnije i bolesne umirovljenike osiguraju jednostavniji

Bela Jurković

dana došla su dva čovjeka i rekla nam kako će oni izgraditi prostorije, ali nisu htjeli reći tko to plaća«, kaže Jurković.

On dodaje kako Udrugu umirovljenika pomažu ne samo gradske i državne institucije, već vrlo često i dobri ljudi svojim priložima i donacijama.

»Moram priznati kako je Udruga umirovljenika Subotice u gradu jako poznata i kao predsjednik sam zbog toga vrlo zadovoljan. Grad nas uvijek pomaže, Gerontološki centar također. Puno toga dobivamo besplatno, primjerice plin u

sezone i 350 u sezoni) uvijek puno. Osim bogatog i lijepog okoliša, Sokobanja ima nekoliko klinika za očne, plućne, reumatske bolesti što ovo ljetovalište čini osobito privlačnim za umirovljenike.

PROSVJEDI ZBOG USKRAĆENIH PRAVA

Zainteresirani svoje slobodno vrijeme mogu ispuniti i angažiranjem u brojnim sekcijama koje djeluju pri Udruzi – zbor umirovljenika je tri puta bio domaćinom najtečanja zborova Vojvodine i uvijek postiže zapažene rezultate, poznata je također slamarska sekcija LUSA, te likovni odjel, sportske sekcije (kuglanje, pikado, ribolov).

Jurković ističe kako je Udruga umirovljenika vanstranačka organizacija koja podržava stranku za koju procijeni da će najbolje pomoći umirovljenicima, ali da oni ni

i jeftiniji načini pri izradi osobnih iskaznica.

»Prosvjedovali smo i zbog fiskalnih kasa. Država nam je time skoro zabranila druženje, jer ako skuhamo deset kava moramo imati fiskalni račun, trebamo svaki dan unijeti novac u banku, itd. Vjerujem da će država uraditi nešto povodom toga, za sada umirovljenici sami sebi donesu kavu ili sok. Važno je za stare ljude da se druže, ispričaju nevolje i pohvale se jedan drugom. Zato imamo u planu popraviti terasu u dvorištu«, kaže Jurković.

Osim navedenog još je puno razloga zbog kojih je dobro biti član Udruge umirovljenika, a za one koji se namjeravaju učlaniti nije naodmet znati kako članirine ovisno o mirovini iznose od 10 do 600 dinara godišnje, odnosno, 1 dinar ili 50 dinara mjesečno.

S. Mamužić

RADNICI BRATSTVA PREKINULI ŠTRAJK

Ponovno u državnim rukama

Vladimir Delić većinski paket dionica ustupio državi * Željeznice Srbije potpisale ugovor s Bratstvom vrijedan 100 milijuna dinara

Poduzeće šinskih vozila Bratstvo ponovno se vraća u državne ruke, a radnici ove tvrtke u četvrtak, 30. srpnja, prekinuli su štrajk i odlučili pripremiti tvornički krug za početak nove proizvodnje. Rezultat je to jednog od najdužih štrajkova među subotičkim sindikalcima koji će biti zapamćen i po prvi put u Subotici održanom šestodnevnom štrajku gladu. Štrajk je započeo 18. veljače kada je svih 380 radnika obustavilo

posao zbog u to vrijeme osam neisplaćenih plaća.

»Ovo je dokaz da se kroz socijalni dijalog, suradnju svih sindikata u tvornici, gradskog sindikata te gradonačelnika može doći do rješenja, rekao je Miroslav Vasin, pokrajinski tajnik za rad koji je sudjelovao na konferenciji za novinare samostalnog sindikata upriličenoj povodom rješenja problema u Bratstvu.

Bratstvo je privatizirano prije pet godina za oko milijun nje-

mačkih maraka a sada se dugovi procjenjuju na oko deset milijuna eura. Većinski vlasnik Vladimir Delić, odnosno njegovo poduzeće »Vladel« koje je u Bratstvu raspolagalo sa 78 posto dionica, donijelo je odluku da većinski paket od 51 posto dionica bez naknade ustupi državi. Delić će formalno biti vlasnik sve dok Vlada, kako je najavljeno, na sjednici ovoga mjeseca ne prihvati promjenu vlasničke strukture i registrira je Akcijski fond.

Potpredsjednik gradskog sindikata Ištvan Hudi je najavio da su Željeznice Srbije već potpisale ugovor vrijedan 101 milion dinara kojim se na remont u Bratstvo šalje 100 vagona. Početak posla se očekuje za tri tjedna, a avans od 30 milijuna dinara bit će iskorišten za nabavu repromaterijala, te za jednokratnu i jednaku isplatu dijela plaća za sve zaposlene.

S. M.

POTPISANI UGOVORI O PROVOĐENJU JAVNIH RADOVA

Prioriteti su zdravstvena njega i zaštita okoliša

U Vojvodini je za javne radove izdvojeno 310 milijuna dinara, a na području cijele pokrajine bit će uposlene 1844 osobe

»Javnim radovima će ukupno na području cijele pokrajine, najčešće do šest mjeseci, biti uposlene 1844 osobe. U ovom trenutku u pokrajini imamo između 205 tisuća i 207 tisuća nezaposlenih. To je u odnosu na početak godine porast od nekih šest do sedam tisuća osoba, što je u potpunosti u granicama tolerancije, čemu je pridonio i ovaj naš natječaj. Po prvi put u posljednjih deset mjeseci imamo smanjenje broja nezaposlenih osoba i to za njih 1500, pa se nadam da je to početak jednog trenda. Ako do kraja godine ispunimo naš cilj da nezaposlenost bude minimalno veća ili ista kao na kraju 2008. godine, to će biti ogroman uspjeh«, rekao je pokrajinski tajnik za rad, zapošljavanje i ravnopravnost spolova Miroslav Vasin prigodom potpisivanja ugovora o provođenju javnih radova u petak, 31. srpnja, u prostorijama Nacionalne službe za zapošljavanje u Subotici.

On je istaknuo kako je u Vojvodini za javne radove, koji će biti realizirani do kraja ove godine, izdvojeno 310 milijuna dinara, te da su prioritet imale tri vrste projekata: više od 40 ih je odobreno iz područja pomoći i njega, 101 projekt o zaštiti okoliša te 31 za rješavanje pitanja romske populacije kao najsiromašnije u pokra-

jini. U Sjevernobačkom okrugu odobreno je 16 projekata, uposlena će biti 171 nezaposlena osoba, a vrijednost radova je 32 milijuna dinara. Direktor subotičke filijale Nacionalne službe za zapošljavanje Zlatko Panić ističe kako je za područje Sjevernobačkog okruga ove godine predano 65 projekata, od kojih je 16 prihvaćeno, a 9 ih je iz Subotice. Izdvojena su 32 milijuna dinara za ovu namjenu, a bit će uposlena 171 osoba, od kojih 111 na području Subotice.

U Srijemskom okrugu potpisano je 35 ugovora vrijednih ukupno 51 milijun dinara, na temelju kojih će biti angažirano 245 nezaposlenih. Po broju prihvaćenih projekata izdvajaju se Srijemska Mitrovica s osam i Šid s deset usvojenih prijedloga, a osobitu vrijednost za žitelje Srijemskog okruga ima projekt koji će realizirati Caritas. Riječ je o osnivanju mobilnih medicinskih timova koji će obilaziti bolesnike u selima i

mjestima svih općina u okrugu. U općinama Zapadnobačkog okruga bit će realiziran 21 projekt javnih radova u ukupnoj vrijednosti od 42,9 milijuna dinara putem kojih će biti zaposleno 268 osoba. Somboru je odobreno 12 projekata javnih radova, u vrijednosti od 25,3 milijuna dinara.

Inače, na području Vojvodine podneseno je ukupno 575 zahtjeva za projekte javnih radova od kojih je za cijelo područje odobreno 199. Veliki broj podnesenih

zahtjeva, prema riječima pokrajinskog tajnika Miroslava Vasina, ogromno je bogatstvo koje upućuje na potrebe gotovo svakog sela u Vojvodini. Neodobreni projekti u javnim radovima će se koristiti u suradnji sa zemljama u okruženju kroz IPA fondove te u nekim obraćanjima ministarstvima Republike Srbije. Projekti koji nisu prošli dio su baze podataka kojom se snima situacija na području cijele pokrajine.

S. M.

Novi vlasnik Agrokombinata otpušta radnike

Novi vlasnik »Agrokombinatove« farme svinja na Mikićevu, bajmočka »Ravnica«, kao jedan od prvih poteza odlučila je podijeliti otkaze. Samo četiri dana poslije javnog nadmetanja, održanog 27. srpnja, na kojem je silos kupila kompanija »Victoria Group«, a farmu svinja bajmočka »Ravnica«, 24 radnika dobila su obavijest da im je 31. srpnja prestao radni odnos.

»Mali dioničari su tražili da se Agrokombinat proda u cijelosti, a ovo su posljedice toga što to nije učinjeno. Do sada sam sumnjao, a sada mogu otvoreno reći kako je ovdje jasna slika da interes imaju samo pojedinci i određene skupine. Agrokombinat ide u pravcu da se totalno zaduži, uništi. A kakav je interes poslodavca da zapošljava, možete i sami sada vidjeti. Od 560 radnika koje je Agrokombinat imao možda je ostalo 20-30 zaposlenika«, rekao je predsjednik Gradskog vijeća samostalnih sindikata Milan Popović.

U petak su zaposlenicima podijeljeni popisi s imenima onih kojima radni odnos prestaje 31. srpnja, a službeno otkaz još nitko nije dobio. Radnici su od Sindikata zatražili pravnu pomoć, jer su se praktički našli na ulici bez radničke knjižice i zdravstvene iskaznice, pa se trenutačno ne mogu niti prijaviti na evidenciju Nacionalne službe za zapošljavanje.

S. M.

NASELJA BAČKE U POVIJESTI (3.)

Šebešić

Piše: mr. Zsombor Szabó

Nakon otkrića Amerike, početkom XV. stoljeća porasla je potražnja za zemljopisnim kartama. Pisar Lazar, tajnik nadbiskupa Tamasa Bakóczya, počeo je izradu karte Ugarskog kraljevstva 1514. godine, koja je nakon revizije i dopune tiskana i objavljena 1528. godine u Ingolschadt. Na ovoj karti, u neposrednoj blizini Subotice (Zabotka) nalazi se mjesto Šebešić (Sebastin). Pod istim imenom ovo je mjesto ubilježeno i na karti Gerharda Mercatora, koja je tiskana 1585. godine.

Ovo naselje je naznačeno i na kasnijim kartama, Speeda 1626. i Bleaua 1664. godine. Na karti posjeda slobodne komorske varoši Szent Maria, koju je izradio vojni inženjer C. F. Kaysser 1747. godine, prikazan je *Sebesicszer gebiet* (pustara Šebešić) koja se osim

od Enyinge zajedno sa Suboticom, Tavankutom i Verušičem. U jednom sporu iz 1519. godine, između Imre Töröka i kćerke János Pongraca, žene Lörinca Újlakya, koja je osporavala ovu darovnicu, naselje se pojavljuje pod nazivom *Fábián Sebestyén*. Naselje pod imenom *Sebesthyenhaza* spominje se još 1521. godine i to su zasad poznati dokumenti iz vremena prije bitke kod Mohača.

Tijekom XVI. stoljeća na teritoriju gdje su vladali Turci pojavljuje se institucija »dvojnog oporezivanja«, budući da su prijašnji feudalni vlasnici smatrali kako je njihov teritorij samo privremeno »okupiran« od strane Turaka te su redovito slali svoje poreznike-vojnike da s tih teritorija ubiraju poreze od preostalog stanovništva. Tako nakon Mohačke bitke 1526. godine Kaločka nad-

POREZI I TAKSE

Sljedeći poznati turski poreski spis potječe iz 1578. godine kada se Sebesegyhaz spominje kao selo s 13 kuća. Predvodnik sela je Radoje Vukić, koji ima tri neoženjena

Možda ovo uzvišenje krije ostatke nekadašnjeg Šebešića

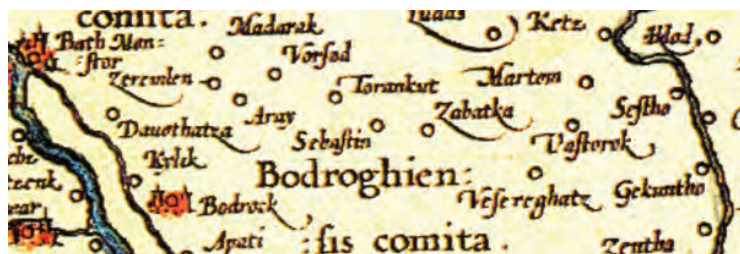
ARHEOLOŠKI NALAZI

Pokojni arheolog *Laszló Szekeres* piše: lokacija Šebešić je poznata po sarmatskim nalazima. Pokraj ceste koja vodi prema Bajmoku, nakon Male Bosne kilometar i pol prema

U nekoliko nastavaka upoznat ćemo čitatelje s poznatim i novootkrivenim arheološkim lokacijama u okolicama Subotice i Sombora, koji nam otkrivaju dio srednjovjekovne prošlosti ovih gradova i naselja. Ovi »tragovi prošlosti« današnjim stanovnicima govore o prošlosti njihovih mjesta a mogu nam pomoći i u pronalaženju odgovora na pitanja o tome koji su mogući pravci razvoja ovih prostora.

sina. Interesantno je pogledati kakve sve poreze i takse plaćaju seljani. Tu su prije svega: desetine od žita, lana, kudjelje, luka, češnjaka, kupusa, (bije) repe, sočiva, graška, graha, slanuta i od košnica (meda). Taksa se plaćala na ogrjevno drvo, sijeno, na bostanske vrtove, burad, svadbu i posjed.

sjeveru, na zapadnoj strani doline rječice Kireš, nalazi se jedna markantna humka. Tu nalazimo komadiće opeke i ljudskih kostiju što ukazuje na ostatke crkve i groblja, a na okolnim oranicama tu i tamo nalazimo ulomke posuda od pečene gline, za koje uvjetno možemo reći kako potječu iz XV. stoljeća.

Subotica i okolica na Mercatorovoj karti iz 1585. godine

posjeda Subotice graniči s pustarama Kelebija, Verušić, Tavankut i Vantelek. Na karti je prikazan jedan od izvora vodotoka Krivaje i tu se nalazi *Kirchen grund*, crkveni prostor-crkvište, zapravo ruševine jednog srednjovjekovnog Božjeg hrama. Interesantno je kako je na suvremenim vojnim kartama Šebešić ubilježen na izvorištu rječice Čiker.

PISANI TRAGOVİ

Najraniji pisani dokument o Šebešiću pojavljuje se skoro istodobno kada je pisar Lazar počeo izradu svoje karte. Naime, 1504. godine János Corvin daruje naselje *Sebestyénháza*, Imreu Töröku

biskupija u svoju listu obveznika plaćanja crkvene desetine 1543. godine navodi i naselje Šebešić. Turski defter iz 1570. godine navodi posjed – pustaru Sebesegyhaz zajedno sa zemljama (oranicama) Vasarhel i Kelebe i s pijeskom Vasarhela i Kelebea, u blizini pustare Veresegyhaz. Tu se nalazi i majur Čauš efendije Hasana. Prikupljeni skromni iznos poreza od 250 akče plaćao se paušalno i izravno carskoj riznici. Ovo je u to doba izvjestan privilegij, jer lokalni turski činovnici nemaju prava ubirati nikakav eventualno dodatni porez. Kelebe možemo identificirati s Kelebijom, ali točno mjesto pustare Vašarhelja (Vašarišta) zasad nismo mogli identificirati.

Ruševine šebešićke crkve ucrtane na Kaysserovoj karti iz 1747. godine

Porez se plaćao i na ovce i svinje. Poseban vid poreza je bio *kapi*, feudalni cenz po kapiji, tj. po kući ili obitelji. Na temelju toga možemo steći uvid što su naši preci proizvodili i čime su se hranili.

Nikakva arheološka ispitivanja nisu rađena.

U sljedećem broju Subotica-Ker

KAKO SU SE ODIJEVALI NAŠI STARI

Hrvatska narodna nošnja u Srijemu

Razlikovala se odjeća u planini (Fruška gora) i donjem Srijemu, u gradovima i selima; postoji razlika i u nošnjama u istom nacionalnom okviru

Između različitih dijelova Srijema uvijek su postojale znatne razlike u odijevanju. Razlikovala se odjeća u planini (Fruška gora) i donjem Srijemu, u gradovima i selima; postoji razlika i u nošnjama u istom nacionalnom okviru, tako da kod Hrvata u Srijemu ima razlike u nošnji između sela Kukujevcu, Vašica, Golubinci.

Odjevni predmeti su uglavnom izrađivani u kućnoj radinosti na razboju od lana, konoplje pamuka, dok su odijela od kože uglavnom izrađivali zanatlije.

LJETNA NOŠNJA

Hrvatska narodna nošnja u Srijemu se sastoji od šešira, košulje, prsluka, opanaka i gaća (čakšira). Košulje su pravljenе od bijelog platna, rukavi su širi na ramenima i sužavaju se prema dolje, košulja se kopča, a na grudima su pucad ukrašena uzdužnim porupčićima ili šlingom. Prsluk je crne boje, na lopaticama ravan i bez ukrasa, gaće su od pamuka bijele boje, dolje su porubljene čipkom ili šlingom, a iznad poruba je jednoredni vez, dok se oko struka nalazi pojas od vunice u nacionalnim bojama: crveno, bijelo i plavo. Čarape se prave od vune koja je zelene boje i imaju »švapsku petu«, dok su na nogama crni opanci od goveđe kože.

Ženska nošnja se sastoji od: podsuknje, suknje, kecelje, košulje, pojasa i cipela. Podsuknja je bijele boje bez čipke, suknja je bogato prošarana vezom, dolje je porubljena čipkom a iznad čipke se nalazi vez u kojem dominira crvena boja, kecelja je također bogato prošarana vezom. Košulja je bijele boje s bogatim vezom preko cijele gornje strane rukava, oko vrata je oivičena crvenim koncem a s prednje strane se od vrata u dva reda prema struku puža vez crvene boje s raznim motivima. Kao i kod muške nošnje, pojas je

u nacionalnim bojama, kraj mu je duži i spušta se uz nošnju i na kraju je ukrašen vunanim »gombocama«, cipele su poluvisoke, crne boje s remenčićem. Ovaj opis nošnji je dan za »ljetnu« nošnju s područja Srijemske Mitrovice. U ostalim dijelovima Srijema nošnja se sastoji od istih dijelova, ali razlike mogu biti u vidu drugačijeg veza i njegovog rasporeda.

ZIMSKA NOŠNJA

Tijekom zimskog razdoblja muškoj se nošnji još pridodavao i

kožuh, pršnjak i opaklija dok je ženskoj nošnji pridodan samo kožuh. Kožuh je osnovni zimski dio nošnje, rađen od ovčje kože gdje je vuna bila s unutarnje strane. Najstariji oblici su bili bijele boje bez ornamenta. Bojenje kožuha nastaje kasnije, ali je bijela boja kožuha često ostala za starije dok su mlađi nosili obojene i ukrašene raznim ornamentima. Pršnjaci su nošeni ispod kožuha. To je odjeća bez rukava, toplih boja i ukrasa i u uporabi su ostali duže od kožuha. Opaklija je dugački ogrtač rađen od štavljene

kože bez rukava u vidu pelerine, uglavnom smeđe boje, dok je kod imućnijih ljudi bio ukrašen vezom od raznobojene vunice i kože. U muškoj nošnji se često koristila i rekla (špencl), kratki kaput od tamnomodre vune, gustog tkanja, oko vrata rukava i dijela za kopčanje ukrašen crvenom vunom a uz donji porub ukras od vunice u nacionalnim bojama. Ova zimska odjeća, sva osim rekla (špencla), karakteristična je za sve nacije na području Srijema.

Hrvatska krznena odjeća se razlikovala po bogato ukrašenom vezu što je davalo poseban kolorit. Ženski pršnjak je bio bogato ukrašen biljnim ornamentima intezivnih boja koji su pokrivali cijelu površinu tako da se osnova jedva vidjela. Zimi je također nošena i plitka šubara, na gornjem dijelu ravno odsječena, crne boje, koja je kod imućnijih ljudi pravljenа od jagnjeće vune stare do dva tjedna, astragana. Poseban dio ženske nošnje bile su marame koje su se mogle nositi vezane na grudima do j glavni dio išao preko ramena i spuštao se na leđa (kod djevojačaka) ili klasično vezana oko glave (udane žene). Marame su četvrtastog oblika presavijena po dijagonalu kako bi se dobio oblik trokuta, opšivena i ukrašena šljokicama. Dio koji je išao prema leđima nazivao se pero i bio je ukrašen vezom granom. Posebne marame su bile marame zlatare prema kojima se često moglo ocijeniti imovinsko stanje djevojačaka i žena. Na široj strani crne marame nalazi se zlatni motiv koji je rađen tako što je motiv prvo isječen od debljeg kartona, a zatim je preko njega rađen vez zlatnim koncem i nakon toga pričvršćen na maramu. Hrvatice su najduže od svih etničkih skupina u Srijemu nosile ogavlja, naročito na području Golubinaca i Kukujevaca gdje su ona bila u intezivnoj uporabi sve do početka 1980-ih godina.

Dario Španović

PREDSTAVLJANJE PLANA REVITALIZACIJE ŽELJEZNIČKE PRUGE

Gospodarske prednosti Apatina

APATIN, SONTA – Autori Akcijskog plana revitalizacije željezničke pruge na relaciji Sonta – Apatin i inter-modalnog terminala u budućem RTC-u Apatin, prof.dr. *Slavko Vesković* i prof.dr. *Ilija Tanasković* podnijeli su u srijedu 29. srpnja, u Plavoj dvorani SO Apatin, javni rezime. Na sastanku je usklađena planska i projektna dokumentacija Akcijskog plana između JP Urbanizam Vojvodine iz Novoga Sada, Odjela za stambeno-komunalnu djelatnost, urbanizam, građevinu i imovno-pravne poslove i koordinatora za lokalni ekonomski razvoj Općinske uprave Apatin, te *Milana Vučinića* iz Vijeća za željeznički promet Tajništva za gospodarstvo AP Vojvodine, u svojstvu koordinatora Radne grupe Općine Apatin.

Na konferenciji za medije voditelj ove ekipe prof. dr. Slavko Vesković napomenuo je kako će intermodalni terminal Apatin biti prvi objekt te vrste u Srbiji. »Ekspertska ekipa Saobraćajnog fakulteta iz Beograda uradila je istraživanje kojim je konstatirana stabilnost robnih tokova ne samo Apatina, nego i gravitacijske zone budućega terminala i luke. Utvrđena

je izrazito izvozna orijentacija ove zone. Karakteristika cijelog Zapadno-bačkog okruga, pa samim tim i Općine Apatin su puno značajniji tokovi robe u izvozu, nego u uvozu«, rekao je između ostaloga prof. Vesković. Definiran je i značaj pravca Temišvar-Subotica, na kojem leži i Apatin, odnosno drugi krak tog pravca Segedin-Subotica-Sombor-Apatin i daljnja veza prema BiH, Hrvatskoj, Italiji. Konstatirano je i kako je najveća prednost Apatina Dunav, odnosno koridor 7, tako da će ovaj gradić biti prva luka po izlasku iz EU. Istraživanjima je utvrđeno i kako je funkcioniranje budućeg terminala bez željeznice nezamislivo. Ekspertska ekipa je na terenu utvrdila kako je zamišljena trasa za izgradnju, odnosno revitalizaciju pruge Apatin – Sonta laka, pogodna za radove s minimumom ulaganja. U samoj luci odredit će se i nova lokacija za teretni kolodvor.

I. Andrašić

SRUŠEN SONČANSKI DOM UMIROVLJENIKA

Ostao samo prazan plac

SONTA – Sončanski Dom umirovljenika definitivno je nestao s lica zemlje. Prije dvije godine postao je kamen smutnje u odnosima između Udruge umirovljenika Sonta i Udruge umirovljenika Općine Apatin. Podsjetimo čitatelje, objekt Doma umirovljenika u Sonti u društvenoj je svojini, a korisnici su u po ½ Općinska udruga umirovljenika i Općinska udruga invalida rada. Donesenom, pa kasnije poništenom odlukom svojih tijela Udruga umirovljenika svoju polovicu daje na uporabu mjesnim organizacijama umirovljenika, invalida rada, SUBNOR-a i PUPS-a Sonta. I, umjesto glasa razuma, proradili su politički pritisci od strane Općinske udruge umirovljenika. Iz prostorija su protjerani članovi Udruge umirovljenika Sonte. Da apsurd bude veći, od tada ove prostorije nije rabio nitko, ali nitko ih nije ni održavao. I za kraj ove otužne storije, po odlukama upravnih tijela Općinske udruge umirovljenika i Općinske udruge invalida rada, zbog nemogućnosti daljnjeg održavanja, jedan od najstarijih i arhitektonski najvrjednijih objekata u Sonti srušen je.

I. Andrašić

ZA ONE KOJI LJETO PROVODE KOD KUĆE

Somborsko ljeto za mlade

SOMBOR – Organizacije mladeži u Somboru okupljene oko Ureda za mlade riješile su zajednički organizirati »Somborsko ljeto za mlade 2009«, premda ove godine zbog nedostatka sredstava u Somboru nije organizirana redovita manifestacija »Somborsko ljeto«. Od »Somborskog ljeta« je ostao samo »Somborski kotlić« koji je nedavno održan na Trgu Presvetog Trojstva. Cilj je zajednički i koordinirano organizirati sadržaje za mlade tijekom ljeta, a inicijativu UG »Somborski omladinski bum« prihvatili su i UG »Studio 5«, UG »SO open«, »TouchRadio«, »Somborski edukativni centar«, UG »Ravangrad« i Udruga roditelja Sombor.

Do samostalnog organiziranja svirki, koncerata, radionica za djecu i mlade, kao i sportskih natjecanja u kompjutorskim igricama, došlo je zbog nedostatka organiziranih i koordiniranih kulturnih i zabavnih sadržaja za onaj dio mladih koji će kolovoz provesti u Somboru.

Moto i naziv manifestacije je »Kreiraj sam svoju zabavu – Somborsko ljeto za mlade 2009«.

Z. G.

NAJVEĆA, NAJDUŽA I NAJSTARIJA SVJETSKA REGATA PRISTALA U BAČKOM NOVOM SELU

Dunavom plove 2082 kilometra

BAČKO NOVO SELO – Stotinjak kajakaša i kanuista iz više europskih zemalja pristalo je u petak, 31. srpnja, u Bačko Novo Selo, gdje su na obali Dunava postavili šatore i prenoćili, a sutradan ujutro nastavili put prema Crnom moru. Oni su sudionici čuvene tradicijske plovidbe »Four International Danubien«, a tijekom plovidbe duge točno 2082 kilometra, od njemačkog grada Dauscheningena do bugarskog mjesta Sveti Đorđe, kroz etape, u ovoj regati u kajaku i kanuu sudjelovat će 1000 veslača.

Poslije odmora i noćenja u Bačkom Novom Selu, veslači iz Njemačke, Austrije, Nizozemske, Švicarske, Bugarske, Mađarske i Slovačke nastavit će put prema Bačkoj Palanci, Novom Sadu i Beogradu, a iz Srbije će isploviti kod Brze Palanke na predvodnici Đerdap II., 15. kolovoza. Ove je godine zbog ekonomske krize manje sudionika na regati, ali neki od njih sudjeluju na ovom romantičnom putu još od 1956. godine.

Među posljednjima stigli su sudionici regate iz Mohača i Budimpešte. U toj je skupini bila i naša sugovornica *Katarina Kovács*, koja nam je na hrvatskom jeziku izrazila svoja osjećanja i dojmove: »Već više puta sudjelujem u dunavskoj regati i oduševljena sam krajolikom i gostoprimstvom ljudi u mjestima gdje pristajemo. Vidimo se i sljedeće godine«, poručila nam je kajakašica Katarina. Netko je već rekao kako je Dunav postao glavnom ulicom Europe, što nam daje nadu da ćemo i mi ovim putem jednoga dana u nju uploviti.

Zvonimir Pelajić

U PETROVARADINU PROSLAVLJEN BLAGDAN VELIKIH TEKIJA

Nada i ljubav za svakog čovjeka

Veliki broj posjetitelja i vjernika, prelijep zvuk orgulja i stihovi Ilije Okrugića uspjeli su, usprkos kišnom vremenu, ispuniti srca svih, da se u miru i blagostanju njeguje zajedništvo do ponovnog susreta sljedećeg 5. kolovoza

Svetište Gospe Tekijske, 4. i 5. kolovoza posjetio je veliki broj vjernika koji su došli u zajedništvu proslaviti najveći blagdan u ovom svetištu – Velike Tekije. Proslava je započela u utorak

4. kolovoza misom na staroslavenskom jeziku, nastavljena je misom na mađarskom jeziku, a središnja svečana, pontifikalna misa služena je na hrvatskom jeziku na otvorenom. Misu je predvodio biskup

srijemski mons. Đuro Gašparović uz koncelebraciju svećenika iz Petrovaradina i drugih srijemskih župa. Svečanost je pjevanjem pratio Vokalno-instrumentalni sastav »Tekije«, kojega je na orguljama pratio Petar Pifat.

U obraćanju vjernicima i posjetiteljima, mons. Gašparović je rekao: »Okupili smo se zajedno ovdje tako presretni što smo blizu našoj Presvetoj Majci, kao da će nas bolje čuti, zato slobodno iskažimo i kod ove svete mise sve ono što nam je potrebno i sve ono što smo dobili. Otvorimo svoje uši da čujemo Krista koji nas je ovdje okupio, otvorimo svoje srce da ga osjetimo i primimo, i otvorimo svoje oči da ga prihvatimo i prepoznamo, da bismo dostojno proslavili ova sveta otajstva. Ovdje smo večeras kao kod kuće, ovo je dan Majke Božje Tekijske, a ova sveta misa, koju večeras slavimo, ispunjava nas nadom i ljubavlju za svakog čovjeka. Mi, koji pripadamo Crkvi, pripadamo jednoj velikoj obitelji.«

Nakon molitve vjernici su u svečanoj procesiji noseći svijeće, išli križnim putom pjevajući marijanske, pučke pjesme. Prolazili su pokraj otvorenih postaja križnog puta i vratili se na plato ispred svetišta Gospe Tekijske gde je bio završni biskupov blagoslov predmeta koje su vjernici donijeli. Svečanost je nastavljena vjerskim obredom posvećenim Romima, koji su vodili gosti, svećenici iz Slovačke.

Središnje slavlje, u srijedu 5. kolovoza, u čast Gospi Snježnoj nastavljeno je pontifikalnom misom na mađarskom jeziku koju je predvodio subotički biskup Ivan Penzeš i misom na hrvatskom jeziku koju je predvodio beogradski nadbiskup Stanislav Hočevar.

Veliki broj posjetitelja i vjernika, prelijep zvuk orgulja i stihovi Ilije Okrugića: »Zdravo Marijo Tekijska, Zdravo Slavo Petrovaradinska!«, koji su se širili ova dva dana Tekijama, usprkos kišnom vremenu, uspjeli su ispuniti srca svih, da se u miru i blagostanju njeguje zajedništvo do ponovnog susreta sljedećeg 5. kolovoza.

Ankica Jukić-Mandić

Misa na otvorenom u svetištu Gospe Tekijske

HKPD »MATIJA GUBEC« U KAŠTELIMA

Radno i sadržajno ljetovanje

Od 21. pa do 27. srpnja HKPD »Matija Gubec« iz Tavankuta organizirao je kolektivno, djelomice radno ljetovanje za članove svih odjela, na hrvatskome primorju, u Gradu Kaštela, Kaštelu Štafiliću, smještenom između poviješću bogatih gradova Splita i Trogira. Kaštela su nastala tijekom 15. i 16. stoljeća kada su trogirski i splitski plemići uz obalu između Splita i Trogira gradili utvrde-kaštela, a oko njih su naseljavali žitelje drevnih sela podno Kozjaka.

Krajem 19. stoljeća Kaštela počinju nalikovati malome gradu duž obale Kaštelanskog zaljeva.

Članove HKPD »Matija Gubec« iz Tavankuta prijateljski je ugoštio KUD »Ante Zaninović« iz Kaštel Kambelovca. Posjet Tavankučana uzvratno je gostovanje KUD-u »Ante Zaninović«, koji je u Tavankutu boravio u listopadu 2008. KUD domaćin djeluje u Kaštel Kambelovcu od 2000. godine, njeguje hrvatsku folklornu plesnu baštinu, klapsko i zbornu pjevanje.

Prva od manifestacija koju je priredio HKPD »Matija Gubec« iz Tavankuta bilo je otvorenje izložbe

slika od slame u Muzeju grada Kaštela koji se nalazi u Kaštel Lukšiću, u renesansnome dvorcu Vitturi. Organizator izložbe bilo je Društvo za očuvanje kulturne baštine Kaštela »Bijaći«, a suorganizator je bio KUD »Ante Zaninović«. Likovno stvaralaštvo u tehnici slame posjetiteljima su predstavili voditeljica slamarskog odjela HKPD »Matija Gubec« iz Tavankuta *Jozefina Skenderović* i povjesničarka umjetnosti i zamje-

nica predsjednika udruge *Ljubica Vuković-Dulić*, dok je izložbu otvorio predsjednik Društva »Bijaći« *Milivoj Novak*. Na programu otvorenja nastupile su plesne folklorne skupine iz Tavankuta i Rusije.

U subotu 25. srpnja, Tavankučani su dvama spletovima bunjevačkih plesova nastupili na Međunarodnom folklornom susretu »Ljepota u kamenu kamenitom« u Dugopolju, u zaleđu Splita, čiji je organizator bio KUD »Pleter«

iz Dugopolja. Ovom je prigodom s drugim sudionicima dogovorena daljnja suradnja i razmjena aktivnosti.

Jedna od glavnih ideja poveznica dvaju KUD-ova, iz Tavankuta i Kambelovca, je međusobno aktivno upoznavanje plesne, glazbene i likovne baštine. Tako su održavane plesne i glazbene radionice na kojima su Tavankučani podučavali Kaštelane bunjevačkim plesovima, a Kaštelani Tavankučane kaštelanskim plesovima. Te su radionice nastavak onih započetih u Tavankutu 2008. godine, kada je folklorni voditelj iz Kaštela, *Tonči Tadin*, tavankutskome KUD-u postavio koreografiju »Kaštelansku narodnu četvorku«, a ovom je prilikom folklorni voditelj iz Tavankuta, *Ivica Dulić*, kaštelanskome KUD-u postavio splet bunjevačkih plesova.

Zamišljeno kao aktivno ljetovanje, boravak u Kaštelima urodio je čvršćim prijateljstvima, ali i međusobnim upoznavanjem hrvatske baštine te razmjenom znanja i iskustava, dok je idući susret dogovoren za sljedeću godinu.

V. D. Lj.

U BEZDANU PREDSTAVLJENE GLAZBENA I FOLKLORNA TRADICIJA KUD-OVA IZ HRVATSKE, MAĐARSKJE, SLOVENIJE I SRBIJE

Bogat program uz kušanje specijaliteta

NO »Puls« iz Bezdana organizirao je i ove godine, peti po redu, »Trojni susret«, koji je okupio kulturno-umjetnička društva iz Hrvatske, Mađarske, Slovenije i Srbije. Za njihov nastup uređena je natkrivena bina u prelijepom ambijentu pokraj Kanalske obale i Dječjeg igrališta, a susret je održan u subotu 1. kolovoza.

U kulturno-umjetničkom programu sudjelovali su: KUD »Ravangrad« iz Sombora, Plesna skupina iz Gare i Santova, KUD »Zorica« iz mjesta Eresi iz Republike Mađarske, HKUD »Lemeš« iz Svetozara Miletića, HKUD »Vladimir Nazor« iz Sombora, HKUD »Bodrog« iz Bačkog Monoštora, MOH »Juventus Kantat«, Plesna skupina iz Slovenije, Plesna skupina iz Svilojeva, KUD »Bajša«, Ana Čizmadia iz Kupusine, KUD »Beli Manastir« iz Republike Hrvatske i drugi.

U kasnijim večernjim satima mladu su publiku zabavljali: Taboo Orchestra iz Bezdana, Wicked caffè shoppers iz Sombora i Zbogom Brus Li iz Novog Sada.

Tijekom cijelog dana posjetitelji su mogli na postavljenim štandovima, vidjeti prodajnu izložbu starih zanata i rukotvorina uz bogatu ponudu bezdanskih specijaliteta.

Ove godine »Trojni susret« su pomogli: Mjesna zajednica Bezdan, Pokrajinsko tajništvo za kulturu, Grad Sombor i bezdanski gospodarstvenici.

Zvonimir Pelajić

DUŽIJANCA U ĐURĐINU

Zahvalom slavlje obasjano

Ovogodišnja Dužijanca u Đurđinu proslavljena je u crkvi sv. Josipa Radnika. Oko sedamdeset mladih i djece dočekali su povorku koju su predvodili mladi jahači i ovogodišnji bandaš i bandašica *Marko Vukov* i *Maja Kovač*, te mali bandaš i ban-

dašica *Marko Vojnić* i *Nina Orčić*. Mnoštvo raznobojne narodne nošnje, žito koje su mlade djevojke dijelile nazočnima i ljudi okupljeni u zajedničkom cilju zahvale Bogu za ovogodišnji rod, obasjali su ovo slavlje. Misno slavlje predvodio je fra Paviša iz Vancouvera,

a nazočni su bili i mjesni župnik vlč. *Lazar Novaković* kao domaćin, i susjed iz Starog Žednika vlč. *Željko Šipek*. Slavlju su nazočili i gosti – dogradonačelnik Subotice *Pero Horvacki*, kao i predsjednik Organizacijskog odbora Dužijance *Davor Dulić*.

Navečer je u crkvi održana svečana akademija na kojoj su svoje umijeće predstavili mladi tamburaši i recitatori – članovi HKPD »Đurđin«, a nakon akademije priređeno je Bandašicino kolo koje je okupilo mnoštvo mladih.

Verica Kujundžić

Foto: I. Klapim

DUŽIJANCA U LJUTOVU

Svečani mimohod i prigodan program

Domaćini ovogodišnje Dužijance u Ljutovu, koja je proslavljena u crkvi Presvetoga Križa, i ove su godine bili *Antun* i *Ruža Juhas*. U njihovom dvorištu okupili su se sudionici svečanog mimohoda prije svete mise koju je predvodio vlč. *Željko Šipek*, a suslavio vlč. *Franjo Ivanković*.

Kruna Dužijance je najuzorniji, najvrjedniji par oličen u ulozi bandaša i bandašice, a ta titula je ove godine pripala bandašu *Davoru Šimiću*, bandašici *Dijani Remaš*, malom bandašu *Danijelu Sariću* i maloj bandašici *Mirjani Prčić*.

Nakon misnog slavlja uslijedio je program koji su otvorili risari i

risaruše, a osim njih svoje su plesno umijeće imali prigodu nazočnima prikazati i mladi Ljutovčani, članovi HKC »Bunjevačko kolo«.

Dužijanca je završena najveselijim dijelom programa, a to je Bandašicino kolo u kojem su svirali tamburaši iz Tavankuta i Ljutova, članovi HKPD »Matija Gubec«.

Dužijanci su prisustvovali i dogradonačelnik Subotice *Pero Horvacki*, predsjednik HKC »Bunjevačko kolo« *Ivan Stipić* i predsjednik Organizacijskog odbora Dužijance *Davor Dulić*

Suzana Gagić

Foto: I. Klapim

Žetvene svečanosti u Somboru

Tradicijska koja će trajati zauvijek

Svečana proslava 75. Dužionice u Somboru, u organizaciji HKUD »Vladimir Nazor«, započela je u subotu 1. kolovoza u Hrvatskom domu. Večer u znaku žita, slame, kruha, bandaša i bandašice, tamburaša i pjesme, započela je pozdravnim riječima predsjednika *Šime Raiča*.

Mlada folklorna skupina domaćina kulturno-umjetnički program je otvorila igrama iz Posavine, a potom su mlade članice *Emina* i *Aneta Firanj* govorile prigodne stihove. Stihove su govorili i pučki pjesnik *Antun Kovač* i *Dejana Jakšić*. Na pozornici su se smjenjivale folklorne skupine domaćina i gostiju, a urednik »Miroljuba« *Matija Đanić* je nazočnima predstavio novi broj ovoga lista. Predstavila se i pjevačka skupina HKUD-a »Vladimir Nazor«, a pred sam kraj programa predstavljeni su i ovogodišnji bandašica i bandaš. To su *Valentina Gromilović* i *Josip Pekanović*.

Svečanu večer proslave i zahvale Bogu za žito i kruh zatvorila je folklorna sekcija veterana, koja je nedavno postigla uspjehe na općinskom i zonskom natjecanju, te se plasirala i na pokrajinsku smotru. Večeri su nazočili i predsjednik folklornog odbora »Đakovačkih vezova« i KUD »Ivan Tišov« iz Viškova *Stjepan Bogdanov*, kao i članovi društva.

ZAHVALA BOGU ZA UROD

Proslava Dužionice je nastavljena u nedjelju svečanom svetom misom zahvalnicom u crkvi Presvetog Trojstva, a predvodio ju je preč. *Josip Pekanović*, u koncelebraciji sa župnikom župe Sveti Križ dr. *Marinkom Stantićem*, karmelićaninom *Zlatkom Pletkosićem* i novim kapelanom crkve Presvetog Trojstva *Predragom Alilovićem*. Kao što je i dogovoreno na sastanku pregovaračkih timova oko

ovogodišnje Dužionice u Somboru, desnu stranu crkvenog prostora su popunili članovi HKUD-a »Vladimir Nazor« sa svojim gostima, a lijevu članovi UG »Bunjevačko kolo«. Na kraju svete mise preč. *Josip Pekanović* se pred Presvetim zahvalio za ovogodišnji urod i za kruh, a zapjevana je i pjesma »Zdravo Djevo«, koja se tradicionalno pjeva kao izlazna pjesma pri ovom misnom slavlju. Iako je najviše sporenja pri dogovaranju dviju udruga oko slavlja ovogodišnje Dužionice bilo upravo oko ove pjesme, ona je ipak otpjevana, a obje udruge su u miru napustile crkveni prostor.

PRIMANJE KOD GRADONAČELNIKA

Ovoga su puta obje somborske udruge koje slave Dužionicu, za razliku od prijašnjih godina, u isto vrijeme bile na primanju kod gradonačelnika kojemu su predale kruh. Gradonačelniku Sombora *Dušanu Joviću* kruh je prvo predala bandašica HKUD-a »Vladimir Nazor« *Valentina Gromilović*, a potom je isti postupak obavila i bandašica UG »Bunjevačko kolo«. Gradonačelnik je izrazio zadovoljstvo što su se obje ove udruge našle u isto vrijeme u svečanoj dvorani zgrade somborske Županije, te je naglasio kako je učinjena jako dobra, lijepa i velika stvar, što su ove godine svi zajedno.

Bandaš i bandašica su predali kruh gradonačelniku

»Prošli put sam napomenuo kako Dužionica nije blagdan Bunjevaca, blagdan Hrvata ili blagdan nekih drugih ljudi, već je to blagdan Somboraca i grada Sombora. Naravno da je normalno, logično i lijepo da smo svi ovdje zajedno. I jedna i druga udruga imaju dugu tradiciju, a ja se nadam da će ova tradicija koju smo danas ponovno započeli biti nešto što će zauvijek trajati na zadovoljstvo svih nas«, rekao je Jović.

Priređen je i domjenak kod gradonačelnika za vodstva udruga i za uzvanike. Predsjednici HKUD »Vladimir Nazor« Šima Raič i UG »Bunjevačko kolo« Josip Bošnjak gradonačelniku su predstavili svoje goste nakon čega je uslijedio kratak neformalni razgovor s gradonačelnikom.

SLAVLJE U HRVATSKOM DOMU

Nakon primanja kod gradonačelnika, članovi i gosti obiju udruga otišli su svatko na svoju stranu na ručak i nastavak slavlja. »Nazorovci« su kao i svake godine svečani ručak priredili

u Hrvatskom domu. Predsjednik Šima Raič je pozdravio sve goste i poželio da se osjećaju ugodno na ovom skupu. Bandašica i bandaš su nazdravili sa svim gostima i razmijenili po neku riječ. Slavonci iz Viškovaca su pokazali koliko im je veliko srce kada su pjesma i igra u pitanju. U pjesmama i igrama su im se pridružili i »Nazorovci«, a s tamburaškim orkestrom »Panonika« spontano je zapjevala i poznata pjevačica starogradske glazbe Vera Svoboda. Slavlje jubilarne 75. Dužionice trajalo je do večeri.

GOSTI

Sedamdeset i petoj Dužionici u Somboru u organizaciji HKUD »Vladimir Nazor« nazočili su brojni gosti, među kojima ministar savjetnik Veleposlanstva RH u Beogradu Filip Damjanović, konzulica Generalnog konzulata RH u Subotici Vesna Njikoš-Pečkaj, predsjednik Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini Petar Kuntić, gradonačelnik Sombora Dušan Jović, voditelj područnog ureda Hrvatske mati-

ce iseljenika u Vukovaru Silvije Jergović, predsjednica Udruge »Šokačka grana« iz Osijeka Vera Erl, pjevačica starogradske glazbe Vera Svoboda i muzikolog Julije Njikoš, zamjenik pokrajinskog tajnika za upravu, propise i nacionalne manjine Mato Groznica, predsjednik podružnice Demokratske zajednice Hrvata Sombor Josip Zvonko Pekanović, dekan i župnik crkve Presvetog Trojstva Josip Pekanović, prior karmelićanskog samostana o. Bernardin Vizmeg te predstavnici KUD-ova iz Viškovaca, Subotice, Tavankuta, Svetozara Miletića, Bačkog Brega, Bačkog Monoštora, Stanišića, Sonte, Vajske, Plavne i predstavnici UG »Urbani Šokci« i HUN »Gerhard« iz Sombora.

Zlatko Gorjanac

Duhovna hrana

Vlč. Pekanović je u uvodnoj riječi povijesti, u skladu s Dužionicom kada se na poseban način zahvaljuje za kruh i žetvu, rekao da je, kao što je važna hrana za tjelesno zdravlje, jednako važno i čime hranimo svoj duh, svoju dušu. »Da bi se živjelo kvalitetno, osmišljeno, sadržajno i da bi život imao perspektivu, potrebno je hraniti se plemenitim, za sve ljude vrijednim pokretačkim idejama koje ne zastarijevaju već vode prema ostvarenju cjelovitog oslobođenja i očovječenja svih ljudi, svakoga čovjeka. Biblijske knjige, poglavito novozavjetne, nepresušni su izvor ljudske i božanske misli kojima se ljudi mogu duhovno hraniti i uspješnije stavljati u službu pravičnije raspodjele svega onoga što posjeduju, a posebno, što je danas najvažnije – hrane«, rekao je preč. Josip Pekanović

Gosti iz Viškovaca

Vera Svoboda (prva s lijeva) u Hrvatskom domu

U NOVOM SADU POKRENUT NOVI ČASOPIS ZA KULTURU

»Nova misao« će uobličavati kulturnu scenu

Osnovna namjena ovog časopisa je poticanje kreativnosti i poticanje ljudi da se obrate njegovim stranicama kao svojim, ističe glavni i odgovorni urednik Mirko Sebić

Izvršno vijeće Vojvodine u četvrtak, 30. srpnja, bilo je domaćinom predavljanja prvog broja časopisa »Nova misao«. Po

stavljeno je na suvremeno stvaralaštvo, aktualne i zanimljive tokove u kulturi naše pokrajine.

»Prva, inicijalna, ideja da se

stvari, najprije, ovo nije uobičajeni ritam za publikacije, list izlazi šest puta godišnje, te se ne može pristupiti događanjima na način na koji pristupa neki brz medij ili dnevni, tjedni tisak ili elektronički medij. Morali smo pronaći neku formu i sadržaj koji bi istovremeno bio prihvatljiv publici, analitičan, čitljiv, informativan, a opet ne na takav način da bude zastario kada se pojavi. Ovdje čitatelji mogu pročitati i informacije o događajima koji su se odigrali prije nekoliko mjeseci, o NOMUS-u, INFANT-u, Sterijinom pozorju... ali mogu čitati i analitičke, teorijske i filozofske tekstove, u mjeri koja ne narušava komunikativnost. I dalje ćemo nastojati objavljivati i intervju, imati ekskluzivne prijevode ili neke ekskluzivne tekstove. Osnovna namjena mu je poticanje kreativnosti i poticanje ljudi da se obrate njegovim stranicama kao svojim«, istaknuo je Sebić.

Pokrajinski tajnik za kulturu Milorad Đurić pozdravio je pokretanje ove publikacije. »Mislim da ovaj časopis neće imati samo ulogu registrirati, opažati nove kulturne i umjetničke pothvate već se nadam

da će imati važnu ulogu u postavljanju kriterija, postavljanju vrijednosnih sustava, na neki način da će sudjelovati u uobličavanju naše kulturne scene. To je misija koju ovakav časopis treba imati. On u svom podnaslovu nosi odrednicu časopisa za suvremenu kulturu Vojvodine, ali to naravno nije nikakav dodatni kuriozitet, već je to jednostavno definicija prostora u kome se dešavaju ovakve stvari. Očekujem da to bude dinamična tribina vezana uz produkciju, debate, pitanja što je suvremena kultura danas, kakva je njena misija i na koji način djeluje na ono što se dešava na sceni«, rekao je Đurić. Noseći tekst ovog prvijenca posvećen je novosadskoj skladateljici Aleksandri Vrebalov i njezinom nedavno izvedenom djelu, oratoriju »Stanice«. Pozornost privlači i intervju s Györgyom Konrádom i prijevod njegova eseja »Grad i roman«. Prvi broj sa sobom nosi i glazbeni CD na kojem gudački kvartet TAJJ izvodi gudačke kvartete Aleksandre Vrebalov »Panonian baundless«.

Ankica Jukić-Mandić

riječima glavnog i odgovornog urednika Mirka Sebića, radi se o novom časopisu, dvomjesečniku koji će obogatiti suvremenu kulturu Vojvodine. Težište publikacije

stvari takav časopis stara je možda i godinu dana. Intezivan rad na oblikovanju sadržaja, forme i formata, dizajna... teče negdje od siječnja. Trebalo je riješiti mnoge

IZLOŽBA IVANA BALAŽEVIĆA U NOVOM VINODOLSKOM

Apstrakcije u akrilu i pastelu

Akademski slikar Ivan Balažević predstavio se publici u Gradskoj galeriji »Turnac« u Novom Vinodolskom s petnaest novih apstraktnih slika u tehnici akrila i suhog pastela. Umjesto predgovora umjetnik se brojnoj publici u katalogu obratio svojim esejom »O riječima i slikama«, koji je pri otvorenju pročitao njegova kći Ivana.

»Ovo je 'predgovor' koji zapravo to nije. Nakana mi je ovakvim 'predgovorom' pokušati, bez velikih pretenzija, propitati instituciju predgovora katalogu izložbe. Znam mnoge iznimne eseje o likovnosti u formi predgovora za koje bih volio da ih je svatko pročitao. Znam također i neke za koje je bilo bolje da nikad nisu bili napisani...

Danas se samo gleda. Malo se čita. Ovo će biti predgovor koji to nije, a to će itako malo tko primijetiti. Kako i na koji način pisana riječ može »ući pod kožu« drugom mediju? Do koje mjere? Gdje počinje razilaženje? Je li ono u samoj likovnosti, odnosno riječi? A možda i nema razilaženja, pa ni mimoilaženja.

Esej nadahnut likovnim djelom živi kao samostalno literarno djelo. Što sa svrhovitosti tumačenja, »prevođenja likovnog djela« u riječi kako bi to djelo netko »razumio«? Koliko je tu jaka struja, a koliko slab senzibilizirani gledatelj djela?«, pita se između ostaloga Balažević u svom esej.

M. K. Zeljak

Preneseno iz »Novog lista« Rijeka

Velimir Piškulić, Đurđica Krišković
Ivan i Ivana Balažević

7. kolovoza 2009.

Predavanje Petra Vukovića

SUBOTICA – Docent Filozofskoga fakulteta u Zagrebu dr. sc. Petar Vuković održat će predavanje na temu »Identitet u bačkih Bunjevaca« u utorak 11. kolovoza 2009. godine u Zavodu za kulturu vojvođanskih Hrvata, Harambašićeva 14. Predavanje počinje u 19,30 sati.

Organizator predavanja je Hrvatsko akademsko društvo Subotice u suradnji sa Zavodom za kulturu vojvođanskih Hrvata, a potporu je pružilo Pokrajinsko tajništvo za propise, upravu i nacionalne manjine iz Novog Sada.

Međunarodna radionica plesa

KANJIŽA – Pokrajinski tajnik za kulturu Milorad Đurić posjetio je 4. srpnja Regionalni kreativni atelje József Nagy u Kanjiži, u kome se održava međunarodna radionica plesa koju vodi sam József Nagy, naš slavni plesač i redatelj. Tijekom sedam dana, 26 mladih umjetnika iz Europe i Japana radit će pod vodstvom Józsefa Nagya, koji uz rad u inozemstvu (ravatelj je Centra za koreografiju u Orleanu u Francuskoj) veliku pozornost posvećuje Kanjiži, Vojvodini i mladim umjetnicima.

Pokrajinski tajnik za kulturu potpisao je ugovor vrijedan 1,7 milijuna dinara, a ta su sredstva namijenjena Regionalnom kreativnom centru, čije je osnivanje jednim dijelom (u visini od 45 posto) pomoglo Izvršno vijeće Vojvodine.

Srijem folk fest

SRIJEMSKA MITROVICA – U Srijemskoj Mitrovici se od 9. do 12. kolovoza održava šesti po redu Međunarodni festival folklor Srijem folk fest. U organizaciji Centra za kulturu Sirmiumart i pod pokroviteljstvom Grada, Srijemska Mitrovica će u tri dana ugosti-

ti kulturna društva iz osam zemalja. Nastupit će: KUD »Lazarica«, Batkovići (BiH), Ansambl »HORO«, Plovdiv (Bugarska), Ansambl »Ta Anthemia«, (Grčka), KUD »Ivan Adamović«, Čepin (Hrvatska), Ansambl »Borica«, (Mađarska), Folklorni ansambl »Stavbar«, Žilina (Slovačka), KUD »Uherzacy«, Chelm (Poljska) i Ansambl »Vesnyanka«, Kiev (Ukrajina), kao i sedam kulturnih društava iz Srbije. Kao i svake godine, svaki dan Srijem folk festa započinje svečanim defileom članova kulturno-umjetničkih društava kroz središte grada prema pozornici postavljenoj nad iskopinama rimskog Sirmiuma.

D. Š.

Times o festivalu

SUBOTICA – Ovogodišnji dobitnik nagrade Aleksandar Lifka, britanski reditelj Ken Russell, dobrim dijelom zaslužan za veselu atmosferu na ovogodišnjem festivalu, napisao je reportažu s dojmovima o Paliću, filmovima i Srbiji. Reportažu je objavio Times.

Russellovu pažnju osobito je privukao film Kapucin (Capucine) redatelja Luisa Nieta, koji je prikazan u okviru programa Mladi autori Europe, a koji je, kako kaže, bio jedan od razloga njegovog dolaska na

Palić. Riječ je o prvom filmu u kojem se majmun našao iza filmske kamere kao autor, u čemu je Russell prepoznao novo poglavlje u povijesti filma.

U tekstu se, između ostalog, Russell prisjeća svojih ranijih kontakata sa Srbijom (pokušaj da se napravi film o Nikoli Tesli koji bi Russell režirao), opisujući oduševljenje koje mu je pružio topao doček ljubitelja njegovih filmova, s obzirom da u svojoj zemlji često nailazi na kritiku.

Brankova nagrada Maji Solar

NOVI SAD – Maja Solar, pjesnikinja iz Novog Sada, ovogodišnja je, 49. dobitnica Brankove nagrade Društva književnika Vojvodine, za knjigu pod nazivom Makulalalalatura, objavljenu prošle godine u izdanju kragujevačkog Studentskog kulturnog centra. Prestižnu nagradu Društvo književnika Vojvodine dodjeljuje mladom pjesniku, autoru koji nema više od 29 godina, za najbolju prvu knjigu pjesama na srpskom jeziku, objavljenu između dva uručivanja nagrade (u ovom slučaju, između kolovoza 2008. i kolovoza 2009. godine). Brankova nagrada će Maji Solar biti uručena 25. kolovoza u Magistratu u Srijemskim Karlovcima, u okviru IV. međunarodnog novosadskog književnog festivala, koji će biti održan od 24. do 27. kolovoza.

Međunarodna likovna kolonija »Bunarić 2009.«

SUBOTICA – Trinaesti saziv Likovne kolonije »Bunarić« bit će održan od 12. do 15. kolovoza na salašu Paje Đuraševića pokraj Subotice. Kolonija je međunarodnog karaktera i prema najavama organizatora ove će godine okupiti dvadesetak slikara iz devet zemalja (Srbije, Hrvatske, BiH, Mađarske, Rumunjske, Slovačke, Slovenije, Austrije i Kanade).

Osim u sjedištu kolonije na spomenutom aleksandrovačkom salašu, rad slikara će se odvijati i na Paliću, te na obližnjem marijanskom svetištu »Bunarić«. Svečano otvorenje ovogodišnjeg saziva je u srijedu 12. kolovoza u 18 sati.

Likovna kolonija »Bunarić« održava se u sklopu žetvenih svečanosti Dužijance, a organizator je HKK »Bunjevačko kolo« iz Subotice.

IN MEMORIAM

Roza Lipai

(5. 10. 1925. – 18. 7. 2009.)

U srpnju je utihnulo srce naivne slikarice jedin-
stvenog talenta, *Roze Lipai*. Skromna i tiha živjela je svoj život u surovoj svakodne-
vici u kojoj nije bilo mnogo mjesta za ostvarenje njezinih snova. Rođena je na salašu u blizini senčanske pruge a njen talent biva rano otkriven. U dru-
gom razredu osnovne škole uz pomoć svog učitelja šalje rad na natječaj za mlade talente koji je raspisala Strossmayerova gale-
rija u Zagrebu i dobiva poziv za besplatno školovanje. Rozini roditelji nisu odobrili njen odlazak te ona ostaje na salašu. Godine 1950. se udaje i ubrzo, uz veliku podršku svoga supru-

ga, počinje slikati najprije ukrašavajući uskršnja jaja a zatim oslikavajući zidove svoje kuće i domove svojih bližnjih. Prelazi na rad akvarelom, a zatim i na tehniku ulja na platnu. Upoznaje pedagoga *Stipana Šabića* koji je uključuje u rad tavančanske likovne kolonije. Na poziv župnika vlč. *Julija Bašića* oslikala je strop i zidove župne kuće u Bikovu. Početkom 90-ih godina Stipan Šabić aktivirao je rad likovne sekcije u HKC »Bunjevačko kolo« gdje Roza nastavlja slikati. Sudjelovala je u radu nekoliko saziva umjetničke kolonije »Bunarić« osnovane 1997. godine. Izlagala je na više skupnih izložbi, a 2006. priređena joj je samostalna izložba u Modernoj galeriji Likovni susret u okviru proslave »Dužijance«. Radovi ove izuzetne slikarice čuvaju se u zbirci HKC »Bunjevačko kolo« i u privatnim zbirkama.

Njenu posebnost opisala sam u tekstu kataloga za samostalnu izložbu (čija sam autorica) koju je imala u Modernoj galeriji Likovni susret 2006. godine.

MJESTO GDJE SE OSTVARUJU SNOVI

»Na krilima svojih snova maštala je djevojčica mala«

Ovim je riječima Roza Lipai nazvala svoju autobiografsku sliku. Djevojčica Roza je imala snove o odlasku u veliki svijet kao i talent kojim bi ih ostvarila.

Nježna i osjetljiva, s posebnim osjećajem za svijet oko sebe, kao i svoje mesto u njemu, Roza je od malena iskazivala te svoje osobine. Njenu posebnost primijetio je učitelj koji, uočivši njene sposobnosti, šalje Rozin rad u Strossmayerovu galeriju u Zagreb. Ubrzo joj, kao izuzetnom talentu, stiže poziv za besplatno školovanje u umjetničkoj školi.

Nažalost, njeni roditelji nisu imali razumijevanja i sudbonosnom odlukom zabranili su Rozi odlazak. Skrhanja od boli, radeći teške poslove, sanjara je crtajući prutom čudesne crteže u prašini.

Talent koji je bio tako očigledan nije se ugušio u surovoj svakodne-
vici. Poslije niza godina djevojčica u njoj ponovno je počela stvarati. Nije bilo važno je li to ukrašavanje uskršnjih jaja, zidova kuća, ili sli-
kanje klasičnih slika. Dugo potiskivana želja za stvaranjem rezultirala je slikama snažnog, osobenog senzibiliteta ostvarenog u zvučnom i zvonkom koloritu muzikalnih boja.

Nasuprot običnoj, svojoj svakodnevici Roza je strasno stvarala svoj paralelni svijet, odsanjan u snovima i na javi, a ostvaren dinamičnim koloritom i smjelim kompozicijama.

Slikala je sve: svijet koji je okružuje, salaše, ljude koji obavljaju teške poslove, običaje, vesele dogodovštine iz djetinjstva, bajkovite prizore i sakralne teme.

Bez obzira na tematski sadržaj, sva njezina djela stvarana su jedin-
stvenim likovnim jezikom. Roza slika iskreno i bez kompromisa, poput djeteta, nepogrešivo slijedeći svoj instinkt. Ona ne podliježe trendo-
vima kao ni utjecajima sredine koja je često ne razumije, nego hrabro njeguje svoj osobeni izraz.

Rozin kolorit je snažan i prepoznatljiv. On ne podražava boje iz realnog svijeta već je neovisan, vedar, čist i uvek u funkciji SLIKE, onog mesta gdje Roza ostvaruje svoje snove. Prostor slike je maštovito komponiran sa skulptorski snažnim formama koje su slikane širokim površinama boje, poput plakata.

Čudesni prizori s veselim likovima koji pričaju neki zanimljiv doga-
đaj, vrijedno rađe ili se smjerno mole Bogu daju nam mogućnost da i sami letimo na krilima mašte djevojčice Roze koja je odlepršala daleko, daleko...

Jasmina Jovančić-Vidaković

OBLJETNICE ROĐENJA I SMRTI JOSIPA BENAKA

Umjetnik koji je zadužio naš narod

Ove je godine navršena 90. obljetnica rođenja, a 12. srpnja i 21. obljetnica smrti najpoznatijeg slikara - naivca u ovom kraju, *Josipa Benaka* iz Bođana. O takvim znamenitim ljudima i kulturnim djelatnicima u našim bi udrugama trebalo više govoriti, a njihova djela ne smiju ostati zaboravljena.

Josip Benak je stvorio osobeni stil slikanja, koji svojim obli-
cima podsjeća na naivnu umjet-
nost. Njegove slike odišu radošću života, žutim klasjem i plodnim njivama, a nastojao je sve svoje teme realno izraziti. Njegova je

preokupacija bila povijest naroda iz kojeg potječe, što je pokušao prikazati i na svojoj posljednjoj slici »Doseljenje puka s franjevcima u ove krajeve«, koju nije uspio završiti.

Slike Josipa Benaka prate nje-
gov život. U mlađim danima slika motive zelenih njiva, sijača na njivi, igru djece, mladenačke razdraganosti i ljubavi, a u slika-
ma nastalim u njegovim kasnijim godinama prikazuje zrelost svojih godina, žetoece na njivama, odno-
šenje zrelih plodova kući, užinu prigodom žetve itd. Veliki je broj slika podijelio, mnoge je radio po

narudžbi, posebice slike svetaca. Mnoge njegove slike predstavljaju unutrašnjost šokačkih soba i život koji se u njima odvijao. Od njego-
vih svetačkih inspiracija poznata je slika »Uzašašće Ilije proroka«, a često je radio i po pamćenju starijih. Benakove su slike izla-
gane u Zagrebu, Somboru, Kuli, Odžacima, Bačkoj Palanci, Baču, Subotici.

Josip Benak se bavio i arheo-
logijom. Na lokalitetima u blizi-
ni Bođana nalazio je grnčarije i ostatke grobova, a imao je i bogatu numizmatičku zbirku novca iz rim-
skog doba.

Njegovo je značajno područje rada bila suradnja s dr. *Josipom Andrićem*. Izradio je scenografiju za njegovu operetu »Na vrbi svi-
rala«, koja je u pojedinim dijelovi-
ma korištena još mnogo godina u raznim kazališnim predstavama u Plavni.

Lik i djelo Josipa Benaka, koji je zadužio Bođane i naš narod, ne smije se zaboraviti. Treba ga brižljivo njegovati i predstavljati na pravi način javnosti, a pripad-
nicima našeg naroda trebao bi biti dikom i uzorom.

Zvonimir Pelajić

Koloniju je otvorio Goran Petrić

36. KIPARSKA KOLONIJA U ERNESTINOVU

Zagrljaj kao neprolaznost

Ove godine na koloniji sudjeluje 20-ak umjetnika, 12 poznatih kipara i 9 još poznatijih slikara iz Hrvatske i Mađarske, a po prvi puta pojavit će se i umjetnici poznate hlebinske škole naive

teljstva i ljepota stvaranja, koji će oplemeniti našu tradiciju dugu već gotovo četiri decenije», rekao nam je Mato Tijardović, predsjednik Likovne udruge »Petar Smajić« u Ernestinovu i jedan od utemeljitelja kolonije.

TJEDAN MANIFESTACIJE

A tajnik, Ivica Tolić, dodaje kako će i popratni program kolonije biti također bogat i sljedećih tjedan dana na pozornici u Parku skulptura smjenjivat će se folklorna društva, tamburaški orkestri, plesne i dramske skupine na radost i umjetnika i mještana Ernestinova i okolice. Svečanom je otvorenju kolonije nazočilo nekoliko stotina posjetitelja a za ugodnu zabavu pobrinuli su se članovi KUD-a »Kešinci« iz istoimenog mjesta te ženska pjevačka skupina iz Semeljaca, a bečarci i drumarci prštali su do kasno u noć. Idućih večeri goste i posjetitelje zabavljat će plesna skupina »Fenix« iz Osijeka, KUD iz Pečuha u susjednoj Mađarskoj, folklorna skupina Šokačke grane i dramski amateri KUD-a iz Ljutova kod Subotice. Baš je lijepo živjeti u Ernestinovu

ovih dana, rekao je pozdravljajući umjetnike, goste i brojne posjetitelje *Matija Greif*, načelnik Općine Ernestinova, dok je ovogodišnju koloniju proglasio otvorenom dugogodišnji prijatelj Ernestinova, načelnik Općine Viškovo u Primorsko-goranskoj županiji, *Goran Petrić*.

»Dobrodošli u ovo naše malo mjesto, vi koji svojim vizijama ovjekovječujete trenutke istine, kistom i dletom prkosite ljudskoj prolaznosti, napuštate sitne ljudske strasti i poput ustreptale zvijezde rasipate svoju svjetlost po kutovima beskonačnosti. U trajanju trajanja vi inzistirate na trajanju traženja a to je ritual, no čovjek se oduvijek branio od nepoznatoga ritualima i magijom a u tom procesu nastajali su tragovi, šare, konture. Zato neka naredni tjedan bude motivacija ljepote i tuge, životne priče, motivacija radosti življenja i ove naše tradicije koja živi i živjet će generacijama«, nadahnuto je na svečanosti otvorenja izrekao medikus ernestinovački, stalni pratitelj i dugogodišnji kroničar zbivanja vezanih uz koloniju.

Slavko Žebić

U smiraj prvoga dana kolovoza, kada sunce naginje zapadu ali se temperatura još uvijek kočoperi iznad 30. stupnja, a žega prži travu u Parku skulptura, ušorene ulice Ernestinova po 36. puta otvorile su svoja srca, široka kao ravnicu slavonska, putnicima namjernicima i umjetnicima koji će dlijetom i kistom, u hrastu podatnome, na staklu i platnu, ovjekovječiti još poneki trenutak neuhvatljivosti, zbilje i stvarnosti života što nas okružuje i prati u stopu.

A tema ovogodišnje kolonije također je znakovita: z a g r l j a j! Zagrljaj kao ljubav, zagrljaj kao prijateljstvo, zagrljaj kao zajedništvo i neprolaznost dugogodišnjeg druženja i ljepote trajanja, evo već 36 godina zaredom. A počelo je skromno, stidljivo, kao ideja već poznatog i priznatog naivnog umjetnika *Petra Smajića* i golobradog učenika, kipara početnika *Mate Tijardovića*, davne 1973. godine, da bi već sljedećih godina preraslo u tradicionalnu koloniju a za desetak godina dobilo i međunarodni predznak, pa je svih ovih godina ernestinovačka kolonija stjecište i stanište poznatih umjetnika iz čitave Hrvatske ali i svijeta, posebice iz susjednih zemalja.

PRKOS LJUDSKOJ PROLAZNOSTI

Baš kao što su likovi, što ih kipari grade oblikujući tvrdu slavonsku hrastovinu, čvrsti i stameni, tako je i manifestacija odolijevala vremenu i prilikama, pa ju ni rat nije mogao omesti. Istina, iz privremeno okupiranog Ernestinova kolonija je nekoliko godina preseljena u zelene perivoje Osijeka, ali je trajala na radost umjetnika i svekolikog puka slavonskog. Vratila se s prvim danima mime reintegracije, još svečanija i veličajnija, a kako ima Boga, i otuđene i otete skulpture u vrijeme agresije vraćene su Ernestinovu. Vratile su se svojemu jatu, baš kao

i rode koje se vraćaju svake godine da budu svjedocima još ljepše i još uspješnije kolonije. A kako i narodna predaja kaže, te rode i ta kolonija jamstvo su trajanja Ernestinova na općem i umjetničkom zemljovidu svijeta.

Ove godine na koloniji sudjeluje 20-ak umjetnika, 12 poznatih kipara i 9 još poznatijih slikara iz Hrvatske i Mađarske, a po prvi puta pojavit će se i umjetnici poznate hlebinske škole naive. »Ono što je Ernestinovo u kiparskim krugovima, to su Hlebine u slikarstvu i mislim da su to dvije najpoznatije hrvatske škole naivne umjetnosti. Dogovorili smo se da se udružimo, da se još čvršće povežemo, da potpišemo povelju o trajnoj suradnji i ove nam godine dolaze četiri umjetnika iz Hlebin, tri slikara i jedn kipar, a već dogođine Ernestinovo će ugostiti desetak najpoznatijih hlebinskih umjetnika i to je taj zagrljaj umjetnosti, prija-

Park skulptura

JAVNI POZIV - Za podnošenje zahtjeva za pravo prvenstva najma
Temeljem članka 64a Zakona o izmjenama i dopunama zakona o poljoprivrednom zemljištu (Službeni glasnik Republike Srbije, broj 41/09),
Povjerenstvo za izradu godišnjeg programa zaštite, uređenja i korištenja poljoprivrednog zemljišta
o b j a v l j u j e

JAVNI POZIV

Svim vlasnicima infrastrukture i osobama (pravne i fizičke) koje se bave uzgojem i držanjem životinja da dostave zahtjeve s potrebnom dokumentacijom radi izrade godišnjeg programa u skladu s dostavljenom dokumentacijom.

Narodna skupština Republike Srbije usvojila je Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o poljoprivrednom zemljištu (»Službeni glasnik RS«, broj 41/09) 29. 5. 2009. godine.

Razlozi donošenja ovih izmjena sadržani su, prije svega, u potrebi da se otklone određeni problemi i nedostaci koji su uočeni u primjeni dosadašnjeg Zakona o poljoprivrednom zemljištu (»Službeni glasnik RS«, broj 62/06 i 65/08).

Najvažnije izmjene i dopune Zakona o poljoprivrednom zemljištu odnose se na postupak davanja u najam poljoprivrednog zemljišta u državnom vlasništvu.

Člankom 64a Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o poljoprivrednom zemljištu, propisano je da pravo prvenstva najma imaju pravne i fizičke osobe koje su vlasnici funkcionalnog sustava za navodnjavanje i odvodnjavanje, ribnjaka, višegodišnjih zasada starijih od tri, a mlađih od 15 godina u rodu, vinograda starijih od tri godina, a mlađih od 30 godina u rodu, funkcionalnih poljoprivrednih objekata (u daljem tekstu: infrastruktura), a koji se nalaze na zemljištu u državnom vlasništvu.

Pravo prvenstva najma imaju pravne i fizičke osobe koje su vlasnici objekata za uzgoj i držanje životinja i koja se bave uzgojem i držanjem životinja, a u cilju proizvodnje hrane za životinje, i to jedan hektar po uvjetnom grlu.

1. UVJETI

DOKUMENTACIJA ZA DOKAZIVANJE PRAVA PRVENSTVA NAJMA

I. Temeljem vlasništva na infrastrukturi

Potrebna dokumentacija koju korisnici prava prvenstva najma temeljem vlasništva na infrastrukturi dostavljaju Povjerenstvu za izradu Godišnjeg programa zaštite, uređenja i korištenja poljoprivrednog zemljišta je:

1. Zahtjev za priznavanjem prava prvenstva najma temeljem vlasništva na infrastrukturi;
2. Izvadak iz javne knjige o evidenciji nekretnina i
3. Zapisnik Republičke poljoprivredne inspekcije o stanju i funkcionalnosti infrastrukture.

U slučaju da infrastruktura nije uknjižena u javne knjige o evidenciji nekretnina potrebno je dostaviti:

Zahtjev za priznavanjem prava prvenstva najma temeljem vlasništva na infrastrukturi;
Zapisnik Republičke poljoprivredne inspekcije o postojanju funkcionalne infrastrukture i Dokaz o vlasništvu na infrastrukturi (građevinska, odnosno uporabna dozvola, odnosno izvadak iz prospekta privatizacije (kojim se dokazuje da je ta infrastruktura ušla u procjenu vrijednosti društvenoga kapitala), odnosno izvadak iz popisa osnovnih sredstava).

II. Temeljem uzgoja životinja

Potrebna dokumentacija koju korisnici prava prvenstva najma na temelju uzgoja i držanja životinja dostavljaju Povjerenstvu za izradu Godišnjeg programa zaštite, uređenja i korištenja poljoprivrednog zemljišta je:

1. Zahtjev za priznavanjem prava prvenstva najma na temelju uzgoja i držanja životinja;
2. Dokaz o registriranoj tvrtki - Rješenje o utvrđivanju veterinarsko sanitarnih uvjeta ili Registrirano poljoprivredno gospodarstvo s 15 umatičenih mliječnih krava na jednu godinu najma (za Godišnji program zaštite, uređenja i korištenja poljoprivrednog zemljišta za 2009. i 2010. godinu);
3. Potvrda o zdravstvenom stanju životinja - pribavlja se od veterinarskog inspektora i
4. Potvrda o umatičenim životinjama, izdana od Instituta za stočarstvo Beograd, a za AP Vojvodinu od Poljoprivrednog fakulteta u Novom Sadu – odsjek za stočarstvo 1.

2. PODNOŠENJE PRIJAVA I DOKUMENATA

Prijave za PRAVA PRVENSTVA NAJMA, s popunjenim obrascem prijave/zahtjeva s pratećom dokumentacijom kojom se dokazuje ispunjavanje svih uvjeta, dostaviti u Uslužni centar Grada Subotice svakim radnim danom od 7 do 14 sati ili na adresu: Grad Subotica, Gradska uprava, Povjerenstvo za izradu godišnjeg programa zaštite uređenja i korištenja poljoprivrednog zemljišta, Trg slobode 1, s naznakom »ZA JAVNI POZIV PO ZAHTJEVU PRAVA PRVENSTVA NAJMA«.

3. OBRAZAC PRIJAVE/ZAHTJEVA se može dobiti u Gradskoj upravi Subotica, šalter 16 i na internetskoj stranici: www.subotica.rs

Javni poziv ostaje otvoren 15 dana od dana objavljivanja u tjednim listovima »Subotičke novine« i »Magyar szó« - tjedni dvobroj.

Povjerenstvo zadržava pravo zatražiti dodatnu dokumentaciju u skladu s eventualnim novim uputama Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede.

PREDSJEDNIK POVJERENSTVA
Pero Horvacki

JEZIČNI SAVJETNIK

Nije pravilno – Pravilno je

Piše: Miranda Glavaš-Kul

Bukvalno mi prepričaj *šta* se *de-silo*.

Doslovno mi prepričaj **što** se **do-godilo**.

Odložili smo sjednicu za 30. *ko-lovoz*.

Odgodili smo sjednicu za 30. **ko-lovoza**.

Gospođo, *izvinjavam se!*

Gospođo, **ispričavam se!**

Objavljeni su *zvanični* rezultati.

Objavljeni su **službeni** rezultati.

Doći ću *kroz* dva sata.

Doći ću **za** dva sata.

Od nikoga ne želi pomoć.

Ni od koga ne želi pomoć.

Idi *pravo* pa skreni lijevo.

Idi **ravno** pa skreni lijevo.

Donesite *vaše* bilješke.

Donesite **svoje** bilješke.

Napravila sam *spisak* učitelja.

Napravila sam **popis** učitelja.

POVIJEST HRVATSKE KNJIŽEVNOSTI

Vjenceslav Novak – najugledniji pisac hrvatskoga realizma

Priređuje: Miranda Glavaš-Kul

Vjenceslav Novak, pisac čije brojne biografske pojedinosti podsjećaju na *Šenou*, rođen je 1859. u Senju u doseljeničkoj češkoj obitelji. Romanopisac i novelist, ušao je u hrvatsku književnost pripovješću »Maca« tiskanom u pravaškoj »Hrvatskoj vili« u godini Šenoine smrti.

Pučku je školu i prva dva razreda gimnazije pohađao u Senju, gimnaziju svršio u Gospiću. Nakon što je u Zagrebu 1879. završio učiteljsku školu, radi kao pučki učitelj u Senju. O trošku vlade odlazi 1884. u Prag na glazbeni konzervatorij. Nakon tri godine vraća se u Zagreb gdje je učiteljem glazbe u zagrebačkoj učiteljskoj školi, a poslije i profesorom glazbenoga odgoja. Svirao je orgulje, skladao i proučavao glazbenu teoriju i povijest. Objavio je i nekoliko školskih pomoćnih knjiga o glazbi, a 1892. uređivao je časopis »Gusle«.

Tematski je vezan uz Senj i Podgorje, ali je pisao i o doživljajima koje je stekao boraveći u Pragu i Zagrebu. U »senjskim« je djelima opazio propadanje starih patricijskih obitelji. Objavio je tridesetak pripovjedaka, a osim pripovjedne proze pisao je pjesme, feljtone,

dramske pokušaje, recenzije, kritike i rasprave iz muzikologije. U svom je proznom stvaralaštvu prikazivao sve slojeve hrvatskog društva oslikavajući tragičnu stranu života s naglašenom osjećajem za ljudske nevolje. Bavo se psihologijom ljubavi, roditeljstva, brak, ponirao je u dušu umjetnika i intelektualaca i otkrivao moralnu i psihološku stranu ljudskoga života. Djela mu se odlikuju humanošću i samilošću.

Napisao je osam romana: »Pavao Šegota« (1888.), »Pod Nehajem« (1892.), »Podgorka« (1894.), »Nikola Baretić« (1896.), »Posljednji Stipančići« (1899.), »Dva svijeta« (1901.); »Zapreke« (1905.), »Tito Dorčić« (1906.) i stotinjak novela među kojima su najuspjelije: »Nezasitnosti bijeda« (1894.), »U glib« (1901.), »Pred svijetlom« (1903.) »Pripovijest o Marcelu Remeniću« (1905.) i »Iz velegradskog podzemlja« (1905.).

Prvi je hrvatski književnik koji se približio dnu društvene ljestvice tematizirajući, osobito u novelama, svijet siromašnih i socijalno obespravljenih radnika. Prvi je, također, u središte realističko-kritičke analize postavio hrvatsko malograđanstvo u svim njegovim

aspektima. Posjedovao je silnu sposobnost uočavanja, a svoju je prozu gradio bez imalo dotjerivanja pokazujući patnje odbačenih i slomljenih ljudi koji žive u bijedi. Malograđansku sredinu, odnosno njezin odnos spram umjetnika, pisac je obradio u romanu »Dva svijeta«. Glazbenik Amadej Zlatanić, nakon nerazumijevanja sredine u kojoj živi, završava pomračena uma u ludnici. Sukob s društvom, ali i sa samim sobom, donesen je u već sasvim moderniziranoj narativnoj fakturi, čime se Novak bitno približio obrascima proznoga diskursa hrvatske moderne. Tipičan roman s tezom, »Tito Dorčić«, obrađuje poznatu realističku temu: odgoj i školovanje mladoga čovjeka za neodgovarajuće zvanje i u neprikladnoj sredini.

Najzrelije Novakovo djelo, a možda i najbolji roman hrvatskoga realizma, »Posljednji Stipančići« predstavlja ukupnost njegovih životnih pogleda. Roman je to o propadanju ugledne senjske patricijske obitelji sredinom 19. stoljeća. Propadanje je prikazano kroz tragične biografije članova obitelji koju čine: strogi otac Ante, plemenita majka Valpruga, rastrošni i nemoralni sin Juraj i zapostavljene

na kći Lucija. Osim općeljudskih problema (problema odgoja, roditeljske ljubavi, odnosa pojedinca i društva te osobne sreće), pisac prati dramu tadašnjih društvenih, političkih, kulturnih i ekonomskih prilika koji su potresali Senj i okolicu.

Kako je bio najplodniji pisac hrvatskoga realizma, često ga nazivaju hrvatskim Balzacom. Imao je brojnu obitelj, cijeloga se života borio s neimaštinom, te je u tom segmentu bio sasvim prosječan pisac svoga doba. Bolovao je od sušice od koje je i umro 1905. godine u Zagrebu.

OBILJEŽENO ŠEST GODINA POSTOJANJA RADIO MARIJE U SRBIJI

Širenje Božje riječi među vjernicima

U Svjetsku obitelj Radio Marije, utemeljenu početkom osamdesetih godina u Italiji, a koja danas obuhvaća oko 60 zemalja svijeta, 2003. godine uključila se i Republika Srbija. Program ovoga radija na području Srbije emitira se na pet frekvencija, a pripremaju ga uredništva sa sjedištem u Novom Sadu i Subotici. Šesta obljetnica postojanja i rada Radio Marije obilježena je u subotu 1. kolovoza, u svetištu Majke Božje na Bunariću.

Urednik subotičke redakcije ove radijske postaje je *Csaba Kovács*, koji kaže: »Mi već tradicionalno obilježavamo Dan Radio Marije u

svetištu Majke Božje na Bunariću. To je prigoda za susret članova redakcije, volontera i slušatelja i zajedničku zahvalu Bogu za dosadašnji, te molitvu za blagoslov za budući rad. Ovoga smo puta imali i predavanje predstavnika Svjetske obitelji Radio Marije iz Italije.«

Program Radio Marije emitira se u Novom Sadu, Leskovcu, Plandištu kod Vršca, te po načelu time-sharinga s Radio Slavoslovijem, u Somboru i Subotici. Program se u Subotici emitira na hrvatskom i mađarskom jeziku, a osim ova dva dominantna jezika, emisije se na ostalim frekvencijama emitiraju i na rusinskom, ukrajinskom i slo-

vačkom jeziku. Namjera je, navodi Kovács, da se u program uključe i emisije na njemačkom jeziku. »Slušatelji već znaju otprilike u koje se vrijeme emitiraju naši programski sadržaji, a glavne emisije su Tumačenje Evanđelja, Molitva Krunice i prijenos sv. mise, koji je osiguran iz različitih mjesta«, pojašnjava Kovács.

Svakodnevno emitiranje programa Radio Marije omogućuje širenje Božje riječi među vjernicima kao i ostalim slušateljima koji žele saznati više o nauku katoličke vjere, te je stoga i slogan ovoga radija: »Božji glas u svaku kuću«.

M. M.

PREDSTAVLJANJE KNJIGE MONS. STJEPANA BERETIĆA »DUŽIJANCA U SRCU«

Dobar uvod u 100. obljetnicu žetvenih svečanosti

Književna večer kojom Katolički institut za kulturu, povijest i duhovnost »Ivan Antunović« započinje trogodišnje slavlje velikog jubileja, stote obljetnice Dužijance, održana je u srijedu 5. kolovoza u dvorani HKK »Bunjevačko kolo«. Ovom je prigodom predstavljena knjiga mons. *Stjepana Beretića* »Dužijanca u srcu«, o kojoj su govorili preč. *Andrija Anišić*, prof. *Katarina Čeliković* i sam autor knjige.

Knjiga »Dužijanca u srcu« u prvom dijelu sadrži misli, osjećaje i doživljaje koji su vezani uz Dužijancu, a koje je sam autor proživljavao. Tu se nalaze i autorove propovijedi koje je on izrekao na večernjoj molitvi u katedrali, koja prethodi kulminaciji Dužijance, sv. misi. U ovom dijelu knjige nalaze se i propovijedi koje su govorili biskupi gosti, predvoditelji misnoga slavlja na žetvenim svečanostima. U drugom dodatku nalaze se značajni dokumentarni podaci o Dužijancu u katedrali od 1985. do 2008. godine. Autor ovdje navodi datum održavanja Dužijance, zatim tko je bio gost i propovjednik na Dužijanci, kao i tko su

bili bandaš i bandašica određena godine.

Ova knjiga, kako piše u pogovoru preč. *Andrija Anišić*, vrlo je dobar uvod u proslavu 100. obljetnice Dužijance koja će se obilježiti za dvije godine.

Tijekom ove večeri dodijeljene su i nagrade Instituta »Ivan Antunović«. Prvu nagradu dobio je dr. *Marinko Stantić* za organiziranje Hosanafešta i za rad s ovisnicima u kućama »Hosana«, druga nagrada pripala je HKPD »Matija Gubec« za organiziranje smotre dječjeg folklora pod nazivom »Djeca su ukras svijeta«, dok je treća nagrada pripala obitelji *Neste* i *Anice Gabrić* iz Subotice.

Istu večer proglašeni su i najbolji aranžeri izloga. Prvo mjesto pripalo je *Nikoli Čakiću*, drugo mjesto dijele dva izloga, KUD »Bunjevka« - *Kata Kuntić* i *Ivanka Jaramazović*. Treće mjesto također dijele autori dva izloga - *Mira Dobrilović* iz Subotice i sekcija »Vridne ruke« iz Male Bosne.

Književnu večer glazbom je upotunio i Katedralni zbor »Albe Vidaković«, koji je izveo nekoliko skladbi pod vodstvom s. *Mirjam Pandžić*.

SLAVIMO DUŽIJANCU

Iz riznice staro i novo

Piše: mons. dr. Andrija Kopilović

Još jednom slavimo Dužijancu. Taj događaj se niže jedan za drugim neprekidno već skoro jedno stoljeće. Za neke je to samo običaj, za neke je to događaj, a za neke najveća svetinja. Ovih dana ćemo imati prilike zajedno slaviti, razmišljati i proživljavati. Ostaje pitanje koju će poruku ostaviti Dužijanca za budućnost. Ne želimo ni ove godine zatvarati oči pred činjenicom da je poruka toga jedinstvenog događaja u ovim krajevima uvijek bitna za sam život zajednice.

PORUKA ZA BUDUĆNOST

Ako govorimo samo o običaju i onda moramo prepoznati u njemu činjenicu da je taj običaj i znak čuvanja identiteta jer se običaj redovito definira kao dugotrajna praksa koja zbog ponavljanja postaje obvezatna kao element identifikacije. Dakle, ovaj običaj koji smo naslijedili od svojih predaka nije samo redovito ponavljanje nego je element koji obvezuje kao element identifikacije ovoga naroda i ovoga kraja. Isus je na jednom mjestu upozorio da je svaki mudri čovjek koji je upućen u otajstvo Kraljevstva Božjega sličan domaćinu koji iz svoje riznice iznosi novo i staro (usp. Mt 13,51). Ako pristupimo Dužijanci kao događaju, onda je ona upravo tako održiva kao Isusov »mudri domaćin« koji iz svoje riznice iznosi staro i novo. Dužijanca nije tvoja ili moja nego je Dužijanca naša. Stoga je to zajedničko djelo naroda koji je slavi i koji preuzima na sebe odgovornost kontinuiteta prenošenja vrednote. Dužijanca kao događaj jest upravo svojevrsna smotra vrednota iz riznice našega čovjeka od radinosti do zahvalnosti. Od drevnih običaja do vrednovanja tih običaja i u vremenu kada oni nisu sastavni dio života ali su vrednote prenesene kao identifikacijski znak života. Ako se radi promjene kao promjene prekida lanac običaja, vrlo je opasno jer se prekida i lanac vrednota. Benedikt XVI. u jednom svom djelu razmišlja o vrlo velikom iskoraku što ga je II. Vatikanski sabor učinio u liturgijskoj reformi. Kada je Sabor bio u tijeku, on je bio mladi teolog ali je bio na Saboru. Sada, nakon više od četrdeset godina nakon Sabora, ima mogućnost da kao vrhovni pastir Katoličke crkve vrednuje i svoj doprinos liturgijskoj reformi II. Vatikanskog sabora. Uvidio je i napisao da je u jednom razdoblju Sabor bio u strahovitijoj opasnosti da prekidanjem svega onoga što je Crkva kroz stoljeća stvorila kao liturgijsko bogatstvo – a liturgija je uvijek odraz vjere – dovede u pitanje i sam kontinuitet i cjelovitost vjere. U jednoj svojoj knjizi je to jasno i napisao da je mudrost pape Pavla VI. u zadnjem času svojim autoritetom uspjela zaustaviti takav proces. Da je tada dopušten tako snažan iskorak, koji bi značio prekid tradicije,

Ako u središtu Duži-

jance ne bude maleni

čovjek koji se muči

i radi, znoji i trpi, a

ipak zahvaljuje, i ako

ne bude u središtu

Bog koji je postao čo-

vjek radnik i konačno

se skrio u euharistij-

skom kruhu, onda

nema Dužijance.

došlo bi u pitanje i sama katolička vjera. To je vrlo ozbiljno pitanje za nas teologe koliko je kontinuitet liturgijskog života izražaj kontinuiteta vjere, a ona se uvijek temelji na objavi – Božjoj riječi – i na predaji – tradiciji.

SVETINJA

Ako je to tako dramatski krucijalno pitanje u životu jedne Božanske institucije kao što je Crkva, onda nam ne može biti svejedno kako je to krucijalno pitanje za našu malu zajednicu ako se uopće tako velike stvari kao što je liturgijska reforma katoličke Crkve može usporediti s našim problemom jednoga lokalnoga lijepoga, ali ipak samo našega običaja. Unatoč razlike u vrijednostima i značenjima institucija, mogu se povući paralele i učiti i u malim koracima od velikih povijesnih koraka. U tom kontekstu možemo doživljavati i ovogodišnju Dužijancu kao jedan pokušaj da se iz riznice iznese novo i staro. Jasno da postoji rizik krive procjene ili pretjeranog zanosa da se negdje dogodi prekid ali tada je opasnost još veća jer prekid rađa smrću. Volio bih vidjeti ovogodišnje slavljene Dužijance i sve one koji će je samo promatrati kao dobronamjerne i poštene ljude koji se nisu postavili zato da kritiziraju nego zato da pokušaju dati svoj doprinos u razmišljanju što je bolje, što je dobro i što treba ispraviti. Ponovit ću: Dužijanca nije od jučer i Dužijanca nije vlasništvo nego je zajedničko djelo ovoga naroda. Ova generacija ima taj zadatak da u ovo vrijeme brzih promjena znade naći mjeru kako i koliko na stol kulture svoga naroda iznijeti kao mudar domaćin iz svoje riznice novo i staro.

Konačno, zaustavimo se kod one kategorije za koje je Dužijanca velika svetinja. Unatoč toga što je za neke običaj, za neke događaj, za jedan dio hrvatskoga naroda ona je najveća svetinja. Zašto? Objedinjuje u sebi susret Boga i čovjeka i čovjeka i čovjeka. Dakle, najljepši dan vjernika Hrvata-Bunjevaca u susretu s Bogom i braćom ljudima. Susret koji spaja u jedinstvo Boga i čovjeka. Takav se susret može dogoditi samo u duhu istine i ljubavi. Istina i ljubav pretpostavljaju upravo ono što je sadržaj ove svetkovine: poniznost i zahvalnost. Ako u središtu Dužijance ne bude maleni čovjek koji se muči i radi, znoji i trpi, a ipak zahvaljuje, i ako ne bude u središtu Bog koji je postao čovjek radnik i konačno se skrio u euharistijskom kruhu, onda nema Dužijance. Stoga je ovo dan susreta poniznih i malenih, zahvalnih i stoga radosnih što u svim promjenama i »posuvremenjenjima« običaja prenose najveću vrednotu, a to je rad i zahvalnost. Ponovit ću dakle okvir koji je promjenjiv, ne smije promijeniti sliku koja je sadržaj, običaj i svetinja.

VRT ANTUNA ŠAMANOVIĆA BAJE U BAČU

Mjesto koje odiše svježinom i ljubavlju

Vrt staroga imama... baš tako bi se mogla započeti priča o gotovo svakom vrtu u drevnom gradu Baču, bogatom kulturnim i povijesnim znamenitostima. Uz svaki vrt bi

se mogao vezati pokoji Šantićev ili bilo čiji stih o jasminima, Eminama... No, u »bašči staroga imama« *Antuna Šamanovića Baj*e nema ni jasminka, niti Emine. Smještena u blizini gotovo svih znamenitosti po kojima se Bač već stoljećima raspoznaje, prolazeći kraj »topla hamama« i župne crkve, dolazi se u predivan vrt koji odiše svježinom i ljubavlju koju Baja unosi u njega. U njegovom vrtu nema rijetkog i raznolikog bilja, ali sve što je u njemu lijepo je i posebno. U toj ljepoti može se naći i staro stablo kruške ječmenjarke koja i dan danas rađa i od koje Baja peče prvoklasnu rakiju, a kvalitetno stolno grožđe i jabuke, kako kaže Baja, »pojedu dica«.

Od svega cvijeća, Baja najviše voli muškatalje i njih ima najvi-

še. Poslije napornog radnog dana, kada se s posla vrati u svoj dom, posvećuje se svom cvijeću i papigama i tu pronalazi mir. Kada s obitelji nije na Dunavu, gdje ima vikendicu i gdje provodi vikende, sve slobodno vrijeme posvećuje vrtu. U njemu uvijek ima što raditi, no košenje trave, orezivanje i njegovanje cvijeća, loze, voćaka i razgovor s papigama Baji pričinjava zadovoljstvo. Ima Baja još hobija, strasen je lovac, u HKUPD »Mostonga« je voditelj folklorne sekcije, vrstan je u spravljanju »fiš paprikaša«, ali poslije svih tih aktivnosti najveći odmor mu je kada uzme vrtne škare u ruke i počne razgovor sa svojim vrtom i pticama. A poslije rezidbe i zalijevanja, kada se smrača, uz fraklič i prijatelje uživa u mirisima tek pokošene trave i ljepoti procvetalih muškatalja, a tiha tamburaška glazba ga vraća u dane kada su tamburaši svirali i glasno i često. Jer, Baja je bio i ostao bečar.

Stanka Čoban

Temeljem članka 14. Zakona o procjeni utjecaja na okoliš (»Službeni glasnik RS« broj 135/04 i 36/09), Gradska uprava, Služba za komunalne poslove, poduzetništvo i zaštitu okoliša, Subotica, Trg slobode br. 1

OBAVJEŠTAVA

Da je investitor »MEDOPRODUKT« D.O.O. Tavankut, Tavankut bb, podnio Zahtjev za određivanjem obujma i sadržaja studije o procjeni utjecaja na okoliš za projekt »LINIJA ZA PROIZVODNJU KAŠE i UGRAĐENI KOTAO« na katastarskoj čestici 5904/2 K.O. Tavankut na području grada Subotice.

Uvid u podatke i dokumentaciju iz Zahtjeva za određivanjem obujma i sadržaja studije o procjeni utjecaja na okoliš za projekt »LINIJA ZA PROIZVODNJU KAŠE i UGRAĐENI KOTAO«, može se izvršiti u prostorijama Službe za komunalne poslove, poduzetništvo i zaštitu okoliša, II. kat Stare gradske kuće - ured 226, u razdoblju od 7. 8. 2009. do 24. 8. 2009., u vremenu od 10 do 12 sati.

Temeljem članka 10. i članka 29. Zakona o procjeni utjecaja na okoliš (»Službeni glasnik RS« broj 135/04 36/09) Gradska uprava, Služba za komunalne poslove, poduzetništvo i zaštitu okoliša, Subotica - Trg slobode br. 1

OBAVJEŠTAVA

Da je podnesen zahtjev PS »TELEFONIJA« iz Beograda, Kumodraška 241, za odlučivanjem o potrebi procjene utjecaja projekta »IZGRADNJA DOVODNOG PLINOVODA NISKOGA TLAKA na relaciji distributivne plinske mreže (DPM) Čantavir – DPM Višnjevac«.

Lokacija trase dovodnog plinovoda za Višnjevac planirana je većim dijelom u zelenom pojasu lokalne ceste Čantavir-Višnjevac, a u iznimnim slučajevima ispod pješačkih staza ili odvodnih jaraka.

Plinovod je dužine oko 2400 m, a početak dovodnog plinovoda je na uglu ulica M. Tita i Ferenca K. u točki na distributivnoj plinskoj mreži Čantavir, a završetak na samom ulazu u naselje Višnjevac.

Uvid u podatke, obavijesti i dokumentaciju iz zahtjeva nositelja projekta, može se izvršiti u prostorijama Službe za komunalne poslove, poduzetništvo i zaštitu okoliša, II. kat Stare gradske kuće - ured 226, u razdoblju od 7. 8. 2009. godine do 24. 8. 2009., u vremenu od 10 do 12 sati.

Temeljem članka 10. i članka 29. Zakona o procjeni utjecaja na okoliš (»Službeni glasnik RS« broj 135/04 36/09) Gradska uprava, Služba za komunalne poslove, poduzetništvo i zaštitu okoliša, Subotica - Trg slobode br. 1

OBAVJEŠTAVA

Da je podnesen zahtjev SZTUR »DELIKATES« iz Subotice, Partizanskih baza br. 33, za odlučivanjem o potrebi procjene utjecaja projekta »REKONSTRUKCIJA i DOGRADNJA OBJEKTA KLAONICE« u Čantaviru na katastarskoj čestici 1084 K.O. Čantavir (Bajmočka ulica br. 2).

U postojećim objektima vrši se proizvodni proces klanja govedih grla i svinja. Predmetna rekonstrukcija i dogradnja su u funkciji poboljšanja i modernizacije procesa rada.

Uvid u podatke, obavijesti i dokumentaciju iz zahtjeva nositelja projekta, može se izvršiti u prostorijama Službe za komunalne poslove, poduzetništvo i zaštitu okoliša, II. kat Stare gradske kuće - ured 226, u razdoblju od 7. 8. 2009. godine do 17. 8. 2009., u vremenu od 10 do 12 sati.

Temeljem članka 10. i članka 29. Zakona o procjeni utjecaja na okoliš (»Službeni glasnik RS« broj 135/04 36/09) Gradska uprava, Služba za komunalne poslove, poduzetništvo i zaštitu okoliša, Subotica - Trg slobode br. 1

OBAVJEŠTAVA

Da je podnesen zahtjev Poduzeća za proizvodnju, usluge i promet PA-TENT co. DOO iz Mišićeva, Vlade Četkovića 1A, za odlučivanjem o potrebi procjene utjecaja projekta »REKONSTRUKCIJA, PRENAMJENA i DOGRADNJA POSTOJEĆEG OBJEKTA« u kojemu se odvijao proces proizvodnje stočne hrane, a koji se nalazi na čestici 10603/5 ko Bajmok, naselja Mišićevo (na putu M17.1 Subotica-Sombor).

Uvid u podatke, obavijesti i dokumentaciju iz zahtjeva nositelja projekta, može se izvršiti u prostorijama Službe za komunalne poslove, poduzetništvo i zaštitu okoliša, II. kat Stare gradske kuće - ured 226, u razdoblju od 7. 8. 2009. godine do 17. 8. 2009., u vremenu od 10 do 12 sati.

Piše: dr. Marija Mandić

Nedostatak tjelesne tekućine - dehidracija

Gubitkom veće količine vode elektrolita iz tijela dolazi do dehidracije organizma. Povećani gubitak vode nastaje zbog povišene temperature tijela, proljeva, povraćanja i povišene temperature zraka, te zbog obilnog znojenja uzrokovanog povišenom fizičkom aktivnošću. Osim navedenih stanja dehidraciju može izazvati i uzimanje diuretika, lijekova koji se uzimaju radi sniženja arterijskog tlaka koji rade na principu povećanog izbacivanja tečnosti iz organizma. Također, mnogobrojna stanja poput dijabetesa, tuberkuloze, bronhitisa ili drugih bolesti mogu dovesti do povećanog gubitka tjelesne tekućine. Do gubitka vode dolazi i kod utopljenika, starih osoba koje zbog starosti ne mogu doći do vode, ali i kod dojenčadi i male djece koja također ne mogu doći sama do vode.

Kao što znamo, mehanizam za žeđ ne govori nam kada nadoknaditi tekućinu, jer osjećaj žeđi označava već početak dehidracije, pa je tekućinu najbolje piti u malim količinama tijekom cijelog dana.

SIMPTOMI: Na samom početku dehidracije najčešće nisu prisutni nikakvi simptomi, ali se mogu javiti suhoća u ustima, glavobolja i jaka žeđ. U sljedećem stupnju javljaju se suhoća i povišena temperatura kože, umor, vrtoglavica, grčenje u nogama i rukama, otežan govor. Kako se dehidracija povećava, javljaju se:

- crvenilo lica
- smanjena proizvodnja urina - iznimno rijetko mokrenje
- koncentriran urin tamnožute boje
- udubljenost očiju
- izostanak suza
- mučnina i povraćanje
- ubrzani rad srca i smanjenje krvnog tlaka

- ubrzano plitko disanje.

U teškim slučajevima javljaju se simptomi živčanog sustava: naizmenice depresija i povećana razdražljivost, delirij i koma nakon koje dehidracija može dovesti i do smrti. Ukoliko primijetite osobu koja izgleda zbunjeno i bunca, ima suhu i crvenu kožu, ubrzani puls, a koža joj je na dodir hladna i znojna, potrebno je što prije potražiti liječničku pomoć, jer se ta osoba nalazi u velikoj opasnosti. Bolesniku odmah dati da pije tekućinu, najbolje vodu u kojoj ste prethodno rastvorili kuhinjsku sol, a zatim ga prenijeti do bolnice.

PREVENCIJA: Kako bismo spriječili dehidraciju, potrebno je

unositi vodu prije nego osjetimo žeđ. Tijekom ljetnih mjeseci, kada vladaju nepodnošljive vrućine, preporučuje se unositi najmanje čašu i pol vode svakih pola sata. Ako se bavite sportskim aktivnostima, potrebno je unijeti čašu i pol vode 20 do 30 minuta i prije vježbanja. Rješenje je piti tekućinu u malim količinama tijekom cijelog dana. Najbolje je vodu držati nadohvat ruke, čime ćemo potaknuti refleksno pijenje. Ne treba piti za vrijeme obroka kako ne bi došlo do razrjeđivanja želučanih sokova koji razgrađuju hranu.

DJECA I STARIJE OSOBE: Djeca nemaju dovoljno razvijen osjet za žeđ. Što je dijete mlađe ono dnevno treba unijeti vodu u količini otprilike 10-15 posto njegove tjelesne mase. Ako zbog povišene temperature, proljeva ili povraćanja gubi tjelesnu tekućinu, dnevna potreba za vodom se povećava. Za svaki stupanj povišenja tjelesne temperature, treba dodatno unijeti 10 grama vode po kilogramu tjelesne mase. Dojenčetu koje se hrani isključivo dojenjem nije potrebno dodavati tekućinu, jer majčino mlijeko sadrži dovoljno vode, dok je dojenčetu koje se hrani isključivo mliječnim formulama potrebno dodati vodu kako bi se izlučili nepotrebni minerali i produkti metabolizma.

Kod starijih osoba mehanizam osjećaja za žeđ smanjuje se s godinama. Simptomi dehidriranosti brzo se pojavljuju, pa prije nego što se javi osjećaj žeđi, treba redovito piti vodu, hladne i tople napitke i konzumirati juhe.

Poštovani čitatelji,
U želji unapređivanja medicinske strane u našem tjedniku, možete slati svoja pitanja na koja će odgovarati naši liječnici-suradnici.

Pisma možete slati poštom na adresu redakcije ili mailom na: hrvatskarijec@tippnet.rs

OČNA KUĆA

optika i ordinacija
na jednom mjestu

551-045

Subotica
Maksima Gorkog 20

KOD GLAVNE POŠTE

Ususret žetvenim svečanostima

Pleteni simboli Dužijance

Za karuce su potrebna dva vijenca od po 9 i 8 metara, te 8 vijenaca od po 1,5 metar koji se koriste za veliku krunu, kaže Grgo Piuković, koji već 30 godina unazad sije i brine o ovome žitu

Prva crkvena Dužijanca održana je davne 1911. godine u župnoj crkvi sv. Roka. Predvodio ju je tadašnji župnik *Blaško Rajić*, koga je narod zvao Prisvitli. I danas su mnoga događanja oko žetvenih svečanosti vezana uz ovu župu.

Kako bi središnja proslava Dužijance bila što ljepša i dostojnija zahvala Bogu, tom se prigodom ukrašavaju ulazna vrata na crkvama, pletu se vijenci, krune i razni drugi simboli Dužijance. Svake godine u župnom dvorištu župe sv. Roka čisti se žito od kojeg će jedan dio biti za blagoslov u katedrali, a drugi za ukrašavanje. Svaki sudionik Dužijance dobit će za uspomenu blagoslovljeni klas novog žita. Od istog se tog žita plete kruna za bandašev vijenac, zatim velika kruna za Dužijancu, klas koji nosi momak okružen djevojkama u bjelini, te se pletenim vijencima ukrašavaju karuce koja će voziti bandaša i bandašicu. Čišćenje žita, a osobito pletenje vijenaca nezamislivo je bez dobre volje ljudi koji znaju i

vole plesti vijence. Čovjek koji već nekoliko desetljeća unazad plete vijence za ovu prigodu, je *Grgo Piuković*, ili kako ga mladi zovu, bač Grgo. Od njega su mnogi naučili i još uče vještinu pletenja vijenaca od žita.

Kako bi se žito moglo plesti potrebno je prvo napraviti pripremu, odnosno prvo se čisti žito. Iz snopova žita se vadi klas žita koji se skuplja u snop, te se reže kod prvog zglavka i svuče posljednji list. Tako pripremljeno žito vezuje se u male snopove i ostavlja. Dio snopova se nosi na blagoslov u crkvu, te se kasnije dijeli narodu, dok se dio snopova kvasi i priprema za pletenje.

»Za pletenje žita potrebno je nakvasiti žito, kako bi ono bilo meko, da pri pletenju ne bi pucalo. Također, za pletenje je potrebna i pomoć. Ovdje se okupi doista puno mladih koji čiste i pripremaju žito, tako za pletenje dvije ili tri djevojke dodaju vlače žita, a ja pletem. Ovisno o potrebnoj debljini vijenaca cure dodaju 7-8 ili 10-12 klasova žita i od toga se plete vijenac. Za karuce su nam potrebna dva vijenca

od po 9 i 8 metara, te 8 vijenaca od po 1,5 metar koji se koriste za veliku krunu«, pojašnjava bač Grgo Piuković. Po njegovim riječima nekada su se ukrašavale samo karuce, krune nije bilo sve dok nije ponovno uspostavljena zajednička Dužijanca (gradska i crkvena). Od 1993. godine ukrašava se i velika kruna koja se nosi karucama.

»Na početku Dužijance«, prisjeća se Bač Grgo, »imali smo samo pleten vijenac na bandaševom šeširu, te su se plele krune koje su

nosili bandaš i bandašica. Kada sam ja bio bandaš 1966. godine, prvi sam put vidio kako se pletu vijenci. Od 1958. godine moja je obitelj živjela u Maloj Bosni i tada sam do 1972. godine pleo vijence za Malu Bosnu. Kada smo se preselili u grad, bila je stanka i nisam radio do 1980. godine, a od tog doba pa do danas me nije zaobišla niti jedna Dužijanica.»

Već 30 godina unazad bač Grgo sije i brine o ovome žitu. »Od ovog se ništa ne baca, kada prođe Dužijanica vrata mi ostatke od vijenaca, tada ja to okrunim i ponovno posijem žito, te to sjemenje ostaje iz godine u godinu. Ovo je stara vrsta žita, koje se sijalo i prije 100 godina i uvijek ga posijem pokraj sadašnje sorte žita, no još se nikad nije ukrižalo. Vijenci su isti i kao prije 80 godina«, kaže je Piuković.

Drugu vrstu pletenja vijenaca već godinama (od 1986.) obavlja bač

Grgin sin, *Ivan Piuković*, koji vijence plete »drotom« – žicom. Po njegovim riječima, ovaj način pletenja se nekada obavljao konopcem, no ovo je sada sigurnije i čvršće. Ti se vijenci koriste za ukrašavanje crkvenih vrata, oltara, te kapije za Bandašicino kolo. I ovdje je pletaču potrebna pomoć u dodavanju žita. Dodaju se 3-4 klasa i to su također radile djevojke, no u novije vrijeme Ivanu pomažu momci kako bi i sami naučili kako se radi.

Na čišćenju žita ove je godine, pokraj nekoliko odraslih, zatim djece, a najviše mladih, sudjelovao i ovogodišnji predvoditeljski par – bandašica *Marijana Kujundžić* i bandaš *Nebojša Stipić*.

Ž. Vukov

Okićene karuce

Čišćenje žita

Pletenje vijenaca

Velika pletena kruna

Klas u povorci

Marijana Kujundžić rođena je 1989. godine, završila je prvu godinu Ekonomskog fakulteta u Subotici. Aktivna je u župi Marije Majke Crkve u Aleksandrovu. Već pet godina članica je folklornog odjela Hrvatskog kulturnog centra »Bunjevačko kolo«.

Biti bandašica je, po Marijaninim riječima, velika čast, odgovornost i obveza. Ovom prigodom ona poziva sve da dođu u Bandašicino kolo u nedjelju 9. kolovoza na gradski trg. Početak je u 19 sati.

Nebojša Stipić rođen je 1989. godine, student je na Poljoprivrednom fakultetu u Osijeku. Aktivan je u župi sv. Roka, gdje je i dugogodišnji ministrant. I on smatra kako je biti bandaš velika čast i obveza. Prije svega što je, kaže, odgovornost prema svojoj vjeri i prema svom narodu.

STEPHAN LUPINO, FOTOGRAF

Žena kao vječita inspiracija

Zahvaljujući osobenom kreativnom izrazu, ovaj je hrvatski fotograf postao svjetski poznatim majstorom fotografije

Razgovor vodio: Dražen Prčić

Glasoviti hrvatski fotograf *Stephan Lupino*, čije su fotografije brojnih ljepotica godinama obilazile svijet i pojavljivale se na stranicama prestižnih mondenskih časopisa, ove je godine bio redoviti gost umaškog ATP turnira i aktivno sudjelovao kao član žirija u izboru za Miss hostesa.

vinara ovoga podneblja i monografiju Groždana, a sada sam angažiran na monografiji grada Umaga. Na ATP turniru redovito sam pratio mečeve i uživao u igri vrhunskih svjetskih tenisača i vrlo rado sam se odazvao pozivu organizatora da sudjelujem u izboru najljepše djevojke-hostese turnira«, ukratko je

stupa i kod mene je on vrlo specifičan. Radio sam fotografije žena sa svih strana svijeta, s obiju strana ovih naših granica, čak mnogo u Srbiji, ponajviše za tamošnje izdanje 'Playboya'. Profesionalno gledano, smatram kako je svaka žena lijepa na svoj način i ne priznajem podjelu na lijepe i ružne. Tzv. klasična lijepa je kod mene 'mrtva', svaka žena ima određeni seksipil i jednostavno je na fotografu otkriti njezinu najljepšu stranu i uhvatiti je u svom objektivu. No, ponekad se zna dogoditi da zbilja lijepa žena jednostavno ne izgleda tako na fotografijama, nema to nikakve veze s fotogeničnosti, jednostavno takve žene nemaju ono nutrinu koja je iznimno važna za kvalitetnu fotografiju. Ukoliko je pak ima, svaka

»Moji foto sessioni ne traju predugo, čak znatno kraće nego što to običavaju trajati kod drugih fotografa koji se bave ovim poslom. Ja znam što hoću i uvijek dam prave 'direktive' u nastojanju postizanja onog što sam zamislio.«

I NE SAMO FOTOGRAFIJA

Iako ga svijet fotografije poznaje, pretežito po brojnim ljepoticama koje je ovjekovječio u svom objektivu, sam Lupino bi ipak želio u budućnosti učiniti i nešto više na polju umjetničkog djelovanja.

»Volio bih ostati upamćen i po nekim drugim stvarima koje sam radio u životu, a ne samo isključivo po fotografijama žena koje su mi pozirale. Trenutačno se, primjerice,

Puno vremena provodim na Hvaru i Korčuli, lijepim hrvatskim otocima, gdje u izobilju nedirnute prirode najbolje pronalazim inspiraciju za kreativan rad.

Je li tijekom turnirskih dana tražio inspiraciju za neki novi serijal ljepotica, zapitali smo ga u blic razgovoru nakon revijalne večeri u kojoj je *Ivona Kučera* iz Osijeka izabrana najljepšom hostesom za 2009. godinu.

»U posljednje vrijeme puno vremena provodim u Istri, nedavno sam završio rad na temu najboljih

pojasnio Lupino svoje pojavljivanje u Umagu.

ATRAKTIVNOST U OBJEKTIVU

»Uvijek mi je žena inspiracija, čak i kada radim monografiju, one jednostavno moraju biti u prvom planu. U pitanju je, ponajprije, način pri-

žena može atraktivno izgledati uhvaćena u objektivu fotografskog aparata.«

FOTO SESSION

Osoben na svoj način, Stephan Lupino ima svoj način rada prema kojemu je i prepoznatljiv u svijetu vrhunske fotografije.

umnogome bavim i drugim vrstama fotografije, stiliziranim namještajem i još nekim ostalim kreativnim umjetničkim izrazima kroz koje nastojim ostvariti osobnu kreativnost. U svezi s tim su i moje ljetne izložbe koje imam u Umagu, na Korčuli, u Sarajevu, a u pripremi je i jedna postavka u Novom Sadu.

www.supijace.co.rs

OD NJIVE DO TRPEZE.

ЖКП Суботичке пијаце
Szabadkai Piacok KK
JKP Subotičke pijace

7. kolovoza 2009.

42

Vrijeme sladoleda

Subotica 4. kolovoza

7. kolovoza 2009.

U NEKOLIKO REDAKA

Kratko

Ljeto je i nosi se sve kratko. Rukavi majica i košulja, nogavice hlača minimalizirani su u »borbi« protiv velikih sparina. I na određeni način, nekako izlazimo na kraj s pretjeranim znojenjem. Ali i ljeto je kratko, još mjesec ili nešto više, i dolazi kraj lijepom i toplom vremenu. Kada bi samo i ekonomska kriza pratila isti trend i kratko trajala, a ne da dočekamo jesen i zimu »kratkih rukava«...

FOTO KUTAK

Djeca u igri

KVIZ

Crtići

Kako se zove Popayev uvijek gladni drugar?
Koliko sestra ima Paško (Paja) Patak i kako se zovu?
Tko su dvije najpoznatije animirane vjeverice?
Kako se zove dugogodišnja djevojka Mickeya Mousa?
Koliko ima braće Dalton?
Kako glasi čuvena izreka Duška Dugouška (Zekoslava Mrkve)?

Pera Ždera
Tri: Raja, Gaša i Vlača
Čip i Dale (Tik i Tak)
Minnie
Četvero: Joe, Jack, Averell i William
Šefe koji ti je vrag? (What's up, doc?)

VICEVI

Pita Perica učiteljicu:

- Bi ste li kaznili nekoga za nešto što nije uradio?
- Ne bih, naravno.
- E, onda vam moram kazati kako nisam uradio zadaću!

Pričaju dva prijatelja:

- Jao, što mi se opet ide u Australiju!
- Kako opet, pa ti nisi nikad ni bio tamo? – zapita drugi.
- Znam, ali i jučer mi se išlo!

SOMBORKA ELIZABETA BAUER NA OLIMPIJSKOM FESTIVALU

Nadomak brončane medalje

U gradu Tempereu u Finskoj nedavno je održan Deseti ljetni olimpijski sportski festival mladih Europe u atletici, biciklizmu, džudu, plivanju, tenisu, sportskoj gimnastici, košarci, odbojci i rukometu.

Somborska tenisačica Elizabeta Bauer nastupila je sa Natalijom Kostić u igri parova. Prvi poraz doživjele su u polufinalu protiv bjeloruskog para Černecova-Kremen, 7/6, 3/6, 10/4. Bjeloruskinje su dobile prvi set nakon velike borbe i pobjede u tiebreaku. U drugom setu Bauer i Kostić uzvraćaju, ali u odlučujućem trećem setu Černecova-Kremen su bile uvjerljivije i osigurale prolaz u finale. U meču za brončanu medalju par Bauer-Kostić nije imao snage suprotstaviti se švicarskoj kombinaciji Bjanko - Rej. Rezultat je bio 6/3, 6/2 za Švicarke.

Z. G.

SP U VODENIM SPORTOVIMA

Srbija osma po broju osvojenih odličja

Zlatne medalje Nađe Higl, Milorada Čavića i vaterpolista, uz još srebrno najboljeg srpskog plivača u povijesti, donijele su Srbiji visoko 8. mjesto na listi nacija osvajača odličja na upravo završenom Svjetskom prvenstvu u vodenim sportovima. Uz očekivani dobar rezultat Čavića (zlatno 50 m delfin i srebro 100 m delfin), najveću senzaciju napravila je

Nada Higl osvajanjem prvog mjesta u utrci na 200 m prsnim stilom, dok je vaterpolska reprezentacija Srbije, nakon dramatičnih pobjeda protiv Hrvatske (12-11) u polufinalu i Španjolske u finalu (6-6, 7-7, 7-6 poslije izvođenja peteraca), postala novim svjetskim prvakom.

OSNIVAČKA SKUPŠTINA KUGLAČKOG KLUBA U GOLUBINCIMA

»Jadran« započinje s radom

Na inicijativu grupe zaljubljenika u kuglaški sport u Golubincima je održana osnivačka skupština Kuglačkog kluba »Jadran« Golubinci. Na skupštini je istaknuta potreba za osnivanjem kuglačkog kluba u Golubincima, te je to pretpostavka njegovog budućeg rada i funkcioniranja. Naglašeno je da će klub u početnoj fazi rada formirati seniorsku mušku ekipu i da za to ima dovoljno potencijala, a da će u budućem razdoblju raditi na osposobljavanju pomlatka i ženske ekipe.

Osnovni ciljevi osnivanja kluba su sljedeći: omasovljavanje i popularizacija ovog sporta, stručno pedagoški rad sa sportašima osobito s mladima, okupljanje što više sportaša s područja Golubinaca i Općine Stara Pazova, te posebno organizirati rad s talentiranim kuglačima i kuglačicama. Kroz sportska natjecanja predstaviti društvene i kulturne vrijednosti Golubinaca i Srijema, aktivno sudjelovati u aktivnostima koje organiziraju Kuglački Savez Vojvodine i Srbije, kao i sve drugi zadatke i obveze koje su od interesa za klub, kuglaški sport i širu društvenu zajednicu u kojoj klub djeluje. Jednoglasno je prihvaćen prijedlog da se klub nazove: Kuglački klub »Jadran«. Skupština je donijela odluku da Upravni odbor broji jedanaest članova koji između sebe biraju predsjednika, tajnika i blagajnika kluba. Predsjednik Upravnog odbora je ujedno i predsjednik Kuglačkog kluba »Jadran«. Za predsjednika Upravnog odbora jednoglasno je izabran Josip Vojković, za tajnika Mirko Peršić, dok je blagajnik Dragan Đukić. Treba istaknuti kako je u Golubincima kuglaški sport aktivan preko pedeset godina i da je uvijek bilo 2-3 kuglane, ali kako je bilo to samo rekreativno za Golubince. Sada se po prvi puta pojavila grupa kuglača koja bi željela oprobati se i u ligaškim natjecanjima, klub je osnovan, a prvi rezultati će se vidjeti uskoro.

I. Radoš

HRVATSKA TREĆA NA SP U RIMU

Brončane barakude

Vaterpolska reprezentacija Hrvatske nije uspjela obraniti naslov svjetskih prvaka, ali je osvajanjem brončane medalje na SP u Rimu održala kontinuitet osvajanja odličja na najvećim natjecanjima. Minimalan poraz u polufinalnom duelu protiv budućeg svjetskog prvaka Srbije (12-11) zaustavio je momčad Ratka Rudića na putu obrane naslova, ali je

zato pobjeda protiv SAD (8-6) u borbi za treće mjesto donijela još jedan uspjeh hrvatskom vaterpolu.

ATP STUDENA CROATIA OPEN UMAG 2009

Superiorni Davydenko

Ruski tenisač Nikolay Davydenko »pomeo« je sve protivnike na putu osvajanja naslova na 20. jubilarom ATP Studena Croatia Openu Umag 2009, pokazavši posebnu superiornost u polufinalnom i finalnom duelu. Prvo je s 6-1, 6-1 svladao Austrijca Jurgena Melzera, a potom je u velikom finalu deklasirao nekadašnjeg svjetskog broja jedan i pobjednika Roland Garrosa 2003., Španjolca Juana Carlosa Ferreroa s 6-3, 6-0. Davydenku je ovo 16. naslov u karijeri, a za pobjedu u Umagu je dobio 71.700 USD. Pobjednici u igri parova su Češko-slovačka kombinacija Čermak, Mertinak koji su u finalu svladali Brunstroma (SWE) i Rojera (AHO) s 6-4, 6-4.

LIGA PRVAKA

Dinamo bez »krila«

Unatoč odličnom rezultatu iz prvog susreta u Salzburgu (1-1), nogometaši hrvatskog prvaka Dinama nisu uspjeli »preletjeti« austrijskog prvaka Red Bull i porazom na domaćem terenu (1-2) završili su nastup u kvalifikacijama za Ligu prvaka. Velika nadanja u željeni plasman u dru-

tvo najboljih klubova Europe srušili su Svento i Nelisse, koji su svojim pogocima odveli momčad iz Salzburga korak bliže Ligi prvaka, dok je jedini gol za »modre« postigao Papadopoulos. Dinamu ostaje prilika da u četvrtom kvalifikacijskom kolu izbori plasman u novo UEFA natjecanje – Ligu Europe i nastavi nastup na europskoj klupskoj nogometnoj sceni.

ATLETIKA

Uspješna provjera za Blanku Vlašić

Skokom od 203 cm Blanka Vlašić je pobijedila na mitingu u Monte Carlu i ispunila posljednju provjeru pred nastup na predstojećem SP

7. kolovoza 2009.

u Berlinu (15. - 23. kolovoza). Do početka Svjetskog prvenstva Vlašić će se pripremati u rodnom Splitu.

NAJVEĆI TRANSFER U POVIJESTI HAJDUKA

Kalinić u Blackburnu za 7,5 milijuna eura

Cijela priča oko prodaje talentiranog Hajdukovog napadača i reprezentativca Hrvatske, Nikole Kalinića, sada je i službeno završena. Iako je bio isprva »viđen« u Portsmouthu, potom u Portu, na koncu je završio u engleskom premierligašu Blackburnu za 7 milijuna eura plus još pola milijuna kada bude zabio 15. gol u dresu novog kluba. Uz to, »bilima« će pripasti još 15 posto od njegova sljedećeg ugovora, ali samo za iznos koji bude premašivao osnovnu svotu novca koji je za njega platio Blackburn. Ugovor, koji je u biti još uvijek predugovor dokle god novi Kalinićev klub ne ishodi radnu dozvolu za svoju akviziciju (na Otoku se traži da igrač ima dvije trećine odigranih susreta za reprezentaciju svoje države tijekom jedne natjecateljske godine, ali se mladim i talentiranim igračima zna gledati »kroz prste«) potpisan je početkom ovoga tjedna, no Nikola je još u prošlu subotu nosio trenirku svog budućeg kluba, gledajući prijateljski susret između Blackburna i Sheffield Wednesdaya.

Ne tako davno, prije samo nekoliko godina, Nikola Kalinić je igrao za hrvatsku omladinsku reprezentaciju u Subotici na kvalifikacijskom

turniru za plasman na prvenstvo Europe. Već tada je skrenuo pozornost na sebe, osobito golovima kojima je obilježio nastupe u reprezentativnoj majici.

U međuvremenu se ovaj mladi napadač, rođen u Solinu 1988. godine, »kalio« u momčadima Pule i Šibenika, ali je potom vraćen u Hajduk čiji je član od svoje desete godine. Za Hajduk je postigao 28 golova u 47 nastupa, za Pulu 3 (12) i Šibenik 4 (8), dok je za razne hrvatske selekcije (U-17, U-19 i mladu reprezentaciju postigao ukupno 30 golova). Za reprezentaciju Hrvatske je debitirao 2008. godine u Rijeci u prijateljskom susretu protiv Moldavije, odigranom u sklopu priprema za EP u Austriji i Švicarskoj. Na Euru je zaigrao protiv Poljske, a do sada je ukupno 3 puta oblačio »kockastu« majicu hrvatske nogometne reprezentacije.

HNL: NOVI TRENER HAJDUKA

Kalinić umjesto Miše

Blijedi start splitskih »bilih«, uz domaći poraz protiv Zadra 0-1 (samo bod iz prva dva susreta), doveo je do smjene na kormilu Hajduka. Novi trener Hajduka je od ponedjeljka Ilica Kalinić, dosadašnji prvi strateg Šibenika, a prvu rezultatsku kušnju imao je već protiv Žilina u uzvratu 3. pretkola Lige Europe.

Palić Open 2009.

Ani Mijačika poražena u finalu

Jedan palićkog Futuresa (10.000 USD), unatoč porazu 3-6, 5-7 u finalnom duelu protiv Aleksandre Filipovski (HUN), bio je i više nego uspješan za mladu hrvatsku tenisačicu Ani Mijačiku. Prvo se uspjela iz kvalifikacija (tri susreta) probiti u glavni ždrijeb turnira, a potom je na putu do same završnice uspjela zabilježiti još četiri pobjede, uz veliki polufinalni uspjeh protiv prve nositeljice Čehinje Ivete Gerlove (7-5, 6-3). Drugom mjestu u pojedinačnoj konkurenciji, Mijačika je dodala i prvo mjesto u igri parova, slaveći skupa s Dunjom Antunović, Subotičankom koja nastupa pod mađarskom zastavom.

Ani Mijačika i Aleksandra Filipovski

Pripremni susret Spartak Zlatibor vode Uvjerljiva pobjeda protiv Radničkog

U okviru priprema za start u Super Ligi Srbije, Spartak Zlatibor voda je u subotu 1. kolovoza odličnom igrom uvjerljivo svladala momčad Radničkog (Obrenovac) rezultatom 3-0. Pogotke za Subotičane postigli su: Janjuš, Ubiparip i Misini iz penala.

Spartak Zlatibor voda: Jovanić, Puškarić, Pešić, Simović, Oletu, Bratić, Mijić, Torbica, Janjuš, Mirić, Ubiparip. Igrali su još: Aleksić, Milanković, Šarac, Popović, Kolarević, Bošković, Misini, Nosković, Puhalak, Bosnić, Veselinović.

Prvenstvo Srbije u plivanju za kadete i juniore Dvije bronce Marka Žužića

Protekloga vikenda na bazenima SC Tašmajdan u Beogradu održano je prvenstvo Srbije u plivanju za kadete i juniore na kojemu je mladi plivač subotičkog Spartaka Marko Žužić osvojio dvije bronzane

medalje u kadetskoj konkurenciji utrka na 50 m i 100 m prsnim stilom. Drugi natjecatelj Spartaka, Silvester Lukač, osvojio je 4. mjesto u utrci na 1500 m.

Muški odbojkaški klub Spartak Početak nove sezone

Jedan od najstarijih odbojkaških klubova u državi i nekadašnji državni prvak (1975., 1976.) MOK »Spartak« iz Subotice službeno je prošlog tjedna započeo pripreme za novu natjecateljsku sezonu. Nakon ispadanja u Drugu ligu, iz koje će ove godine pokušati ostvariti povratak u Prvu B ligu, nova uprava kluba na

čelu s predsjednikom Dušanom Guslovim zacrtala je prve ciljeve na tom putu. Prvi i osnovni je omasovljenje odbojkaškog sporta u gradu, potom stvaranje kvalitetnog stručnog stožera u sklopu kojeg je angažiran i trener Goran Ilić, skupa s pomoćnicima Igorom Čajićem i Nemanjom Simonovićem, i na koncu poboljšanje uspostave svih infrastrukture u klubu uz povezivanje s odbojkaškim savezima Vojvodine i Srbije. Na prvoj prozivki igrača na koje se računa u novoj natjecateljskoj sezoni Druge lige pojavili su se sljedeći odbojkaši: Ljubiša Janjić, Dragan Marković, Uroš Kecman, Dušan Radivojević, Stevan Stipić, Boris Faćol, Ivan Konkolj, Stojan Radulović, Luka Medić, Alen Šlajher, Aleksandar Janačkov, Vukašin Kužić i Aleksandar Vidakov.

PRIVATNO POGREBNO PODUZEĆE
"URNA"
A.D.-d.o.o.

Trg žrtava fašizma br. 1

PODUZEĆE ZA PRODAJU
POGREBNE OPREME
PRIJEVOZ I CEREMONIJAL
POKOPI

Tel.: 024-558-011

Cvjećara:
Tel.: 024/557-130

Nama je dovoljno da znate za nas...

FUNERO

Privatno pogrebno poduzeće

- Subotica, Karađorđev put 2,
telefon (danonoćno): (024) 55-44-33

- Horgoš, Borisa Kidriča 7,
telefon (danonoćno): (024) 792-202

Raspored sprovoda i umrlice na
Internetu: www.funero.co.yu
e-mail: funero@funero.co.yu
Mogućnost odloženog plaćanja

GORAN PRPIĆ, IZBORNIK DAVIS I FED KUP REPREZENTACIJA

Očekuje nas teško polufinale protiv Češke

Prvi pobjednik ATP Umaga bio je na mjestu svog velikog trijumfa

Razgovor vodio: Dražen Prčić

Prvi pobjednik ATP turnira u Umagu, koji je ove godine proslavio 20. obljetnicu, bio je *Goran Prpić*, aktualni izbornik hrvatske Davis i FED kup reprezentacije. U nezaboravnom i dosad jedinom finalu u kojima su nastupili hrvatski tenisači, svladao je *Gorana Ivaniševića* 4-6, 6-3, 6-4 i osvojio, pokazalo se kasnije svoj jedni ATP naslov. Razgovarajući pred finalni susret između *Davydenka* i *Ferrera*,

malo smo osvježili sjećanja »dva-deset godina unatrag«, ali i dotaknuli se predstojećeg polufinalnog duela Hrvatske i Češke u Davis kupu.

POBJEDA PROTIV IVANIŠEVIĆA

»Bio je to jedini ATP turnir koji sam osvojio, i to još u Umagu, i do danas ostao jedini hrvatski tenisač

kojemu je to uspjelo na hrvatskim ATP turnirima koji se igraju na otvorenom. Uvijek kada dođem u Umag obuzmu me ugodni osjećaji prisjećanja na to vrijeme i vrhunac moje igračke karijere. Kao i sve ostale susrete koje sam dobivao protiv *Ivaniševića*, i taj finalni duel sam dobio prije svega zahvaljujući uspješno provedenoj taktičkoj postavci igre«, prisjetio se Prpić te umaške 1990. godine.

POLUFINALE DAVIS KUPA: HRVATSKA – ČEŠKA

Velikom pobjedom protiv SAD u četvrtfinalnom duelu Davisova kupa, Hrvatska je izborila plasman u polufinale u kojemu će u rujnu (18.-20.) ugostiti reprezentaciju Češke i pokušati osigurati nastup u još jednom finalu najvećeg svjetskog momčadskog natjecanja.

»Očekuje nas težak polufinalni susret protiv Češke i jednostavno moramo ponoviti dobru igru kao protiv SAD ukoliko želimo izboriti plasman u veliko finale. Ovog smo puta nešto optimističniji, jer smo nastupima *Čilića* i *Karlovića* vidjeli kako na zemljanoj podlozi možemo izuzetno dobro odigrati, a posebno nas je ugodno iznenadio *Karlović* čiji je poen protiv *Blakea* vjerojatno bio i presudan za ukupan uspjeh. *Berdyh* i *Štepanek*, koji predvode Češku, ozbiljni su konkurenti i sva četiri pojedinačna susreta će biti posve otvorena.«

FED KUP

Hrvatski ženski tenis u posljednje vrijeme nema igračicu u Top 100, a samim time su i rezultati FED kup vrste prepušteni osrednjosti i borbi za ostanak u društvu najboljih ženskih reprezentacija svijeta.

»Posljednje tri-četiri godine ženski tenis nam je u padu i imali smo zbilja dosta sreće uspijevajući ostajati među 16 najboljih svjetskih ekipa. No, sada smo tu gdje jesmo, u Euroafričkoj zoni (nakon ispadaanja iz II. svjetske skupine) gdje po trenutačnoj kvaliteti i pripadamo. Imamo budućnost u tri talentirane djevojke: *Martić*, *Tomljanović* i *Njirić*, pa ćemo vidjeti kako će se to u sljedećem razdoblju razvijati, uz njihovu mladost i iskustvo *Karoline Šprem*, mogli bismo se i vratiti u društvo najboljih ženskih reprezentacija svijeta.«

MUŠKI I ŽENSKI TENIS

Tijekom trenerske karijere Goran Prpić je radio na objema stranama profesionalne podjele na muški i ženski svijet »bijeloga sporta«.

»Ne volim baš uspoređivati muški i ženski profesionalni tenis, iako sam radio i radim u oba, ali ako već hoćete mislim da je ipak nešto lakše uspjeti s kvalitetnom tenisačicom. Muški tenis je postao snaga, brzina i znatno je veća izjednačenost, dok je to u ženskoj konkurenciji još uvijek nekako drugačije, više bazirano na tehnici.

Subotica-trans

SUBOTICA-TRANS obavještava cijenjene putnike na međunarodnoj autobusnoj liniji, Subotica – Zagreb, važe cijene prijevoza s nizom pogodnosti:

- djeca do 6 godina voze se besplatno
- djeca od 6 do 12 godina imaju popust 50% (cijena povratne karte iznosi 1.225 din.)
- studenti uz prikaz studentske legitimacije (koja se dobiva na autobusnoj stanici) uživaju popust od 20% (povratna karta je 3.332 din., a u jednom smjeru 1.960 din.)

POPUSTI VAŽE ISKLJUČIVO ZA IZRAVNU LINIJU OD SUBOTICE DO ZAGREBA U OBA SMJERA I VAŽE 30 DANA.

VAŠ SUBOTICA-TRANS

Tel.: 024/555-566

PETAK
7.8.2009.
HRT 1

06.00 - Najava programa
 06.05 - Hrvatska uživo
 07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
 07.05 - Vijesti
 07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
 08.35 - Vijesti
 08.40 - Dobro jutro, Hrvatska
 09.05 - ZABA - 90 sekundi,
 09.08 - arolija 10, serija
 10.00 - Vijesti
 10.15 - Prirodni svijet: Bijeli sokol, bijeli vuk
 11.10 - Oprah Show
 11.55 - Burzovno izvješće
 12.00 - Dnevnik
 12.30 - Oprezno s anđelom,
 13.20 - Idemo na put s Goranom Milićem: Bosna i Hercegovina
 14.05 - Jelovnici izgubljenog vremena: Salate
 14.30 - Vijesti
 14.45 - Gospodica Marple 3
 16.20 - Skica za portret
 16.35 - Turistike špilje Hrvatske
 17.10 - Naši i Vaši 2, TV serija
 17.50 - Hrvatska uživo
 19.23 - HP - gdje ste vi, tu je i vaša pošta
 19.30 - Dnevnik
 19.57 - Sport
 20.02 - Vrijeme
 20.05 - Zaba - 90 sekundi
 20.10 - Čarolija 10, serija
 21.05 - Pakleni val
 23.00 - Burzovno izvješće
 23.05 - Dnevnik 3
 23.30 - Vijesti iz kulture
 23.40 - Hrvati i kršćanstvo
 00.15 - Noćne more i sanjarije
 01.00 - Zvezdane staze: Voyager 2, serija
 01.45 - U uredu 2
 02.05 - Falcon Beach 1, serija
 02.50 - Velemajstor 1, serija
 03.35 - Ksenia - princeza ratnica 1, serija
 04.20 - Skica za portret
 04.25 - Posebni dodaci
 05.05 - Jelovnici izgubljenog vremena: Salate
 05.25 - Oprezno s anđelom,

HRT 2

07.05 - Najava programa
 07.10 - Mali titani
 07.30 - Dexterov laboratorij,
 07.55 - Na kraju ulice: O prianju pria
 08.10 - arobna ploa - uimo engleski jezik
 08.25 - Moji su roditelji izvanzemaljci
 08.50 - Tree Hill 5
 09.30 - Vip Music Club
 10.00 - Ally McBeal 3, serija
 10.45 - Dragi Johnie 1,

11.10 - Prijatelji 3
 11.30 - Prijatelji 3
 12.00 - Olimpijske igre 1996.: Hrvatska - Jugoslavija
 12.50 - reprizni program
 13.45 - Obini ljudi, TV serija
 14.30 - Znanstvena petica
 15.00 - Eko zona
 15.30 - Glas domovine
 15.55 - Flavours: Mauricijus i Rodrigues, Kraljevi Indijskog oceana
 16.50 - Falcon Beach 1, serija
 17.35 - Ksenia - princeza ratnica 1, serija
 18.25 - Vijesti na Drugom
 18.40 - U vrtu pod zvijezdama
 19.10 - Johnny Bravo
 19.30 - VIP Music Club
 20.05 - Velemajstor 1, serija
 20.50 - Vijesti na Drugom
 21.02 - Vrijeme
 21.05 - Odmori se, zaslužio si - TV serija
 21.45 - 24 (6), serija
 22.35 - Menkellov inspektor Wallander
 00.15 - Državnik novog kova 4,
 00.40 - Posebni dodaci, emisija o filmu
 01.20 - TV raspored 06:05

nova

06:05 Otvori svoje srce, serija
 07:00 Cosby show, serija
 08:00 Beba Felix, crtana serija
 08:30 Ezo TV, tarot show
 09:30 Nova lova, TV igra
 10:25 Rebelde, serija
 11:25 Otvori svoje srce, serija
 12:20 Lude 70-e, serija
 13:20 Cosby show, serija
 14:20 IN magazin
 15:05 Smrtonosno podrtavanje
 17:15 Vijesti Nove TV
 17:30 Baywatch, serija
 18:30 IN magazin
 19:15 Dnevnik Nove TV
 20:00 Suze boga sunca, igrani film
 22:00 Izvršna zapovijed, igrani film
 23:40 Smrt pod morem, igrani film
 01:25 Ezo TV, tarot show
 02:25 Sedmi znak, igrani film
 04:00 Poslije ponoći, igrani film
 05:35 IN magazin by Bijele udovice
 06:10 Rebelde, serija
 06:55 Kraj programa

RTL

06.55 Pink Panther, crtana serija
 07.10 SpužvaBob Skockani, crtana serija
 07.35 Punom parom, kulinarski izazov
 08.05 Astro show, emisija

11.35 Kako sam upoznao vašu majku
 12.00 U dobru i zlu
 12.30 Rat u kući
 12.55 Ekkluziv, magazin
 13.10 Večera za 5, lifestyle emisija
 13.45 Tajna čokolade
 14.35 Heroji iz strasti, dramska serija
 16.15 Korak po korak
 16.40 Pod istim krovom
 17.10 Kako sam upoznao vašu majku
 17.35 U dobru i zlu
 18.00 Reba
 18.30 Vijesti
 18.55 Ekkluziv, magazin
 19.05 Večera za 5, lifestyle emisija
 19.35 Punom parom, kulinarski izazov
 20.00 Glave u vrpci, igrani film, komedija
 21.40 Lova do krova, igrani film, komedija
 23.20 Vijesti
 23.30 Zorro, igrani film
 01.05 Glave u vrpci, igrani film
 02.35 Astro show, emisija

SUBOTA
8.8.2009.
HRT 1

06.10 - Najava programa
 06.15 - TV kalendar
 06.30 - Vrijeme je za jazz: Renato Rožić Consort - Proljetna revija jazza 2009.
 07.55 - Kinoteka - ciklus klasinog vesterna: ovjek koji je ubio Libertyja Valancea
 09.55 - Croatia Osiguranje - prozor u svijet 125
 10.00 - Vijesti
 10.20 - Kućni ljubimci
 10.55 - Normalan život
 11.55 - Burzovno izvješće
 12.00 - Dnevnik
 12.10 - Sport
 12.13 - Vrijeme
 12.15 - TV kalendar
 12.30 - Oprezno s anđelom
 13.20 - Prizma,
 14.05 - Duhovni izazovi
 14.35 - Skica za portret
 14.50 - Reporteri - izbor: Nezgode s amišima
 15.45 - Znanstvene vijesti
 15.55 - Alpe-Dunav-Jadran
 16.25 - Vijesti
 16.34 - Vrijeme sutra
 16.35 - Hrvatska kulturna baština: Gradski muzej Varaždin
 16.50 - Vlado Gotovac - Moj sluaj
 18.10 - Croatia Osiguranje - prozor u svijet 125
 18.12 - HP - gdje ste vi,

tu je i vaša pošta
 18.15 - Lijepom našom: Virovitica
 19.15 - LOTO 7/39
 19.30 - Dnevnik
 19.57 - Sport
 20.02 - Vrijeme
 20.15 - TV Bingo Show
 21.00 - Festival klapa Omiš 2009. - finale (®), snimka
 22.35 - Burzovno izvješće
 22.40 - Dnevnik 3
 22.52 - Sport
 22.54 - Vrijeme
 23.05 - Hotel od milijun dolara
 01.05 - Filmski maraton: Iz pakla, ameriki film
 03.05 - Filmski maraton: Laka djevojka
 04.40 - Skica za portret
 04.55 - Garaža: Flyer
 05.25 - Oprezno s anđelom

HRT 2

07.15 - Najava programa
 07.20 - Disneyjevi crtici: Legenda o Tarzanu
 07.40 - Disneyjevi crtici: 101 dalmatinac
 08.05 - Vidrići
 08.15 - Na kraju ulice: Kota
 08.40 - Dinosapiens, serija za djecu
 09.05 - Pokusi koji su promijenili svijet
 09.25 - Sportske igre mladih
 09.40 - Speleološki putopis
 10.05 - Ekstremne životinje
 10.35 - Igrajmo se
 10.50 - Parlaonica: Pale li se mladi na zvuke tamburice?
 11.45 - Vip Music Club LP
 13.45 - Gimnazija, serija za mlade
 14.40 - KS automagazin
 15.10 - 4 zida
 15.50 - Put oko svijeta kroz 80 vrtova: Indija
 16.55 - 55 dana u Peking, ameriki film
 19.25 - Garaža: Flyer
 19.55 - Veeras...
 20.00 - Rat za gradonaelnika, ameriki film
 21.50 - Bitange i princeze 2, humoristina serija
 22.30 - U2 SPECIJAL
 23.00 - HP - gdje ste vi, tu je i vaša pošta
 23.05 - Sportske vijesti
 23.15 - Bez oduševljenja, molim 6
 23.45 - Noć u kazalištu: arobna frula
 01.10 - TV raspored

nova

07.20 Atom, crtana serija
 07.45 Winx, crtana serija
 08.10 Pocoyo, crtana serija
 08.30 Ezo TV, tarot show
 09.30 Nova lova, TV igra

NULTA TOČKA
 NA PROGRAMU:
PON, 10.8. U 20:00

10:25 Kralj Queensa, serija
 11:15 Čarobnice, serija
 12:15 Smallville, serija
 13:15 Izvršna zapovijed, igrani film
 14:55 Ne zaboravi stihove, glazbeni kviz
 15:55 Nad lipom 35, show
 16:55 Vijesti
 17:05 Kod Ane, kulinarski show
 17:45 Mr. Bean, serija
 18:10 Lud, zbunjen, normalan, serija
 19:15 Dnevnik Nove TV
 20:00 Robin Hood: Princ lopova, igrani film
 22:25 Granica bijega, igrani film
 00:05 Suze boga sunca, igrani film
 01:55 Sedmi znak, igrani film
 03:30 Granica bijega, igrani film
 05:00 Čarobnice, serija
 05:50 Kralj Queensa, serija

RTL

07.45 Eksploziv, magazin
 08.35 Tajna čokolade
 09.25 Ulica Sezame, crtana serija
 10.20 Ben 10, crtana serija
 11.00 Jedna od dečikju
 11.30 Ritam srca
 12.20 Moja djevojka, igrani film
 14.05 Jumpin' Jack Flash, komedija
 15.50 Ključ od srca, komedija
 17.30 Zvijezde Ekstra: Holivudska prokletstva
 18.30 Vijesti,
 19.05 Eksploziv, magazin
 20.00 Zauvijek zajedno, igrani film, komedija
 21.55 Čovječe, gdje mi je auto?, igrani film
 23.20 Lova do krova, igrani film, komedija
 0.50 Zorro, igrani film
 06.10 - Najava programa

NEDJELJA 9.8.2009.

06.15 - Lijepom našom:
Virovitica (1.)
07.15 - Alpe-Dunav-Jadran
07.45 - TV kalendar
08.00 - Vijesti
08.10 - Nadia Michael,
Zoran Todorovich i
Zagrebacka filharmonija
u Dubrovniku
09.00 - Skica za portret
09.15 - Osnivai crkvenih
redova: Ignacije Loyola
09.45 - TV kalendar
09.57 - HP - gdje ste vi,
tu je i vaša pošta
10.00 - Vijesti
10.09 - Vrijeme danas
10.10 - Vijesti iz kulture
10.20 - Krimići Agathe
Christie: The Man
in the Brown Suit
11.55 - Burzovno izvješće
12.00 - Dnevnik
12.10 - Sport
12.13 - Vrijeme
12.15 - TV kalendar
12.30 - Plodovi zemlje
13.25 - Split: More
14.00 - Vizije budućnosti:
Revolucija inteligencije
15.05 - Mir i dobro
15.40 - Vijesti
15.50 - Vrijeme sutra
15.55 - a smo na ovom svitu -
dramska serija
16.50 - Narodna medicina,
dokumentarna serija
17.25 - Defending Your Life,
ameriki film
19.14 - Za one koji misle
unaprijed - CO
19.15 - LOTO 6/45
19.30 - Dnevnik
19.57 - Sport
20.02 - Vrijeme
20.10 - Rio Bravo,

ameriki film
22.25 - Burzovno izvješće
22.30 - Dnevnik 3
22.42 - Sport
22.44 - Vrijeme
22.45 - Vijesti iz kulture
22.55 - Bullworth, film
00.45 - Narodna medicina,
dokumentarna serija
01.15 - Osnivai crkvenih
redova: Ignacije Loyola
01.45 - Vizije budućnosti:
Revolucija inteligencije
02.45 - Garaža
03.15 - Nadia Michael,
Zoran Todorovich i
Zagrebacka filharmonija
u Dubrovniku
04.05 - reprizni program
04.40 - Plodovi zemlje
05.30 - Split: More

07.00 - Najava programa
07.15 - Obitelj Addams,
crtana serija
07.40 - Dvostruka zbrka,
serija za djecu
08.05 - Banda iz Sugar Creeka
09.15 - Jura Hura
09.40 - Sportske igre mladih
09.55 - Duhovni velikani:
kardinal Franjo Šeper
10.50 - Biblija
11.00 - Karlovac: Misa,
prijenos
12.05 - Hannah Montana,
serija za mlade
12.30 - Moj rođak Vinny,
ameriki film
14.25 - Neslomljivi Jack,
ameriki film
16.00 - Sinjska alka - tradicija
i politika
16.30 - Sinjska alka, prijenos
19.30 - Garaža
20.00 - Veeras...
20.10 - HNL: Slaven Belupo -
Hajduk, prijenos
22.10 - Sportske vijesti
22.15 - Mini HNL
22.30 - Za one koji misle
unaprijed - CO
22.35 - Oliver: Dvi,
tri rii - snimka koncerta
00.25 - Bez oduševljenja,
molim 6 - serija
00.50 - TV raspored

07.00 Atom, crtana serija
07.10 Winx, crtana serija
07.35 Pocoyo, crtana serija
07.55 Pipi duga čarapa,
crtani film
09.10 Kralj Queensa, serija
10.10 Automotiv,
auto-moto magazin
10.40 Novac,
business magazin
11.10 Lanac sudbine, serija
13.10 Svi lijepi konji,

igrani film
15.10 Robin Hood:
Princ lopova- 1. dio
17.00 Vijesti
17.10 Robin Hood:
Princ lopova -2. dio
17.45 Mr. Bean, serija
18.10 Lud,
zbunjen, normalan
19.15 Dnevnik Nove TV
20.00 Nad lipom 35
21.00 Murjak i lažljivac,
igrani film
22.35 Red Carpet,
showbiz magazin
23.45 Televizijska posla, serija
00.15 Sitne ribe, igrani film
02.05 Svi lijepi konji,
igrani film
03.55 Red Carpet,
showbiz magazin
04.55 Kralj Queensa, serija
05.55 Kraj programav

07.30 Ritam srca,
dramska serija
08.15 Skrivenne poruke
08.40 Ulica Sezame,
crtana serija
09.35 Ben 10, crtana serija
10.15 Jedna od dečiju
11.05 Jesen stiže, dunjo moja
12.05 Bibin svijet,
humoristična serija
12.35 Mjenjačnica,
zabavna emisija
13.30 Jumpin' Jack Flash,
igrani film
15.20 Zauvijek zajedno,
igrani film
17.15 Odred za čistoću
17.45 Ekkluziv, magazin
18.30 Vijesti
19.05 Nadreality,
zabavna emisija
20.00 Kum 2, igrani film,
kriminalistička drama
23.20 CSI: Miami,
kriminalistička serija
00.10 Čovječe, gdje mi je
auto?, igrani film

PONEDJELJAK 10.8.2009.

06.00 - Najava programa
06.05 - Hrvatska uživo
06.45 - TV kalendar
07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
07.05 - Vijesti
07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
07.35 - Vijesti
09.05 - ZABA - 90 sekundi
09.08 - arolija 10, serija
09.57 - Croatia Osiguranje -
prozor u svijet 125
10.00 - Vijesti
10.09 - Vrijeme danas
10.10 - Vijesti iz kulture
10.15 - Hladnokrvne životinje:

Hladnokrvna istina,
11.10 - Oprah Show
11.55 - Burzovno izvješće
12.00 - Dnevnik
12.11 - Sport
12.13 - Vrijeme
12.15 - TV kalendar
12.30 - Oprezno s anđelom
13.20 - Idemo na put s
Goranom Milićem:
Bosna i Hercegovina
14.05 - Jelovnici izgubljenog
vremena: Masline
iz mita i kuhinje
14.30 - Vijesti
14.39 - Vrijeme sutra
14.45 - Pas koji je zaustavio
rat, kanadski film
16.15 - Hrvatska kulturna
baština
16.35 - Turistike špilje
Hrvatske
17.10 - Naši i Vaši 2, TV serija
17.45 - Croatia Osiguranje -
prozor u svijet 125
17.50 - Hrvatska uživo
18.00 - Hrvatska uživo
19.30 - Dnevnik
19.57 - Sport
20.02 - Vrijeme
20.05 - ZABA - 90 sekundi
20.10 - arolija 10, serija
21.05 - Korner
22.15 - Potrošaki kod
22.45 - Burzovno izvješće
22.50 - Dnevnik 3
23.12 - Sport
23.14 - Vrijeme
23.25 - Profesije osobno:
Alat - vatra,
00.00 - Noćne more i sanjarije
00.45 - Zvezdane staze:
Voyager 2, serija
01.30 - U uredu 2
01.50 - Falcon Beach 1, serija
02.35 - Velemajstor 1, serija
03.20 - Ksena - princeza
ratnica 1, serija
04.05 - Skica za portret
04.25 - Jelovnici izgubljenog
vremena: Masline
iz mita i kuhinje
04.45 - Potrošaki kod
05.15 - Oprezno s anđelom

07.05 - Najava programa
07.10 - Mali titani
07.30 - Dexterov laboratorij
07.55 - Na kraju ulice:
Prasica lasica
08.10 - arobna ploa - uimo
engleski jezik
08.25 - Moji su roditelji
izvanzemaljci
08.50 - Tree Hill 5,
serija za mlade
09.30 - Vip Music Club
10.00 - Ally McBeal 3, serija
10.45 - Dragi John 1,
11.10 - Prijatelji 3
11.30 - Prijatelji 3
12.00 - rukomet, polufinale
Olimpijskih igara 1996
Hrvatska - Francuska

13.20 - reprizni program
13.35 - Obini ljudi, TV serija
14.20 - Direkt: Možemo li
prijeći na ti
14.50 - Normalan život:
Pravo na seksualnost
15.50 - Flavors: Vijetnam,
sveanost za osjetila
16.45 - Falcon Beach 1, serija
17.35 - Ksena - princeza
ratnica 1, serija
18.25 - Vijesti na Drugom
18.40 - U vrtu pod zvijezdama
19.10 - Johnny Bravo
19.30 - VIP Music Club
20.01 - Veeras...
20.05 - Velemajstor 1, serija
20.55 - Vijesti na Drugom
21.07 - Vrijeme
21.10 - Odmori se, zaslužio
si - TV serija
21.50 - 24 (6), serija
22.45 - Ciklus filmova Scarlett
Johansson: Scoop
00.20 - Na rubu znanosti:
Hira Ratan Manek
01.00 - TV raspored

07.15 Cosby show, serija
08.05 Beba Felix, crtana serija
08.30 Ezo TV, tarot show
09.30 Nova lova, TV igra
10.30 Rebelde, serija
11.30 Otvori svoje srce, serija
12.30 Lude 70-e, serija
13.30 Cosby show, serija
14.25 IN magazin
15.05 Gorile u magli
17.15 Vijesti
17.30 Baywatch, serija
18.25 IN magazin
19.15 Dnevnik Nove TV
20.00 Lud, zbunjen, normalan
21.00 Ne zaboravi stihove
22.00 Privatna praksa, serija
22.55 Mr. Bean, serija
23.25 Vijesti
23.40 Baywatch, serija
00.35 Seinfeld, serija
01.05 Život na sjeveru, serija
01.55 Ezo TV, tarot show
02.55 Gorile u magli
04.55 Seinfeld, serija
05.20 Život na sjeveru, serija
06.05 IN magazin
06.40 Rebelde, serija

06.35 Pink Panther
06.50 SpužvaBob Skockani
07.15 Punom parom,
kulinarski izazov
07.40 Korak po korak
08.15 Astro show, emisija
11.05 Kako sam upoznao
vašu majku
11.30 U dobru i zlu
11.55 Rat u kući
12.25 Ekkluziv, magazin
13.00 Večera za 5,
lifestyle emisija

13.35 Tajna čokolade
14.40 Heroji iz strasti, dramska serija
16.15 Korak po korak
16.40 Pod istim krovom
17.10 Kako sam upoznao vašu majku
17.35 U dobru i zlu
18.00 Rat u kući
18.30 Vijesti
18.55 Ekkluziv, magazin
19.05 Večera za 5
19.35 Punom parom, kulinarski izazov
20.00 Nulta točka, igrani film
21.30 Carlitov način, igrani film
00.00 Vijesti
00.10 Noć pokera, show
01.45 CSI: Miami, kriminalistička serija
02.30 Noć pokera, show
00.40 Astro show, emisija

**UTORAK
11.8.2009.**

HRT 1

06.00 - Najava programa
06.05 - Hrvatska uživo
06.45 - TV kalendar
07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
07.05 - Vijesti
07.40 - Dobro jutro, Hrvatska
08.35 - Vijesti
08.40 - Dobro jutro, Hrvatska
09.05 - ZABA - 90 sekundi
09.08 - arolija 10, serija
09.57 - Croatia Osiguranje - prozor u svijet 125
10.00 - Vijesti
10.09 - Vrijeme danas
10.10 - Vijesti iz kulture
10.15 - Hladnokrvne životinje: Izlazak na kopno
11.10 - Oprah Show
11.55 - Burzovno izvješće
12.00 - Dnevnik
12.11 - Sport
12.13 - Vrijeme
12.15 - TV kalendar
12.30 - Oprezno s anđelom
13.20 - Idemo na put s Goranom Milićem: Bosna i Hercegovina
14.05 - Jelovnici izgubljenog vremena: Agrumi
14.30 - Vijesti + prijevod za gluhe
14.39 - Vrijeme sutra
14.45 - Englez na Divljem zapadu, ameriki film
16.25 - Skica za portret
16.35 - Kina - zemlja i ljudi, dokumentarna serija
17.10 - Naši i Vaši 2, TV serija
17.45 - Croatia Osiguranje - prozor u svijet 125
17.50 - Hrvatska uživo
18.00 - Hrvatska uživo
19.23 - HP - gdje ste vi, tu je i vaša pošta
19.30 - Dnevnik
19.57 - Sport
20.05 - ZABA - 90 sekundi,

20.10 - arolija 10, serija
21.05 - Boje turizma
21.55 - Colour of War: Victory in Europe
22.45 - Burzovno izvješće
22.50 - Dnevnik 3
23.25 - Profesije osobno: Ruke
00.00 - Noćne more i sanjarije
00.45 - Zvezdane staze: Voyager 2, serija
01.30 - U uredu 2
01.50 - Falcon Beach 1, serija
02.35 - Velemajstor 1, serija
03.20 - Ksena - princeza ratnica
04.05 - Skica za portret
04.10 - Jelovnici izgubljenog vremena: Agrumi
04.30 - Boje turizma
05.15 - Oprezno s anđelom

HRT 2

07.10 - Najava programa
07.15 - Mali titani
07.35 - Dexterov laboratorij
08.00 - Na kraju ulice: Snoapar
08.10 - arobna ploa - uimo engleski jezik
08.25 - Moji su roditelji izvanzemaljci
08.50 - Tree Hill 5
09.30 - Vip Music Club
10.00 - Ally McBeal 3, serija
10.45 - Dragi Johnne 1
11.10 - Prijatelji 3
12.00 - Rukomet, finale Olimpijskih igara 1996
13.25 - reprizni program
13.40 - Obini ljudi, TV serija
14.25 - Vela stomorina paška
14.55 - Među nama: Tolerancija
15.50 - Flavors: Provansa, arolija boja
16.45 - Falcon Beach 1, serija
17.35 - Ksena - princeza ratnica 1, serija
18.25 - Vijesti na Drugom
18.40 - U vrtu pod zvijezdama
19.10 - Johnny Bravo
19.30 - VIP Music Club
20.01 - Veeras...
20.05 - Velemajstor 1, serija
20.55 - Vijesti na Drugom
21.10 - Odmori se, zaslužio si - TV serija
21.50 - 24 (6), serija
22.45 - Ciklus filmova Scarlett Johansson: Izgubljeni u prijevodu
00.25 - Drugi format: Milko ©paremblek
01.05 - TV raspored

nova

07.15 Cosby show, serija
08.05 Beba Felix, crtana serija
08.30 Ezo TV, tarot show
09.30 Nova lova, TV igra
11.00 Rebelde, serija
12.00 Otvori svoje srce, serija

13.00 Lude 70-e, serija
14.00 Cosby show, serija
15.00 IN magazin
15.40 Oteta, igrani film
17.15 Vijesti
17.30 Baywatch, serija
18.25 IN magazin
19.15 Dnevnik Nove TV
20.00 Lud, zbunjen, normalan, serija
21.00 Dum-dum metak, igrani film
22.45 Mr. Bean, serija
23.15 Vijesti
23.30 Baywatch, serija
00.25 Seinfeld, serija
00.55 Život na sjeveru, serija
01.45 Ezo TV, tarot show
02.45 Oteta, igrani film
04.10 Seinfeld, serija
04.35 Život na sjeveru, serija
05.25 IN magazin
06.00 Rebelde, serija

RTL

07.05 Pink Panther
07.20 Transformeri
07.45 Punom parom, kulinarski izazov
08.10 Korak po korak
08.45 Astro show, emisija
11.35 Kako sam upoznao vašu majku
12.00 U dobru i zlu
12.30 Rat u kući
12.55 Ekkluziv, magazin
13.10 Večera za 5
13.45 Tajna čokolade
14.35 Heroji iz strasti, dramska serija
16.15 Korak po korak
16.40 Pod istim krovom
17.10 Kako sam upoznao vašu majku
17.35 U dobru i zlu
18.00 Rat u kući
18.30 Vijesti
18.55 Ekkluziv, magazin
19.05 Večera za 5
19.35 Punom parom, kulinarski izazov
20.00 Bibin svijet, humoristična serija
20.40 Jiminy Glick, igrani film
22.10 Zaboravljeni slučaj, kriminalistička serija
23.10 Vijesti
23.20 Noć pokera, show
00.50 Carlitov način
03.10 Noć pokera, show

**SRIJEDA
12.8.2009.**

HRT 1

06.00 - Najava programa
06.05 - Hrvatska uživo
06.45 - TV kalendar
07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
07.05 - Vijesti
07.40 - Dobro jutro, Hrvatska
08.35 - Vijesti

08.40 - Dobro jutro, Hrvatska
09.05 - ZABA - 90 sekundi
09.08 - arolija 10, serija
09.57 - Croatia Osiguranje - prozor u svijet 125
10.00 - Vijesti
10.09 - Vrijeme danas
10.10 - Vijesti iz kulture
10.15 - Hladnokrvne životinje: Zmajevi sušnih područja
11.05 - HP - gdje ste vi, tu je i vaša pošta
11.10 - Oprah Show
11.55 - Burzovno izvješće
12.00 - Dnevnik
12.11 - Sport
12.13 - Vrijeme
12.15 - TV kalendar
12.30 - Oprezno s anđelom
13.20 - Idemo na put s Goranom Milićem: Južna Koreja
14.05 - Jelovnici izgubljenog vremena: Brodski jelovnici
14.30 - Vijesti
14.39 - Vrijeme sutra
14.45 - udom preživjeli 2: Izgubljeni u noći
15.35 - udom preživjeli 2: Bijeg iz vulkana
16.30 - Kina - zemlja i ljudi
17.00 - Naši i Vaši 2, TV serija
17.45 - Croatia Osiguranje - prozor u svijet 125
17.50 - Hrvatska uživo
18.00 - Hrvatska uživo
19.15 - LOTO 7/39
19.20 - HP - gdje ste vi, tu je i vaša pošta
19.30 - Dnevnik
19.57 - Sport
20.02 - Vrijeme
20.05 - ZABA - 90 sekundi
20.10 - arolija 10, serija
21.05 - Tango i Cash
22.45 - Burzovno izvješće
22.50 - Dnevnik 3
23.25 - Profesije osobno: Pod kontrolom
00.00 - Noćne more i sanjarije
00.45 - Zvezdane staze: Voyager 2, serija
01.30 - U uredu 3
01.50 - Falcon Beach 1, serija
02.35 - Prekid programa
04.55 - Brodski jelovnici
05.15 - Oprezno s anđelom

HRT 2

07.10 - Najava programa
07.15 - Mali titani
07.35 - Dexterov laboratorij
08.00 - Na kraju ulice: Etno nanule
08.10 - Ljubitelji dječje svijeta
08.25 - Moji su roditelji izvan zemalji, serija za djecu
08.50 - Tree Hill 5
09.30 - Vip Music Club
10.00 - Ally McBeal 3, serija
10.45 - Dragi Johnne 1
11.10 - Prijatelji 3
11.30 - Prijatelji 3,

12.00 - Roland Garros, finale 1997.: Majoli - Higgins
13.45 - Obini ljudi, TV serija
14.30 - Flavors: Prirodna ljepota Nikaragve
16.45 - Falcon Beach 1, serija
17.30 - Ksena princeza ratnica
18.20 - Vijesti na Drugom
18.35 - U vrtu pod zvijezdama
19.05 - VIP Music Club
19.37 - Veeras...
19.45 - Nogomet - kvalifikacije za SP 2010
20.15 - Nogomet - kvalifikacije za SP 2010.: Bjelorusija -Hrvatska
22.05 - Nogomet - kvalifikacije za SP 2010
22.25 - Vijesti na Drugom
22.45 - Momci s Madisonsa
23.40 - Ciklus filmova Sarlett Johansson: Završni udarac
01.40 - Scientia croatica: Dijalekti
02.20 - TV raspored

nova

07.15 Cosby show, serija
08.05 Beba Felix, crtana serija
08.30 Ezo TV, tarot show
09.30 Nova lova, TV igra
10.45 Rebelde, serija
11.45 Otvori svoje srce, serija
12.45 Lude 70-e, serija
13.45 Cosby show, serija
14.45 IN magazin
15.25 Dum-dum metak
17.15 Vijesti
17.30 Baywatch, serija
18.25 IN magazin
19.15 Dnevnik Nove TV
20.00 Naša mala klinika, serija
20:50 Pravedan zločin
22:15 Zakon brojeva, serija
23:15 Vijesti
23:30 Baywatch, serija
00:25 Seinfeld, serija
00:55 Život na sjeveru, serija
01:45 Ezo TV, tarot show
02:45 Pravedan zločin
04:05 Seinfeld, serija
04:30 Život na sjeveru, serija
05:15 IN magazin
05:50 Rebelde, serija

RTL

07.05 Pink Panther
07.20 SpužvaBob Skockani
07.45 Punom parom
08.10 Korak po korak
08.45 Astro show, emisija
11.35 Kako sam upoznao vašu majku
12.00 U dobru i zlu
12.30 Rat u kući

12.55 Ekkluziv, magazin
13.10 Večera za 5
13.45 Tajna čokolade
14.35 Heroji iz strasti, dramska serija
16.15 Korak po korak
16.40 Pod istim krovom
17.10 Kako sam upoznao vašu majku
17.35 U dobru i zlu
18.00 Rat u kući
18.30 Vijesti
18.55 Ekkluziv, magazin
19.05 Večera za 5
19.35 Punom parom
20.00 CSI: New York
20.50 Kost
22.25 Zaboravljeni slučaj
23.25 Vijesti
23.35 Noć pokera, show
01.05 Zaboravljeni slučaj
02.40 Noć pokera, show

ČETVRTAK
13.8.2009.

06.00 - Najava programa
06.05 - Hrvatska uživo
06.45 - TV kalendar
07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
07.05 - Vijesti
08.40 - Dobro jutro, Hrvatska
09.05 - ZABA - 90 sekundi
09.08 - arolija 10, serija
09.57 - Croatia Osiguranje - prozor u svijet 125
10.00 - Vijesti
10.09 - Vrijeme danas
10.10 - Vijesti iz kulture
10.15 - Hladnokrvne životinje: Sofisticirane zmije

11.10 - Oprah Show
11.55 - Burzovno izvješće
12.00 - Dnevnik
12.11 - Sport
12.13 - Vrijeme
12.15 - TV kalendar
12.30 - Oprezno s anđelom
13.15 - HP - gdje ste vi, tu je i vaša pošta
13.20 - Idemo na put s Goranom Milićem: Južna Koreja
14.05 - Jelovnici izgubljenog vremena: Velike jatarice
14.30 - Vijesti
14.45 - Sve o Evi, ameriki film
16.55 - Hrvatska kulturna baština
17.15 - Kina - zemlja i ljudi
17.45 - Croatia Osiguranje - prozor u svijet 125
17.50 - Hrvatska uživo
19.30 - Dnevnik
19.57 - Sport
20.02 - Vrijeme
20.05 - ZABA - 90 sekundi
20.10 - arolija 10, serija
21.05 - U objektivu
21.40 - Imaš signal
22.15 - Kratki susreti
22.45 - Burzovno izvješće
22.50 - Dnevnik 3
23.12 - Sport
23.14 - Vrijeme
23.15 - Vijesti iz kulture
23.25 - Profesije osobno: Korijeni budućnosti
00.00 - Noćne more i sanjarije
00.45 - Zvezdane staze: Voyager 2, serija
01.30 - U uredu 3
01.50 - Falcon Beach 1, serija
02.35 - Velemajstor 1, serija
03.20 - Kseni - princeza ratnica 1, serija

04.05 - Skica za portret
04.15 - U objektivu
04.45 - Kratki susreti
05.15 - Oprezno s anđelom

07.05 - Najava programa
07.10 - Mali titani
07.30 - Dexterov laboratorij
07.55 - Na kraju ulice: Virusi i bakterije
08.10 - Ljubitelji dječeg svijeta
08.25 - Moji su roditelji izvanzemaljci
08.50 - Tree Hill 5
09.30 - Vip Music Club
10.00 - Ally McBeal 3, serija
10.45 - Dragi John 2
11.10 - Prijatelji 3
11.30 - Prijatelji 3
12.00 - NBA finale 1997 Chicago - Utah
13.45 - Obini ljudi, TV serija
14.30 - Drugo mišljenje: Bolesti prljavih ruku
15.00 - Trenutak spoznaje
15.50 - Flavours: Tajland, Cvijet Azije
16.45 - Falcon Beach 1, serija
17.35 - Kseni princeza ratnica
18.25 - Vijesti na Drugom
18.40 - U vrtu pod zvijezdama
19.10 - Johnny Bravo
19.30 - VIP Music Club
20.01 - Veeras...
20.05 - Velemajstor 1, serija
20.55 - Vijesti na Drugom
21.10 - Odmori se, zaslužio si - TV serija
21.50 - Momci s Madisona
22.45 - Vip Music Club LP
00.45 - Drugi red partera

01.25 - TV raspored

07:15 Cosby show, serija
08:05 Beba Felix, crtana serija
08:30 Ezo TV, tarot show
09:30 Nova lova, TV igra
11:05 Rebelde, serija
12:05 Otvori svoje srce, serija
13:05 Lude 70-e, serija
14:05 Cosby show, serija
15:05 IN magazin
15:45 Djevojka iz budućnosti 3, igrani film
17:15 Vijesti
17:30 Baywatch, serija
18:25 IN magazin
19:15 Dnevnik Nove TV
20:00 Navy CIS, serija
20:50 Hladnokrvno umorstvo, igrani film
22:20 Zakon brojeva, serija
23:15 Vijesti
23:30 Baywatch, serija
00:25 Seinfeld, serija
00:55 Život na sjeveru, serija
01:45 Ezo TV, tarot show
02:45 Hladnokrvno umorstvo, igrani film
04:10 Seinfeld, serija
04:35 Život na sjeveru, serija
05:20 IN magazin
05:55 Rebelde, serija

07.05 Pink Panther, crtana serija
07.20 Transformeri, crtana serija
07.45 Punom parom, kulinarski izazov

08.10 Korak po korak, humoristična serija
08.45 Astro show, emisija
11.35 Kako sam upoznao vašu majku
12.00 U dobru i zlu, humoristična serija
12.30 Rat u kući, humoristična serija
12.55 Ekkluziv, magazin
13.10 Večera za 5, lifestyle emisija
13.45 Tajna čokolade, telenovela
14.35 Heroji iz strasti, dramska serija
16.15 Korak po korak, humoristična serija
16.40 Pod istim krovom, humoristična serija
17.10 Kako sam upoznao vašu majku
17.35 U dobru i zlu, humoristična serija
18.00 Rat u kući, humoristična serija
18.30 Vijesti, informativna emisija
18.55 Ekkluziv, magazin
19.05 Večera za 5, lifestyle emisija
19.35 Punom parom, kulinarski izazov
20.00 Mjenjačnica, zabavna emisija
20.55 Uvod u anatomiju, dramska serija
22.25 Zaboravljeni slučaj, kriminalistička serija
23.25 Vijesti, informativna emisija
23.35 Noć pokera, show
01.10 Kost, kriminalistička serija

GLAS DOMOVINE

Emisija o životu Hrvata izvan domovine pod nazivom »Glas domovine«, emitira se na HRT1 petkom u 15,10 sati.

KRONIKA

Polusatna televizijska emisija na hrvatskom jeziku »Kronika« emitira se na subotičkoj TV K23 nedjeljom 13 sati, i na somborskoj TV Spektr, također nedjeljom u 13 sati.

»Kronika tjedna« nedjeljom od 12,30 na YU ECO televiziji

Polusatna emisija »Kronika tjedna«, u produkciji NIU »Hrvatska riječ«, emitira se svake nedjelje od 12 i 30 sati na kanalu RTV YU ECO. U »Kronici« bilježimo i tumačimo događaje važne za život hrvatske nacionalne manjine u Vojvodini, predstavljamo ljude, njihove poslove i običaje. Podsjećamo na povijest, ali govorimo i o budućnosti ove zajednice. Radijska emisija »Kronika« emitira se na valovima Radio Sombora, nedjeljom od 17 do 18 sati.

ZVUCI BAČKE RAVNICE

Emisija na hrvatskom jeziku »Zvuci bačke ravnice« emitira se četvrtkom u 19 sati, na valovima Radio Bačke (99,1 MHz).

PRIZMA

Emisija na hrvatskom jeziku »Prizma« emitira se svake druge subote u 16,30 na RTV2 a repriza utorkom u 12,10 sati. E-mail emisije je: prizma@rtv.co.yu

PROGRAM NA HRVATSKOM JEZIKU RADIO SUBOTICE

SHEMA ZA RADNE DANE:

18,00 - 19,00

• Najava programa • Večernji dnevnik • Agencijske vijesti iz zemlje • Agencijske vijesti iz RH • Kronologija • Dogodilo se na današnji dan • Jezični savjetnik 'Govorimo hrvatski'

19,00 - 19,30

• Poetski predah • 'Popularne melodije' - zabavna glazba (ponedjeljkom) • 'Na valovima hrvatske glazbene tradicije' - narodna glazba (utorkom) • 'Veliki majstori glazbe' - ozbiljna glazba (srijedom) • 'Rock vremeplov' (četvrtkom) • 'Minute za jazz' (petkom)

19,30 - 20,00

• 'Europski magazin' - magazin Radija Deutsche Welle (ponedjeljkom) • 'Kulturna povijest' (utorkom) • 'Putokazi' (srijedom) • 'Iz hrvatske književne baštine' (četvrtkom) • 'Tjedni vodič' (petkom)

20,00 - 20,30

• »Razgovor s povodom« (ponedjeljkom) • »DW Aktualno« - regionalni magazin Radija Deutsche Welle (utorkom) • »Otvoreni studio« (srijedom) • »Kultur café« - magazin iz kulture Radija Deutsche Welle (četvrtkom) • »Vodič za moderna vremena«

- emisija Hrvatskoga radija (petkom)

20,30 - 21,00

• Narodna glazba • Blic vijesti i odjava programa

SHEMA ZA DANE VIKENDA:
Subota

• 18,00 Najava programa, Vijesti dana, Vojvodanski tjedan, Kronologija, zabavna glazba • 18,30 'Deutsch - warum nicht?' - tečaj njemačkog jezika Radija Deutsche Welle • 19,00 'Vjerska emisija', duhovna glazba • 20,00 'Stazama agrara', narodna glazba • 20,55 Odjava programa

Nedjelja

• 18,00 Najava programa, Vijesti dana • 18,10 Nedjeljni mozaik (kronologija, zanimljivosti, zabavna glazba) • 18,30 'Deutsch - warum nicht?' - tečaj njemačkog jezika Radija Deutsche Welle • 19,30 »Putnici kroz vrijeme« - emisija za djecu Hrvatskoga radija • 20,00 'Ljudi nizine' - talk show Bele Franciskovića • 20,30 Narodna glazba • 20,55 Odjava programa

104, 4 Mhz

KRIŽALJKA

www.kvirkoteka.hr

[illegible]

Information about